

SÉBASTIEN JAPRISOT

compartimentul ucigașilor

SÉBASTIEN JAPRISOT

COMPARTIMENTUL
UCIGAȘILOR

Traducere de
FLORICA-EUGENIA CONDURACHI

Coperta de
MIHAI MĂNESCU

Versiune 1.0

SÉBASTIEN JAPRISOT
Compartiment tueurs
© 1962, by Editions Denoël, Paris

Colecția Enigma

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ
București, 1969

AȘA ÎNCEPE

Trenul venea de la Marsilia.

Pentru omul care avea sarcina să meargă de-a lungul culoarelor și să arunce câte o privire în compartimentele goale, trenul acesta era „Foceanul de la fără zece – după care pot lua o gustare“. Mai înainte sosise „Annecy de la fără douăzeci și cinci“, în care găsisse două paltoane, o umbrelă și o defecțiune la conducta de încălzire. Văzuse cum s-a oprit „Foceanul“ de partea cealaltă a aceluiași peron, pe când stătea aplecat, în spatele unui geam, asupra unui șurub de manetă rupt în două.

Era într-o zi de sâmbătă, foarte luminoasă și foarte friguroasă, de la începutul lunii octombrie. Călătorii care se întorceau din Sud, unde se mai făcea încă baie în mare, erau uluiți de aburul care le învăluia cuvintele de bun-găsit.

Omul care mergea de-a lungul culoarelor avea patruzeci și trei de ani, se numea Pierre, prietenii îi spuneau Bébé, afișa idei de extremă stângă, se gândea la o grevă care urma să izbucnească săptămâna viitoare, iar lucrurile stăteau așa cum stau de obicei la orele 7,53, în gara Lyon, într-o dimineață de sâmbătă ceva mai rece, îi era foame și tare ar mai fi avut poftă să bea o cafea bună.

Cum vagoanele nu urmau să fie retrase de la peron decât peste o jumătate de oră și mai bine, se hotărî, după ce coborâse din „Annecy“, să se ducă să-și bea cafeaua înainte de a „face“ Foceanul. La orele 7,56 se afla într-un birou în renovare, la capătul liniei M, cu o ceașcă galbenă cu dungă roșie aburind în mână, cu cascheta albastră dată pe ceafă, discutând cu un controlor miop și un frânar nord-african despre eficacitatea unei greve declanșate marțea, într-o zi când nimeni, dar absolut nimeni nu călătorește cu trenul.

Vorbea tacticos, liniștit, și pretindea că pornirea unei greve ar fi ca reclama, partea cea mai importantă este să dai un ghiont imaginației burghezului. Ceilalți spuseră că, bineînțeles, avea dreptate. I se dădea dreptate lesne. Era înalt, greoi, cu gesturi greoaie, vocea greoaie, ochi mari și blânzi care îl întinereau. Se bucura de reputația unui tip care nu poate fi scos ușor din sărite, un tip calm.

La orele 8,05 trecea pe coridoarele „Foceanului“, deschizând și închizând ușile cu geamuri.

În vagonul 4, clasa a doua, în compartimentul al treilea numărând de la coadă, descoperi un fular imprimat cu galben și negru, uitat de cineva pe-o cușetă. Îl despătură ca să-i privească, văzu un desen care reprezenta golful Nisei, își aminti de Nisa, de Promenade des Anglais, de Cazino, de o cafenea mică din cartierul

Saint-Roch. Fusese la Nisa de două ori: la doisprezece ani într-o colonie de vară, la douăzeci de ani în călătorie de nuntă.

Nisa.

În compartimentul următor găsi cadavrul.

Deși la cinema adormea cu regularitate, încă înainte de începerea filmului, își dădu seama imediat că vede un cadavru. Femeia era lungită de-a curmezișul cușetei de jos, în dreapta, cu picioarele îndoite în chip ciudat peste margine, extremitățile rămânând invizibile sub banchetă, cu o licărire în ochii deschiși. Hainele, un taior de culoare închisă și o bluză albă, erau în dezordine, dar nu mai mult, i se păru lui, decât sunt de obicei veșmintele unei calatoare care s-a lungit îmbrăcată pe o cușetă de clasa a doua. Mâna ei stângă cu încheieturile crispate ținea strâns marginea banchetei. Mâna dreaptă, cu palma desfăcută, rămăsese sprijinită pe salteaua subțire, și trupul întreg părea împietrit într-un efort de-a se redresa. Fusta taiorului era ridicată, strânsă în trei cute, mult deasupra genunchilor. Un pantof escarpen negru, cu tocul foarte subțire, zăcea pe covetura cenușie a căilor ferate, făcută ghemotoc la picioarele cușetei.

Omul care cerceta culoarele spuse o vorbă grea și rămase douăsprezece secunde privind cadavrul. În secunda a treisprezecea privi perdeaua lăsată de la fereastra compartimentului, în secunda a paisprezecea se uită la ceas.

Era ora 8 și 20. Repetă vorba grea, se întrebă vag pe cine trebuia oare să anunțe și, la întâmplare, căută în buzunar cheia să încuie compartimentul.

Cincizeci de minute mai târziu, perdeaua era ridicată, soarele se deplasase spre genunchii femeii întinse pe banchetă, iar *flash*-urile fotografului de la Identificarea Judiciară fulgerau în compartiment.

Femeia era brunetă, tânără, destul de înaltă, destul de slabă, destul de frumoasă. Puțin sub răscroiala bluzei, avea pe gât două urme de strangulare, cea mai de jos formată din mici vânătăi rotunde, aliniate unele lângă altele, cea mai de sus și cea mai puternică, alungită și mărginită de-o umflătură negricioasă. Calm, medicul arătă cu degetul, remarcând un lucru: nu numai că pielea era vineție, dar negreala se ștergea, ca și când ar fi fost folosit un cordon murdar.

Cei trei bărbați în pardesi, care ședeau lângă el, se mișcă ca să vadă mai bine. Niște perle sfărâmate scârțâiră din nou pe pardoseala compartimentului. Erau împrăștiate pretutindeni, ca niște mici pete de soare, pe cearșaful pe care femeia stătea răsturnată, pe cușeta alăturată, pe jos și chiar la un metru mai sus de dușumea, pe pervazul ferestrei. Mai târziu au fost găsite câteva în buzunarul drept al taiorului de culoare închisă. Erau niște perle strălucitoare, lipsite de valoare, dintr-un colier cumpărat la „Prisunic“.

Medicul spuse că, la prima vedere, s-ar putea presupune că asasinul a stat în spatele victimei, i-a trecut în jurul gâtului un laț plat și a sugrumat-o trăgând și de șiragul de perle, care se rupseseră. Pe ceafă nu existau echimoze, vertebrele

cervicale nu erau frânte. Dimpotrivă, strangularea sfărâmasă brutal mărul lui Adam și mușchii laterali.

Femeia se apăraseră puțin și prost. Avea unghiile făcute, și lacul nu se cojise decât la un singur deget, mijlociul de la mâna dreaptă. Asasinul, fie că a vrut, fie că a fost nevoit în desfășurarea luptei, o răsturnase apoi pe cușetă. O sugrumase de-a binelea, trăgând de laț în ambele părți ale gâtului. Atât cât se putea judeca, victima murise abia după două sau trei minute. Moartea se produsese cu mai puțin de două ceasuri înainte, aproximativ la sosirea trenului în gară.

Unul dintre bărbații din compartiment, așezat pe marginea cușetei de jos, din stânga, cu mâinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria puțin într-o parte, puse o întrebare din vârful buzelor. Făcându-și datoria, medicul ridică ușurel ceafa victimei, așezându-se de-a curmezișul alături de ea, și spuse că, evident, era încă prea devreme ca să răspundă, dar, după părerea lui, plasat pe locul unde probabil stătuse, asasinul nu trebuie să fi fost nici mult mai înalt, nici mult mai puternic decât victima, lucrul acesta putând fi făcut foarte bine și de-o femeie, și de-un bărbat. Numai că femeile nu strangulează, și asta-i tot.

Bine. Rămânea să vadă cadavrul spre prânz, la Institutul medico-legal. Își luă servieta, ură noroc bărbatului care ședea și plecă. Ieșind, închise ușa compartimentului.

Bărbatul care stătea pe banchetă își scoase mâna dreaptă din buzunar cu o țigaretă înfipă între două degete. Unul dintre tovarășii săi îi dădu un foc, apoi își vârî mâinile în buzunarele pardesiului și, la rândul lui, se îndreptă spre fereastră, unde își lipi fruntea de geam.

Pe peron, chiar dedesubtul ferestrei, oamenii de la Identificarea Judiciară, care așteptau să li se dea pe mână compartimentul, fumau în tăcere. Ceva mai departe, un grup de agenți, de funcționari gură-cască și de spălători de geamuri discutau cu aprindere. O brancardă de pânza groasă, cu mânere de lemn patinat, era rezemată de vagon, alături de portiera din față.

Bărbatul care privea pe fereastră scoase o batistă din buzunarul pardesiului, își suflă nasul, anunță celorlalți că îl paște o gripă.

Bărbatul cu pălărie, așezat în spatele lui, răspunse că-i pare rău, dar că gripa are să mai aștepte puțin, fiindcă cineva tot trebuie să se ocupe de treaba asta. Îi spuse pe nume, Grazzi, și adăugă că tocmai el, Grazzi, urma să fie acela. Se ridică, își scoase pălăria, luă o batistă dinăuntrul ei, își suflă zgomotos nasul, declară că și el, ei drăcie, avea gripă, puse la loc batista în pălărie, pălăria pe cap, și rosti din vârful buzelor, cu glas răgușit din pricina guturaiului, că, dacă tot n-are încotro, Grazzi ar face bine să înceapă de îndată. Poșeta. Hainele. Valiza. *Primo*, cine este fata. *Secundo*, de unde vine, unde locuiește, pe cine cunoaște și tot tacâmul. *Tertio*, lista celor care au rezervat locurile din compartiment. Raportul, seara, la orele 7. N-ar strica să se calce în străchini mai puțin ca de obicei. Instrucția o va face dobitocul de Frégard. Cine are urechi de auzit să

audă, salut. Toată chichița e să stoarcem ceva. Pricepi? Să stoarcem ceva.

Scoase o mână din buzunar și făcu un gest cu brațul, răsucind mâna. Îl privi fix pe bărbatul de lângă fereastră, care nu se întoarce.

Spuse e-n regulă, trebuia să-i vadă pe cutărică pentru povestea cu tripoul, așa că-și ia picioarele la spinare.

Al treilea bărbat, care aduna perlele împrăștiate pe podea, își ridică ochii și îl întrebă, șefule, eu ce am de făcut? Urmă un râs puternic, apoi vocea gutunărită spuse bietului nătărău că nu avea decât să înșire ce ținea în mână. Ce putea face altceva?

Bărbatul cu pălărie se întoarce spre cel care privea mereu pe fereastră, un bărbat slab, foarte înalt, cu un pardesiu bleumarin tocit pe la mâneci, cu părul de un brun-mat, cu umerii aduși de treizeci și cinci sau patruzeci de ani de supunere zilnică. Pe geam, în fața chipului său, se formase o boare. Nu putea vedea mare lucru.

Bărbatul cu pălărie spuse să nu uite, el, Grazzi, să arunce un ochi și în celelalte compartimente, nu se știe niciodată, și chiar când găsești te miri ce și mai nimica, tot prinde bine în raport. Trebuie să stoarcem cât putem.

Vru să mai adauge ceva, dar ridică din umeri, spuse din nou ei drăcie, e cam încurcată, și tu, ăla care înșiri perlele, să te gălesc pe la prânz la Poliție, *ciao*, și plecă fără să închidă ușa.

Bărbatul care ședea în picioare în fața ferestrei se întoarce. Avea chipul palid, ochi albaștri, privire blândă. Spuse celui alt, aplecat deasupra cușetei pe care se întindea spinarea țepăună a femeii, cu mușchii fără viață, că într-adevăr pierduse prilejul să dea câteva lovituri de picior undeva.

Un carnețel legat, cu cotorul prins într-o spirală, cu file în pătrățele, cu învelitoare roșie, pătată de urmele degetelor. Costase o sută de franci într-o papetărie din Bagneux, al cărui patron bea și își bătea nevasta.

Cel pe care colegii îl numeau Grazzi deschise carnetul într-un birou de la primul etaj al gării, ca să noteze primele constatări. Era aproape de orele unsprezece. Vagonul 4 al „Foceanului“ urmasse restul trenului pe o linie de garaj. Trei oameni cu mănuși, înarmați cu saci de celofan, îl scotoceau cu deamănuntul.

„Foceanul” plecase din Marsilia vineri 4 octombrie la orele 22,30. Se oprise în mod normal în gările din Avignon, Valence, Lyon și Dijon,

Cele șase cușete ale compartimentului unde fusese descoperită victima erau numerotate de la 221 la 226, pornind de jos, numerele fără soț la stânga cum intrai, cele cu soț la dreapta. Cinci erau ocupate la plecarea din Marsilia. Una singură, 223, fusese liberă până la Avignon.

Victima zăcea pe cușeta 222. Suplimentul de bilet găsit în poșeta ei arăta că se urcase în tren la Marsilia și că, doar dacă nu-și schimbase locul cu un alt călător,

ocupase peste noapte cușeta 224.

În timpul călătoriei se făcuse un singur control în vagoanele de clasa a doua: după oprirea la Avignon, între orele unsprezece și jumătate și douăsprezece și jumătate noaptea. Cei doi funcționari care efectuaseră controlul acesta n-au putut fi găsiți la telefon decât îndată după prânz. Remarcaseră ca niciun călător nu scăpase trenul, dar, spre marele lor regret, nu-și aminteau nimic despre cei ce ocupaseră compartimentul.

Quai des Orfèvres, orele 11,35.

Hainele, lenjeria de corp, poșeta, valiza, pantofii, verigheta victimei așteptau pe masa unui inspector, care de altfel nu era cel însărcinat cu ancheta. Obiectele erau însoțite de un inventar dactilografiat în dublu exemplar și întocmit de Bezard, stagiar la Identificarea Judiciară.

Un vagabond, chestionat la o masă vecină, făcu o glumă murdară pe seama sacului de hârtie, care se rupsesse în cursul transportului între etaje și de unde ieșea o spumă de dantelărie de nylon alb. Cel ce se numea Grazzi îi spuse să-și țină gura. Vagabondul îi răspunse să ne-nțelegem, chiar dacă și-o va ține, prefera să plece, atunci inspectorul așezat în fața lui se crezu obligat să ridice mâna. Față de aceasta o femeie care asistase „de la început până la sfârșit“ la un accident de circulație luă partea celor obidiți. Toate acestea erau punctate de zgomotul căderii unor obiecte pe care Grazzi le scăpa pe jos voind să transporte totul deodată, de la masa despre care se crezuse că ar fi cea bună până la masa lui.

Mai înainte ca incidentul să se potolească, același Grazzi cunoștea jumătate din ceea ce putea afla de la povara lui care-i fugea printre degete, pe măsură ce îi făcea inventarul, îi umplea masa, aluneca pe scaun, se răspândea pe parchet, ajungea pe mesele vecine, unde colegii bodogăneau împotriva acestui tâmpit care nu izbutea să ducă la bun sfârșit treburile date pe mâna lui.

Inventarul dactilografiat, făcut de Identificarea Judiciară, era însoțit de câteva precizări: o mărgea descoperită în buzunarul drept al taiorului de culoare închisă fusese trimisă, împreună cu cele găsite în tren, spre examinare ș amprente luate de pe poșetă, valiză, pantofi și lucrurile din poșetă sau din valiză erau în mare parte ale victimei, iar celelalte, pentru a fi comparate cu cele adunate în tren, necesitau o examinare migăloasă, deoarece nu erau nici proaspete, nici de bună calitate; un nasture care lipsea de la bluză fusese găsit în compartiment și avea să fie examinat împreună cu perlele; o foaie de hârtie 21X27 aflată înăuntrul poșetei, împăturită în patru, purtând diverse desene naive și obscene, însoțite de o legendă: „Nu da vrabia din mână pe cea de pe gard“, era, fără îndoială, un rebus de comis-voiajor. De altfel era fals: după insistența (paisprezece rânduri dactilografiate) cu care Bezard încerca să explice de ce lucrurile nu se legau între ele, cu siguranță că cei de la etajul de sus se amuzaseră strașnic și că afacerea asta va fi, în toată Prăvălia, gluma zilei.

La prânz rebusul străbătuse toate etajele, pentru că șeful, cu pălăria pe cap, așezat la biroul lui, propunea soluții, bătând cu creionul în masă și râzând răgușit, celor trei inspecitori puși pe glume, care-i răspundeau în același ritm.

Se făcu tăcere când cel care se numea Grazzi intră în încăpere, cu umerii aduși, suflându-și nasul.

Șeful își dădu pălăria pe ceafă și spuse bine, copii, avea de discutat cu Sherlock Holmes, după mutra lui se pare că treaba nu merge prea grozav, puteți s-o ștergeți. Ținea mereu creionul în mână, cu vârful așezat pe o foaie acoperită cu desene mărunțele. Avea o urmă de zâmbet în colțul gurii și în cutele din jurul ochilor. Continuă vag să deseneze, cu privirea aplecată, în timp ce Grazzi, rezemat de un radiator, își descifra cu glas posomorit notele din carnetelul roșu.

Victima se numea Georgette Thomas. Treizeci de ani. Născută la Fleurac (Dordogne). Măritată la douăzeci de ani cu Jacques Lange. Divorțată patru ani mai târziu. Talia 1,63 în, părul negru, ochii albaștri, fața albă, fără semne particulare. Reprezentantă-prezentatoare a produselor de înfrumusețare Barlin. Locuiește în strada Duperré, numărul 14. Turneu de prezentare a produselor la Marsilia, începând de marți 1 octombrie până vineri 4 octombrie seara. A tras la *Hotelul Mesageriilor*, din strada Félix-Pyat. A mâncat în diferite restaurante de pe strada Félix-Pyat și în centru. Câștiga 922,58 franci, pe lună, minus taxele sociale. Cont la bancă în ziua aceea 3 774,50 franci. Bani lichizi în poșetă: 342,93 franci plus un dolar canadian. Furtul nu pare să fie mobilul crimei. Un carnet cu adrese de verificat. Nimic deosebit de bizar printre lucrurile ei: un tub gol de aspirină, pe care ar li putut să-i arunce, câteva fotografii reprezentând același copil, o scrisoare oarecum tandră în legătura cu o întâlnire ce trebuie amânată, începând cu „porumbița mea“, fără dată și nesemnată, atâta tot.

Șeful spuse bine, că era simplu ca bună ziua, trebuie să începem să tragem oamenii de limbă. Scoase din buzunarul hainei o țigaretă mototolită, o îndreptă între degete. Căută foc. Grazzi se apropie să-i ofere. Aplecându-se spre flacără, șeful spuse *primo*, strada Duperré, dacă într-adevăr acolo era casa ei. Trase din țigară și tuși, adăugând că trebuie să se lase de fumat. *Secundo*, firma Barlin. *Tertio*, să se găsească rudele apropiate și să fie aduse s-o recunoască.

Privi foaia cu desene așezată în fața lui și spuse, cu un zâmbet șters, că era plicticos. Ce părere avea el, Grazzi, despre chestia asta?

Grazzi nu avea nicio părere.

Șeful spuse bine și se ridică. Avea întâlnire cu fiul lui, să ia dejunul într-o cârciumă din Hale. Băiatul lui voia să facă Artele Plastice. Douăzeci de ani și nimic în cap. Trompeta și Artele Plastice, iată tot ce-l interesa. Un nătărău.

Îmbrăcându-și pardesiul, se opri ca să întindă arătătorul și să repete că putea să-i creadă pe cuvânt, el, Grazzi, că avea un fiu care era un mare nătărău. Din fericire, asta nu-i stăvilea sentimentele. Putea să-i creadă el, Grazzi, că băiatul

acesta, îi sfâșia inima.

Spuse bine, că se vor vedea din nou după-masă. Și lista locurilor rezervate? Aia de la Căile Ferate nu se grăbesc niciodată. În orice caz, nu e nevoie să-i năpădească pe cei de la Laboratoare cu un maldăr de analize. A răsuți gâtul unei puicuțe nu e treabă de profesionist. Nici nu va apuca să spună uf! el, Grazzi, și un țicnit amărât îi va cădea în brațe gata făcut: o iubeam și tot tacâmul. Destul ca să aibă ce stoarce pentru dobitocul de Frégard.

Își încheie pardesiul peste un fular de lână cu carouri roșii, peste o burtă mare pe care-o purta înainte, ca o femeie însărcinată. Îl privea fix pe Grazzi în dreptul cravatei. Nu privea niciodată pe nimeni în față. Se spunea că ar fi avut un defect la ochi, ceva de pe vremea când era mic. Dar cum s-ar fi putut crede că fusese vreodată mic?

Pe coridor se mai întoarse o dată spre Grazzi, care intra în sala inspectorilor, și îi spuse că uitase ceva. Povestea aceea cu tripoul putea să-i frigă degetele, prea mulți intraseră mesa. Așa că era inutil să își asume riscurile, înainte de-a o da pe mâna Siguranței. Dacă întâlnește vreun reporter prin Prăvălie, mai bine să-i pună în brațe afacerea cu fata, care părea destul de călăie, și să nu sufle o vorbă despre rest. Cine ara urechi de auzit să audă!

Primul gazetar care se învârtea prin Prăvălie îl trase de mânecă pe Grazzi pe la orele 16, pe când se întorcea din strada Duperré, întovărășit de blondul care adunase perlele. Avea un zâmbet serios și înfățișarea prosperă a îmbruiaților de la *France-Soir*.

Grazzi îl cadorisi cu strangulata din Gara Lyon, cu toate rezervele de cuviință, și, mărinimos, scoase din portofel o copie de pe fotografia victimei. Georgette Thomas apărea aici așa cum fusese găsită, bine machiată și bine coafată, foarte ușor de recunoscut.

Gazetarul fluieră, luă note, ascultă cu atenție, își privi ceasul de la mână, spuse că aleargă la Institutul medico-legal: va „unge“ un amic și, dacă are noroc, va da peste portăreasa din strada Duperré, care se dusesese acolo să recunoască victima. Îi mai rămâneau cincizeci de minute să-și vâre articolul în ultima ediție.

Plecă atât de repede că într-un sfert de ceas toate celelalte ziare din Paris aflaseră știrea datorită îngerilor lor păzitori. Dar pentru ele afacerea nu prezenta niciun interes, fiindcă a doua zi era duminică.

La orele 16 și un sfert, deschindu-și pardesiul, pe când voia să ridice receptorul telefonului să vadă unde îl va duce carnetul de adrese al victimei, Grazzi găsi pe masa lui de lucru o listă scrisă de mână cu locurile rezervate, între 221 și 226, în trenul de Marsilia. Cei șase călători își reținuseră cușetele cu douăzeci și patru de ore sau cu patruzeci și opt de ore înainte.

221.....Rivolani.....vineri.....4 octombrie, Marsilia.
222.....Darrès.....joi.....3 octombrie, Marsilia.
223.....Bombat.....vineri.....3 octombrie, Avignon.
224.....Thomas.....joi.....4 octombrie, Marsilia.
225.....Garaudy.....joi.....3 octombrie, Marsilia.
226.....Cabourg.....miercuri.....2 octombrie, Marsilia.

Serviciu contra serviciu, cel care se numea Grazzi chemă Institutul medico-legal cerându-i gazetarului să insereze lista în ziarul lui. La celălalt capăt al firului cineva spuse o clipă, vă rog, și Grazzi răspunse că așteaptă.

Cușeta 226

René Cabourg avea de opt ani același pardesiu cu gaică. Mai tot anul purta mănuși de lână tricotată, flanele cu mâneci lungi, un fular gros în care își înfolea gâtul.

Era friguros, făcea repede gripă și, cum de felul lui era posac, încă din primele zile de frig, dispoziția lui ajungea în pragul neurasteniei.

În fiecare seară părăsea sucursala Paris-Sud a întreprinderii „Proginé“ (Progresul în bucătăria dumneavoastră) puțin după orele 17,30. Deși era o stație de autobuz chiar în fața biroului său, în Piața Alésia, mergea până la Porte d'Orléans, unde îl lua pe 38 de la capătul liniei, dorind să fie sigur că va găsi un loc liber. De-a lungul drumului până la Gara de Est nu își scotea nasul din ziar. Citea *Le Monde*.

În seara asta, care nu era o seară ca toate celelalte, deoarece chiar în aceeași dimineață se întorsese din singura călătorie pe care o făcuse de zece ani, René Cabourg nu respectă întocmai rânduiala obiceiurilor sale. Mai întâi, își uitase mănușile într-un sertar al biroului și, grăbit să ajungă acasă, unde nu făcuse curat de o săptămână, coborând în stradă, renunță să se mai urce și să le caute. Apoi, lucru care nu i se întâmpla niciodată, intră într-o braserie de lângă Porte d'Orleans și bău o jumătate de vin la teighea: nu izbutea să își potolească setea de când plecase din Marsilia, într-un compartiment supraîncălzit, unde, fiindcă se aflau și femei și nu era sigur că avea o pijama curată, dormise îmbrăcat. În sfârșit, ieșind din braserie, căută la trei chioșcuri de ziare și nu găsi *Le Monde*. Nu sosie ultima ediție. Autobuzul aștepta în stație. Atunci se mulțumi cu *France-Soir*.

În autobuzul 38, instalat la mijloc, departe de roți, aproape de fereastră, întoarse prima pagină fără să o privească. Paginile interioare, mai potolite, îi stricau mai puțin plăcerea lecturii. Niciodată nu putuse suferi țipetele, râsetele, glumele piperate. Titlurile cu litere grase aveau asupra lui același efect.

Se simțea obosit, cu acea apăsare între ochi care îl vestea totdeauna că face gripă. În tren, având una din cușetele de sus, de unde îi era teamă să nu cadă, dormise totuși, cu nasul înfundat în vesta împăturită, fiindcă nu avea încredere în pernele Cailor Ferate. Dormise, dar în somnul lui auzise neîncetat hurelul vagonului de fiecare dată când trecea peste traverse și suferise tot timpul din pricina căldurii insuportabile. Un somn prin care pătrunseseră toate apelurile megafoanelor instalate în gări și în care fusese ros de temeri nesăbuite: ba că va

fi victima unui accident, ba că se va asfixia cu gaze, ba că i se va fura portofelul de sub căpătâi și Dumnezeu mai știe ce.

Ieșise din Gara Lyon fără fular, cu pardesiul descheiat. La Marsilia, în timpul acelei săptămâni fără de sfârșit, era aproape vară. Mai păstra încă în ochi spectacolul amețitor al Căii Canebière, la ceasurile 3 după-amiază, într-o zi pe când coborâse spre portul vechi, cu soarele în față, ca și unduirea rochiilor de culori deschise, pe spumele jupoanelor, care totdeauna îi făcea oarecum rău. Acum avea gripă, s-a isprăvit.

De altfel, nu știa de ce s-a isprăvit. Poate din cauza femeilor, a timidității lui, a celor treizeci și opt de ani petrecuți în singurătate. Din pricina acestei priviri invidioase, de care îi era rușine, dar pe care nu și-o putea ascunde totdeauna când întâlnea o pereche de tineri fericiți și eleganți. Din pricina acestei prostii, a răului care i-l făcea asta.

Se gândea la Marsilia, care însemnase pentru el un chin mai mare decât toate primăverile la Paris, și la o seară petrecută la Marsilia, acum patruzeci și opt de ore. Gândul acesta îl făcu, proteste, să își ridice privirile. Încă de pe când era copil avea acest reflex de-a se asigura că nimeni nu-i surprinde gândurile. Treizeci și opt de ani.

Cu două scaune înaintea lui, în autobuz, o tânără citea *Le Monde*. Își întoarse privirea, își dădu seama că ajunseseră la Châtelet, că nu citise nici măcar un rând din ziarul cumpărat.

Se va culca devreme. În seara asta va cina la restaurantul *La Charles*, de la parterul casei în care locuia. Va lăsa curățenia pe mâine. Pentru asta avea timp toată dimineața de duminică.

În ziarul pe care tot nu îl citea, peste care își plimba mașinal privirea de la un paragraf la altul, își văzu numele, asupra căruia abia de se opri o clipă. Oprirea adevărată avu loc cu două rânduri mai jos, când privirea lui căzu peste o frază unde era vorba de noapte, de cușete și de tren.

Citi fraza, care nu îi spuse mare lucru, doar atât că se petrecuse ceva noaptea precedentă într-un compartiment al „Foceanului“. Citi câteva rânduri mai sus că un oarecare Cabourg ocupase o cușetă din acest compartiment.

Fu nevoit să își desfacă brațele ca să despătorească ziarul să dea de prima pagină unde era începutul articolului, vecinul lui se plânse și se foi.

Înainte de a vedea titlul, inima i se strânse privind fotografia. Femeia, în ciuda porozității hârtiei de ziar, părea cumplit de reală, ca oamenii de care scapi o dată pentru totdeauna, bine că a dat Dumnezeu, și pe care totuși îi reîntâlnești la primul colț de stradă.

Prin negrul și cenușiul cernelei, văzu culoarea ochilor, părul des, licărirea unui zâmbet, elemente care, în ajun, la începutul călătoriei, hotărâseră totul, speranța lui prostească, ticăloșia de la douăsprezece și un sfert noaptea. Un val de parfum îi năpădi nările, care nu-i prea plăcuse, când femeia ridicase glasul, foarte

aproape de el, întorcându-se cu o mișcare bruscă, a umerilor, ca un boxer care a văzut deschiderea adversarului, un mic bătăuș cu privirea dușmănoasă, de la „Central“, sâmbătă seara, în luptele de la începutul programului.

I se părea că un fel de nod i se pune în gât, purtând în el pulsațiile inimii, încât cu trei degete, cel mare, arătătorul și mijlociul, își prinse gâtul.

Întorcându-și instinctiv privirea spre geam să se vadă, își dădu seama că autobuzul mergea pe bulevardul Strasbourg și curând va trebui să coboare.

Cui titlul de deasupra fotografiei, câteva rânduri de la începutul articolului, și împături ziarul.

În autobuz mai rămăseseră vreo zece persoane. Coborî ultimul, cu ziarul prost împăturit în mâna dreaptă.

Traversând piața, în fața Gării de Est, regăsi mirosurile din timpul călătoriei, zgomotele obișnuite, pentru că trecea pe aici în fiecare seară, dar pe care nu le remarcase cu adevărat niciodată. Un tren șuiera în spatele clădirilor iluminate, niște mașini își porneau motorul.

Femeia fusese găsită sugrumată, pe o cușetă, la sosirea trenului în gară. Avea un nume: Georgette Thomas. Pentru el, în ajun, ea nu era decât un „G” auriu pe o poșetă, o voce gravă, puțin voalată, cineva care îi oferise amabil o țigaretă „Winston“, când schimbaseră câteva cuvinte pe culoar. El însă nu fuma.

Ajuns în cealaltă parte a pieței, nu mai avu răbdare și desfăcu ziarul stând în picioare pe trotuar. Era departe de un lampadar, nu putea citi. Cu ziarul răvășit, împinse ușa unei braserii, fu gata să dea înapoi în fața valului de căldură și de zgomot, apoi, clipind din ochi, intră. Străbătu sala plină și găsi un loc pe o banchetă, lângă o pereche care vorbea încet.

Se așază fără să-și scoată pardesiul, cu ziarul întins de-a curmezișul unei mese mici, roșii și lustruite, de pe care fu nevoit să împingă două pahare mari și goale așezate pe niște rotocoale de carton ude.

Perechea îl privi. Amândoi păreau să aibă vreo patruzeci de ani – el poate ceva mai mult – și aveau acea înfățișare boțită, puțin tristă, a două ființe care își duc viața fiecare în altă parte și se întâlnesc pentru un ceas la ieșirea de la birou. Lui René Cabourg i se părură urâți, chiar puțin respingători, pentru că nu mai erau foarte tineri, pentru că femeii îi atârna puțin gușa, pentru că desigur o așteptau acasă un soț sau niște copii, pe scurt, pentru toate astea la un loc.

Chelnerul sosi, goli masa mică. René Cabourg fu nevoit să-și ridice ziarul. Omul șterse masa cu o cârpă umeda, iar urmele ei dispărură cât ai clipi. Comandă o bere, ca la Porte d'Orléans, ca azi-dimineață când trecuse pe acasă să-și lase valiza și intrase în cârciuma din colțul străzii.

Îi era sete, dar berea nu mai venea. Cufundat în lectură, i se păru vag că paharul era pe masă, căci, fără să ridice ochii, întinse mâna și îl luă. Când bău, continuând să citească, doi stropi de bere pătrăra articolul.

Femeia era reprezentanta unei firme de produse cosmetice, îi spusese și lui

lucrul acesta. Și, de asemenea, că stătuse patru zile la Marsilia. Își reaminti șiragul de perle, pentru că-i văzuse de foarte aproape încheietoarea pe ceafă, când se aplecase spre ea, înainte de a face lucrul acela.

Fusese găsită întinsă pe spate, cu ochii deschiși, cu îmbrăcămintea în dezordine. Până la capătul articolului rămase cu această imagine dinaintea ochilor. Erau date o sumedenie de amănunte: fusta ridicată, pantofii negri cu tocuri înalte, urmele șiragului sfărâmat pe gât.

Locuia într-un mic apartament de două camere, pe lângă Piața Pigalle. Portăreasa fusese interogată.

Portăreasa, se spunea în articol, „își ștergea ochii cu batista“. O stima mult pe locatară: veșnic zâmbitoare, deși Georgette Thomas nu avusese o viață prea fericită. Divorțase la douăzeci și cinci de ani. O persoană care muncea cinstit, cum rar se află prin cartier, altele o iau repede pe panta rea. Bineînțeles, veneau la ea bărbați, dar portăreasa spunea că asta o privea, era viața ei particulară, la urma urmelor, biata fată era liberă.

René Cabourg își imaginează o lampă cu abajurul roșu, într-o odaie cu storurile trase. O singură pată de lumină într-o mare de umbră. Șoapte. Bărbatul, care trebuia să fie înalt, și frumos, cu acel zâmbet înfumurat de om obișnuit cu succesele galante. Și ea. Între lumină și umbră, alunecarea fustei, luciul pielii, curba unui șold sau a unui umăr. Viața ei particulară.

Goli paharul și din nou niște stropi de bere căzură pe ziar. Pantofii negri. Femeia cu zâmbet blând care îi oferise o țigaretă pe culoar. Și apoi acea privire rea de mic bătaș de la „Central“. Toți bărbații care o dezbrăcaseră, care o răsturnaseră pe un pat răvășit, cu mâinile lor aspre pe șoldurile sau pe umerii ei. Și el, prostia aceea dintr-o seară la Marsilia, dorința insuportabilă ce îl cuprinsese când o ajutase să coboare valiza, ziua ireală de la ieșirea din Gara Lyon, și ziarul acesta.

„Mă simt fericit, își spuse, că a murit, că a fost găsită moartă.“

Probabil că la ora când apăruse ziarul ancheta abia începuse. Aveau lista celorlalți călători din compartiment. Trăgeau nădejdea că se vor prezenta de bunăvoie la Prefectură sau la comisariatul din cartierul lor. Credeau că vor putea face precizări despre ceea ce se petrecuse înaintea crimei. Se pare că omorul fusese comis la sosirea trenului în gară, în înghesuiala tipică ajungerii la destinație. Fiindcă mobilul crimei nu părea să fie furtul, comisarul Tarquin și adjuncții săi de la Poliția Judiciară sperau să găsească repede vinovatul. Asta era tot.

René Cabourg știa că nu fusese nicio înghesuială la sosirea trenului în gară. Călătorii, așteptând în picioare pe culoarul vagonului, încărcăți cu bagaje, coborâseră unul după altul, într-un șir liniștit. Valizele erau trecute peste ferestre. Pe peron, pe măsură ce se apropia de barierele ieșirii, mulțimea de oameni sporea, te învăluia. Întindeau gâturile, ridicându-se pe vârful picioarelor, ca să

poată zări pe deasupra capetelor pe cei veniți să-i aștepte.

Nimeni nu venise în întâmpinarea lui René Cabourg. Știa acest lucru și se grăbea să părăsească compartimentul, trenul, gara. Ieșise primul din compartiment, printre primii din vagon, și din gară împreună cu primele valuri de oameni pe care nu-i așteaptă nimeni.

Citea pentru a patra oară lista din ziar, încercând să dea chip numelor și numerelor. Rivolani trebuia să fie bărbatul cu haină de piele, părul rar, valiza mică de carton presat cu colțuri tocite și murdare. Darrès era fata care se urcase la Avignon și care zâmbise, pe culoar, în timp ce el vorbea cu femeia a cărei poșetă era însemnată cu litera „G“. Nu, nu era ea. Thomas, victima, se afla cu două numere mai departe, deci cușetele erau numerotate fără soț la stânga, cu soț la dreapta. Nu mai știa nici el. Verifică numărul propriei lui cușete.

Asta era. La stânga, jos, Rivolani, bărbatul cu vesta de piele. Tot jos, la dreapta, Darrès, o femeie blondă, de vreo patruzeci de ani, mult prea fardată, cu un mantou de leopard, sau ceva care i se păruse a fi leopard. La stânga, pe cușeta din mijloc, fata care se urcase la Avignon. Și ea era blondă, avea douăzeci de ani sau ceva mai mult, purta un mantou albastru-deschis, peste o rochie subțire, simplă, cu o fundă la gât. La dreapta, pe cușeta din mijloc, era Georgetta Thomas, și René Cabourg îi văzu din nou genunchii, fusta ridicată, în clipa când încercase să își ia valiza. La stânga, pe cușeta de sus, Garaudy. René Cabourg nu-și amintea chipul acestuia. Nu remarcase nimic. Sau, ba da, cușeta era încă neocupată când se lungise pe locul lui, sus în dreapta, spre miezul nopții. Mai târziu auzise o voce.

Ridică privirea spre chelnerul ce sta în picioare lângă masa lui. Chelnerul ieșea din tură și făcea plata.

Scoțând niște monede din buzunar, René Cabourg dădu peste o fisă de telefon. Își aminti de o seară ploioasă, de o cabină strâmtă care mirosea a rumeguș udat, într-o cârciumă de pe bulevardul Strasbourg, nu departe de aici, unde acum două săptămâni încercase să vorbească cu un coleg de birou care îi spusese că-i place boxul. Telefonul sunase în gol.

Adunându-și banii, chelnerul spuse ceva despre serile de sâmbătă, despre iarnă, dădu din cap și se îndepărtă, cu șervetul pe braț, cu pasul unui om care alergase toată ziua.

René Cabourg privi în treacăt fotografia femeii, din prima pagină, apoi împături cu grijă ziarul și-i puse alături de el, pe banchetă.

Paharul era gol. Așază alături, pe rotocolul de carton, fisa de telefon. Pendula electrică, deasupra tejghelei, arăta ora 7, sau aproape. Perechea de la masa vecină plecase.

René Cabourg își rezemă capul de spătarul banchetei, închizând pleoapele din pricina luminilor de neon.

Într-un fel, mișcarea aceasta îl făcu să se hotărască. Era obosit, simțea că-și va

petrece duminica doftoricindu-și gripa, între patul nefăcut, un reșou cu gaze al cărui burlan trebuia reparat de o sută de ani, o ceașcă pe care nu o va spăla și care se va năclăi după ce va bea de câteva ori din ea. N-avea niciun chef să se ducă direct acasă, asta era, asta trebuia să fie.

Avea poftă să stea cu cineva de vorbă, cu cineva care să-l asculte, care timp de câteva minute să-i considere o persoană destul de importantă, ce merită să fie ascultată.

Luă fisa în mâna dreaptă, se ridică și, în picioare, căută din ochi, prin sala care redevenea dintr-odată zgomotoasă, unde se află telefonul.

Coborî niște trepte. Cabina, unde puteau încăpea mai multe persoane, avea pereții acoperiți cu mângălituri. Își dădu seama că nu are pe cine să cheme. În ziar se spunea: Poliția Judiciară sau comisariatul de cartier.

Căută în cartea de telefon cu coperta ruptă numărul Poliției Judiciare. Găsi Prefectura. Se gândi la genunchii moartei, la descrierea din ziar: pantofii negri, urma colierului pe gât. Încercă să nu se gândească la ceea ce face. Oare era primul care chema, dintre călătorii din compartiment?

Vocea lui o luă razna când spuse „Alo“, fu nevoit să și-o limpezească, tușind. Spuse că era un călător din trenul de Marsilia, un călător din compartimentul despre care se vorbea în *France-Soir*, că era Cabourg. Fără să vrea, spuse aceasta ultimă frază pe un ton atât de afirmativ, atât de pretențios, încât de la celălalt capăt al firului i se răspunse: „Ei și?“

Nu erau la curent. Se vor interesa. Trebuia să aștepte. Mai întâi, nu la numărul acesta ar fi trebuit să cheme. Răspunse că nu știa.

Așteptă, aplecat peste polița de sub aparat, cu bărbia sprijinită pe coate, în ureche bâzâindu-i receptorul, regretând că chemase.

Încerca acum, cu disperare, să regăsească firul, să se gândească la călătorie, să rezume ceea ce avea de spus. Nu-i stăruia în minte decât zâmbetul fetei care se urcase la Avignon, cum se numea oare? Nu mai știa.

Se urcase în tren cu o jumătate de oră înainte. Cine era în compartiment? Nimeni. Ba da. Un băiat, un băiat de vreo cincisprezece ani. Blond, cu chipul trist, într-un costum de tweed, mototolit. Nu chiar în compartiment, ci în pragul ușii. Cineva dintr-un compartiment alăturat.

René Cabourg își scosese îndată pardesiul, pe care-l întinsese pe cușeta lui, sus, în dreapta. Bărbatul în vestă de piele și femeia blondă intraseră în clipa când își punea din nou piciorul pe podea: îi fusese chiar teamă să nu-i spună ceva pentru că se urcase pe cușeta de dedesubt fără să se descalțe.

Georgette Thomas sosise mult mai târziu, abia cu un minut sau două înaintea plecării trenului. El se afla pe culoar. Îi făcuse cu greu loc să intre în compartiment, deoarece culoarul era plin de călătorii care își luau rămas-bun la ferestre. Îi simțise parfumul. Îi trecuse prin minte: ce lucru plicticos că se aflau și femei în compartiment și, deci, nu se va putea dezbrăca. Și pe urmă se gândise la

altceva, o prostie, despre care își spuse că e o prostie, că uitase.

— Nu v-am uitat, se auzi o voce la capătul firului. O clipă, să vă dau legătura. Nu închideți.

Poate că ceilalți nu citiseră încă ziarul, poate că nu chemaseră încă? Avea impresia că regăsește o atmosferă cunoscută, ceva care-i plăcuse, compartimentul, cușetele unde fiecare se instala cum putea, călătoria împreună. Poate că vor fi adunați laolaltă, ca martori, pentru confruntare. Vor aștepta așezați la rând pe o bancă într-o încăpere prost văruiată. Vor fi cu toții puțin îngrijorați.

— Vă ascult, se auzi o voce.

René Cabourg repetă că era unul dintre călătorii din „Foceean“, că numele lui fusese trecut în *France-Soir*.

O pârlitură scurtă, ascuțită, îi țiuu în ureche. O altă voce: comisarul Tarquin nu se întorsese, i se dădea legătura cu inspectorul. Grazziano. René Cabourg își aminti de un boxer american, din categoria mijlocie, de pe vremea lut Cerdan. Inspectorul purta numele unui boxer.

Chiar deasupra poliției pe care își sprijinea coatele văzu o mângălitură obscenă, aproape de ochii lui, o împreunare desenată cu un stilou cu pasta, urmată de o întâlnire dată în același loc în toate după-amiezile, la orele 16, de un oarecare ce se iscălise J. F., douăzeci și doi de ani, și care făcea greșeli de ortografie. Întoarse capul, văzu că pretutindeni în jurul lui existau întâlniri de același fel.

— Inspectorul Grazziano?

În persoană. Era la curent. Îi spunea domnule Cabourg, cum făceau clienții cu care vorbea toată ziua la telefon, de la biroul său din Piața Alesia. Vocea era plină, profundă, o voce radiofonică. René Cabourg își imagină umerii lați, manșetele sumese pe niște brațe puternice, chipul înăsprit de oboseala de la orele șapte seara.

Inspectorul care purta numele unui boxer spuse că ia ceva pe ce să scrie, apoi din nou că îl ascultă, dar îndată începu el să vorbească: numele, prenumele, vârsta, adresa, profesiunea.

— Cabourg, René Cabourg. Am treizeci și opt de ani.

Sunt inspector de vânzări la o firmă de aparate casnice. „Prochine“. *Progresul*... Da, întocmai, „Prochine“. Nu, sunt într-o braserie, în fața Gării de Est. Locuiesc pe strada Cinord, foarte aproape de aici. De îndată ce am citit în *France-Soir*... Ei bine, adică, mai exact, nimic deosebit, dar m-am gândit că ar fi bine să vă telefonez...

Bine făcuse. Ocupase într-adevăr cușeta, stai să vedem, 226, nu-i așa?

Da, cea de sus, la dreapta, cum intrai, așa e.

— Ați luat trenul din Marsilia?

— Întocmai. Ieri seară.

— Și n-ați remarcat nimic deosebit în timpul călătoriei?

Îi stătuse pe buze să răspundă că nu avea prea des prilejul să călătorească, că totul i se părea „deosebit“ într-un tren, dar în cele din urmă răspunse nu, nimic.

— În ce moment ați coborât din tren?

La sosire. Adică, vreau să spun, aproape imediat.

— Când ați părăsit compartimentul, nu vi s-a părut nimic deosebit?

Acum cuvântul acesta îl făcea să râdă, prosteste. Tot ascultându-l, devenea aproape o necuviință. Spuse nu, nimic, dar putea afirma cu certitudine că în momentul acela victima era încă în viață.

— O cunoașteți pe victimă?

— Vreți să spuneți dacă știu despre care femeie e vorba? I-am văzut fotografia...

— Au mai fost și alte femei în compartiment?

Înseamnă că nu știau. Deci încă nu chemase nimeni. Lucrul acesta îi făcu o impresie stranie: primul sosit, primul plecat, primul martor.

— Da, încă doua. În sfârșit, cele pe care le-am văzut.

— Pe lista mea nu figurează decât niște nume, spuse inspectorul Grazziano, și dumneavoastră sunteți primul călător din compartiment care ne telefonează. Puteți să-mi dați semnalmentele celorlalți?

Rene Cabourg spuse desigur. Lăsase ziarul pe banchetă, în sală. Îi părea rău.

În același timp era decepționat. Nu-i trecuse prin minte că interogatoriul se va face prin telefon, în cabina asta unde începea să transpire, dinaintea unui desen stângaci, de pe care nu-și putea dezlipi ochii și pe care nici nu-l mai vedea.

— Știți ce, n-ar fi mai bine să trec să vă văd?

— Chiar acum?

Urmă o tăcere, apoi vocea radiofonică spuse ca e foarte amabil, dar că trecuse de ora 7, mai avea încă mult de lucru cu o altă afacere. Cel mai bine ar fi ca inspectorul să treacă pe la el mâine dimineață, sau, dacă nu-l deranjează, să vină la Prefectură pe la orele 10. Nu-l deranjează?

Rene Cabourg spuse bineînțeles că nu, apoi îi fu rușine și dădu înapoi, spuse că va încerca să amâne o întâlnire.

— Bine. Vă spun numele celorlalți călători și locul pe care-l ocupau în compartiment. Străduiți-vă să vă amintiți. Rivolani, jos, în stânga. Bărbat sau femeie?

— Bărbat. Purta o haină de piele, cred că verde. Avea o valiză ieftină și veche, în sfârșit, era roasă pe la colțuri, înțelegeți? Nu prea vorbăreț. S-a culcat îndată, îmbrăcat, și probabil a adormit.

— Ce vârstă?

— Vreo patruzeci și cinci, cincizeci de ani. Părea un om care muncește cu mâinile, un mecanic, ceva în genul acesta. De dimineață, la sosire, când m-am dus la toaletă să mă spăl, încă mai dormea. Am fost nevoit să stau la coadă. Știți cum vine asta. După aceea mărturisesc că nu l-am mai zărit.

Inspectorul găsea că e foarte bine.

Darrès, jos, în dreapta.

O femeie, patruzeci de ani, poate ceva mai mult. Era greu de spus din pricina fardului. Un mantou de leopard sau o imitație. Nu știuse niciodată să recunoască o blană. Era blondă, foarte parfumată, cu o voce pe care și-o asculta. Ceva, cum să vă spun (șovăia asupra cuvântului *sofisticat*, deoarece nu era sigur că un polițist îl poate înțelege), avea un gen al ei, ce mai încolo. Se dusese să se dezbrace la toaletă, un ceas după pornirea trenului. Se întorsese cu un halat roz peste o pijama roz. Sugea niște pastile pentru gât și, la un moment dat, chiar oferise una victimei.

Vorbea prea multe. Nu știa niciodată să aleagă esențialul. Spuse că asta era tot. În același timp își aminti că femeia blondă vorbise despre cinema, despre Coasta de Azur, despre teatru, și că de dimineață se sculase prima, deoarece, coborând din cușetă, o văzuse îmbrăcată, gata de plecare, cu valizele rânduie alături de ea. În cele din urmă menționează toate aceste amănunte.

Inspectorul spuse că astă-seară dăduse de urma unei actrițe, Eliane Darrès, care putea fi foarte bine tocmai femeia aceasta.

Bombat, cușeta din mijloc, la stânga.

O fată tânără, blondă, nu prea înaltă, drăguță, de vreo douăzeci de ani. Se urcase la Avignon, asta era. Părea o mică funcționară care și-a găsit o slujbă la Paris. O voce puțin cântată. În sfârșit, avea un ușor accent meridional.

Garaudy, sus, în stânga.

Nu știa nimic. Cușeta era goală.

Inspectorul spuse: uite colo, toate biletele fuseseră perforate și, după raportul Identificării Judiciare, pe care îl avea în fața ochilor, cușeta fusese efectiv ocupată.

René Cabourg spuse că n-a fost înțeles bine. Nu văzuse persoana, cușeta fiind neocupată când se urcase pe locul lui.

— Cât era ceasul?

Prostește, fără măcar să ezite, minți.

— Era ora 11, 11 și un sfert, nu știu prea bine. Mai târziu am auzit un glas. Dorm foarte ușor și am dormit foarte prost.

— Ați auzit vocea persoanei din cușeta vecină, vocea lui Garaudy?

— Întocmai. În sfârșit, presupun că era a ei. Probabil că vorbea cu fata care se afla sub ea. Cred chiar că se apleca și că au sporovăit destul de multă vreme.

— De ce spuneți „ea“?

Fu cât pe ce să răspundă „ea – adică persoana“, dar oricum asta n-ar fi schimbat prea mult lucrurile.

— Deoarece cred că era o femeie.

— Ce vă face să spuneți asta?

— Avea o voce caldă, nu o voce bărbătească. Și apoi, e greu de explicat, dar

dorm foarte ușor și îi simțeam prezența când se mișca. Era o femeie.

— Vreți să spuneți că e o chestie de mișcări, de zgomote pe care le auzeți?

— Întocmai.

Fu interogată asupra victimei. Lui René Cabourg i se făcu din nou sete. I-ar fi plăcut să poată deschide ușa cabinei, unde acum se sufoca. Simțea cum i se lipește cămașa de spinare, cum îi picură transpirația de-a lungul tâmpelor, pe grumaz.

Stătuse puțin de vorbă cu Georgette Thomas, pe culoarul vagonului. Nu-i spusese decât un singur lucru: că era reprezentanta unei firme. Nici măcar numele. Ba da, că petrecuse patru zile la Marsilia. Era al treilea voiaj din acest an în același oraș. Nu, părea foarte calmă, foarte destinsă.

De dimineață se mai afla încă în compartiment când el plecase. Se aflau acolo cu toții. Nu, într-adevăr, Garaudy nu era. Spusese așa fiindcă, nevăzând-o, i se părea într-un fel că nu face parte din compartiment.

— Asta e.

Îi dădu numărul imobilului în care locuia pe strada Cinord, numărul de telefon de la birou, făgădui să nu întârzie mâine la orele 10, Quai des Orfèvres, camera 303, etajul trei.

Vocea radiofonică se stinse după un mulțumesc și un pocnet în receptor, care nu-l eliberă pe René Cabourg,

Citi o altă mângălitură, deschise ușa cabinei, rămase o clipă locului în aerul ceva mai curat.

Asta era. O dată, pe la miezul nopții, într-un tren, fusese și el un prăpădit care mânjește pereții cu porcăriile lui. El nu mânjise chiar pereții, dar era cam același lucru,

Grazziano. Noaptea căzuse, învăluind piața Gării de Est, René Cabourg își ridică gulerul de la pardesiu, se întrebă dacă, a doua zi, după ce inspectorul va fi vorbit cu ceilalți călători din compartiment, nu-l va considera drept un mângălitor de pereți, un obsedat sexual.

Greșise mințind în legătură cu ora la care se culcase. La ce bun? Se va găsi altcineva care trebuie să fi auzit, doar ea vorbise destul de tare, aproape că țipase. Se va afla că avusese loc o ceartă pe culoar, fiecare va deforma această ceartă în felul lui, dar toți își vor aminti ora, fusese înainte și nu după controlul biletelor. Controlorii o vor confirma.

O minciună. Pentru că mințise o dată, nu i se va mai da crezare. Dacă voia s-o ascundă, însemna că cearta avea importanța ei. Vor vedea în aceasta o ranchiună de om bolnav, un mobil, poate. Rațiunea certei nu va fi greu de descoperit. Și aceasta putea fi un mobil: ar fi putut foarte bine să coboare din tren, să se urce o clipă mai târziu, să surprindă femeia cu pantofi negri singură în compartiment și să se repeadă asupra ei. Ea s-ar fi apărut. El ar fi strangulat-o ca să-i înăbușe țipetele.

Însă nu.

Dinaintea oglinzii de deasupra chiuvetei, în camera lui de la etajul cinci, o cameră mansardată unde toate zăceau în părăsire de o săptămână, hainele, plantele, vasele, René Cabourg înghiți două pilule împotriva gripei, cu un pahar de apă, spunându-și că mâine lucrurile nu se vor petrece astfel.

Mai întâi, se putea foarte bine să se fi înșelat, de bună credință, asupra orei la care se culcase. Esențialul era să povestească el însuși incidentul, ca un amănunt lipsit de importanță, înainte să o facă altcineva.

Vedea foarte bine gesturile pe care ar fi trebuit să le facă, atitudinea dezinvoltă pe care ar fi trebuit să o adopte. Va trece foarte repede peste incident, cu un zâmbet ușor, dând din cap, având aerul că-și spune: „Femeile astea-s prea de tot...”

Va spune: „Damele astea-s prea de tot...” Va spune: „Eram amândoi, singuri, pe culoar. Era atrăgătoare. Știți cum vine asta. Se simte. Am cam pipăit-o. Știți cum se întâmplă. Într-adevăr e păcat, între paranteze, ca o fată atât de bine făcută să fie lichidată așa... Pe scurt, m-a luat cam de sus, și-atunci m-am dus să mă culc.”

Va trece repede la altceva. Va fi ca o glumă, între bărbați, nimic mai mult.

În fața oglinzii, privindu-se cum privise desenul obscen, fără să se vadă, se simți deodată și mai deprimat. Știa că nu va putea juca acest rol, că nu se va folosi de aceste vorbe. Ar fi și mai caraghios. Va spune pe nerăsuflăte adevărul, ceva atât de sărăcăcios, atât de milog, încât se vor simți jenați cu toții. Se va bâlbâi, se va înroși, va lăcrima, poate. Va fi ajutat să-și îmbrace pardesiul, va fi împins afară și nimeni nu va ști ce să-i spună, toți vor respira după plecarea lui. Un prăpădit.

René Cabourg își scosese pardesiul, dar îl îmbracă din nou, încheindu-și nasturii. Nu putea sta locului. Se va duce să cineze, să facă ceva, orice. Își văzu valiza pe patul nefăcut de sâmbăta trecută, își spuse că ar fi bine să-și pună o flanelă de corp, să ia alte mănuși. Pe urmă se răzgândi, ieși stingând lampa din tavan, nu și cealaltă, de la chiuvetă, care continuă să lumineze o oglindă goală.

Ajuns în ușa restaurantului *La Charles*, șovăi. Era aproape ora nouă. Prin geamul vitrinei îl văzu pe patron făcându-și casa. Nu mai era decât un singur client, un tânăr blond care își ridică fruntea și îl privi, cu gura deschisă ca să înghită o bucata de friptura. René Cabourg se îndepărtă, cu mâinile vârâte în buzunarele pardesiului, cu gulerul ridicat.

Mergând, se gândi din nou la femeia în taion de culoare închisă, cu picioare lungi în ciorapi de nylon, la imaginea pe care i-o lăsase despre ea *France-Soir*. Regreta că uitase ziarul pe bancheta braseriei. Ar fi dorit să recitească articolul, să revadă fotografia.

De ce telefonase, Dumnezeuule mare? Desigur că există zeci de Cabourg în orașul ăsta întunecat, pe care niciodată, da, într-adevăr, niciodată nu-l simțise al

lui. Nu l-ar fi putut găsi.

Grazziano îl făcu să se gândească la boxer, de la boxer se gândi la „Central“, de la „Central“ la sâmbătă seara. Era sâmbătă seara.

Avu impresia că e singurul lucru plăcut care i se întâmplase în ultima vreme. „Central“.

Se gândi mai întâi să ia metroul și apoi, la dracu, era încă la începutul lunii, de Crăciun i se va da o primă. Merse la vale spre Gara de Est, aproape alergând, în căutarea unui taxi.

Când ajunse la Gara de Est, alerga de-a binelea. Cineva, care fără îndoială trebuia să prindă vreun tren, alerga în spatele lui. René Cabourg îmbrânci o pereche, în trecere, deschise o portieră și strigă șoferului:

— La „Central“!... Sala de box.

Gâfâia. Orele 9. Reuniunea trebuia să înceapă. Va pierde prima luptă. Într-adevăr o primă luptă, un meci de amatori în trei reprize, îl făcuse să prindă gustul acestui fel de a se descărca, de sâmbătă seara. În 1957. Într-o seară de februarie. Doi boxeri categoria cocoș. 53 de kilograme, mărunți, cu chipuri de mici brute.

Venise la „Central“ ca să-i facă pe plac unui fost coleg de școală, care petrecea opt zile la Paris și se întorcea apoi din nou în Gironde, unde se născuse și el. Văzuse loviturile, privirile întunecate ale celor doi parteneri când se opreau să râsufle. Dar nu era asta. Când unul din cei doi, urcat pe ring doar cu un prosop pe umeri, căzuse, cu chipul pierdut, cu brațele încurcate în corzi, încasând, încasând, încasând, până când arbitrul îl prinse pe adversar cu amândouă brațele ca să-i ia din fața lui, începuse vuietul mulțimii, zgomotul fotoliilor care se pocneau, oamenii care se ridicau ca un val uriaș. Atunci se produsese lucrul acela. Exact în acel moment.

René Cabourg se ridicase împreună cu ceilalți, urlase împreună cu ceilalți, încercase să ghicească tresăririle boxerului doborât, ifosele boxerului învingător, și apoi, mult după aceea, simțise că-l dureau mâinile de atâtea aplauze și redevenise el însuși, adică nimic, un om în mijlocul mulțimii.

Se întorsese singur la „Central“, și lucrul acela se produsese din nou. Mai târziu, urmară obișnuinții sălii, care se cunosc între ei, pronosticurile schimbate în pauză, când oamenii își ofereau câte-un pahar la cârciuma de alături, plăcerea de a fi sâmbătă seara și de a te gândi că, după o săptămână goală, va veni o altă sâmbătă.

Coborând din taxi, în fața sălii „Central“, René Cabourg credea că măcar o dată va fi ultimul. Dar nu. Un alt taxi opri în urma lui. Din el ieși o femeie, singură, care îi aminti de femeia din tren, pentru că era brunetă.

Se feri, în fața ghișeului, când ea se apropie să-și ia biletul. Era tânără, dar purta încă de pe acum anumite semne, avea un mantou ușor pe umeri, o poșetă pe care-o ținea strâns la piept, ca și cum i-ar fi fost frică să nu o piardă. Îi văzu mâinile roșii, mâncate de leșie. Poate că era nevasta unui boxer din program. Va

rămâne la vestiar să-i aștepte după sfârșitul meciului, pe bărbățul ei, care-i împuiase mintea cu speranțele lui bune, cu pachetele de bani, cu apartamentul confortabil, cu titlul, în sfârșit, cu norocul ce avea să le suradă.

Văzu trei meciuri de amatori, fără să regăsească plăcerea pe care venise s-o caute. Se gândea la serile din Marsilia, în micul hotel de pe Calea Republicii: camera tristă, pentru că trebuia să fie atent la notele de plată, patul care mirosea a levănțică și, cu patruzeci și opt de ore mai înainte, perechea din camera vecină, cearta lor și ceea ce urmasse după ceartă. Tocmai intrase în cameră. Mai avea încă servieta în mână, plină de dosare. Șezuse pe pat, nemișcat, cu pardesiul pe el, neîndrăznind nici măcar să respire, poate două ceasuri, poate trei. Îi auzea cum râd, cum vorbesc. Știa despre femeia aflată de cealaltă parte a peretelui lucruri pe care nu le cunoștea decât iubitul ei. Că nu-și scosese de la gât șiragul de perle, de pilda. Îl cumpărase la Paris. Că avea părul lung, dat pe spate.

Nu o văzuse niciodată pe femeia aceea. Ieșise, se târâse pe străzile pustii, se întorsese. Nu-i mai auzea. Plecaseră.

Mulțimea se ridica încet în jurul lui. Era pauză. Nu îndrăznea să privească chipurile vecinilor lui. Coborî la toaletă, își dădu cu apă rece pe fruntea înfierbântată. Era o prostie că ieșise din casă. Avea febră. Se va îmbolnăvi.

Mâine se va duce să-i vadă pe inspector, în biroul 303, etajul trei. Îi va spune pe șleau ce se petrecuse. Că era singur, era urât, fusese totdeauna așa, că la Marsilia o femeie pe care nu o cunoștea îl făcuse să vadă, din spatele unui perete subțire, cât era de prăpădit, pur și simplu, pentru că ea avea o plăcere nebună să facă anumite lucruri despre care el, Dumnezeu știe de ce, crezuse că femeile nu le fac decât din datorie sau pentru bani. Că apoi umblase ore în șir și chiar plânsese pe o banca, Dumnezeu știe unde, noaptea, la Marsilia, plânsese cu hohote, ca odinioară. Că nu înțelesese niciodată nimic din viață, din această piesă atât de amuzantă pentru alții care îi învățaseră regulile, Dumnezeu știe cum. Și că, uite-așa, se urcase într-un tren de noapte, totul i se păruse din nou „deosebit“, o femeie brunetă îi arătase genunchii voind să-și coboare valiza, să ia un tub de aspirină, de care de altfel nici nu se atinse. Că în cele din urmă își spusese, găgăuță, că aspirina nu era decât un pretext, un fel de a începe conversația. Că era frumoasă, mai frumoasă decât toate femeile pe care le privise atât de aproape. Că era atât de aproape încât îi simțea parfumul, îi cunoștea în toate amănuntele încheietoarea colierului de perle, ca acest colier îi amintea de un altul, pe care totuși nu-l văzuse niciodată. Și că în momentul acela, pe când era aplecată peste fereastra trenului și vorbea râzând despre Dumnezeu mai știe ce, căci n-o auzea, dăduse dovada că el nu cunoștea regulile, că nu era decât un prăpădit.

René Cabourg nu auzi ușa de la toaletă deschizându-se în spatele lui. Aplecat deasupra unei chiuvete crăpate, murdare, cu robinetul curgând, fruntea și părul năclăit de apă, pardesiul deschis peste haina pe care șiroia apa, primi glonțul de revolver drept în gât, puțin deasupra cefei. Nu auzi nicio detunătură, nu văzu

nicio flăcă ră, nu simți nici măcar prezența cuiva în încăperea pustie. Pauza se terminase de un sfert de ceas și mai bine.

Căzu mai întâi înainte, spre oglinda de deasupra chiuvetei. Neînțelegând de ce mergea spre propriul lui chip, fără să simtă nicio durere, continuând să se gândească la ce va spune mâine. Se răsuci prăbușindu-se peste chiuvetă și cravata îi intră în apa care curgea. Se gândi că le va spune tuturor, da, când ea se aplecase, el făcuse lucrul acela, nu o pipăise, nu făcuse niciunul dintre gesturile pe care ar fi trebuit să le facă. Fu năpădit de o speranță fără de margini, cu capul în apa care curgea din robinet, în genunchi pe mozaicul de la toaletă, și îi pusese o mână pe umăr, da, pe umărul ei, pentru că era singura ființă care ar fi putut înțelege, și Dumnezeu știe că înțelesese, cu capul în chiuvetă. Ea se întorsese cu o mișcare bruscă a umerilor, ca un boxer care a văzut deschiderea adversarului, poate pentru ca să-și bată joc de el, dar, văzându-i chipul, și-o fi dat seama că era un lucru cu mult mai grav, o fi citit în ochii lui ceva ce nu se poate suporta, se înfuriase și țipase.

Alunecă domol pe marginea chiuvetei, obrazul îi ieși din apă cu ochii închiși, spunându-și da, mâna mea pe umărul ei, așa, întrebându-se ce-o fi avut el pe chip de nu putuse ea suporta, dar, înainte de a-și da vreun răspuns, zăcea întins cu fața în jos pe mozaic și murise.

Cușeta 224

Georgette Thomas pozase fotografului etalând un zâmbet frumos și studiat. În ziua aceea purta o jachetă sau un mantou cu gulerul de blană albă, iar părul ei, încadrându-i obrazul și privirea senină, părea încă și mai frumos, și mai negru. Probabil că ținea la părul ei, că petrecea clipe îndelungate periindu-l, încercând diferite coafuri. De asemenea, îi plăcea tot ce i-l puneă în valoare și desigur că de aceea în garderoba ei predomina albul.

Bărbatul în flanelă de corp și pantaloni de pijama – Antoine Pierre Emile Grazziano, numit Grazzi – se gândi că șeful poate avea dreptate, o fată atât de frumoasă nu putea fi decât victima unei crime pasionale, vinovatul poate că tocmai lăcrima în vreun comisariat de cartier.

Așeză fotografia de buletin la loc în portofelul de marochin roșu, vechi de trei Crăciunuri, și rămase o clipă cu coatele rezemate pe masa din bucătărie, cu bărbia în mâini, privind pe fereastră. Înainte de a pune cafeaua la încălzit, pe plita la care putea ajunge fără să se ridice de pe scăunelul pe care ședea, trăsese perdelele înflorate, dezvăluind o duminică ce semăna cu o zi oarecare din săptămână, un cer plumburiu și nehotărât.

Afară, pe iarba rară, numită „spațiile verzi“ ale imobilului, noaptea își depusese prima promoroacă din anul acela. Grazzi, care plănuiise să-și ducă băiatul la grădina zoologică din Vincennes, după-prânz, nu prea regreta că n-o putea face. Va încerca să se întoarcă acasă la dejun, păstrând, poate, o mașină de la Poliția Judiciară, și va rămâne o clipa cu Dino, până când va veni vremea să-și facă somnul de după-masă. Va fi același lucru.

Pe plită, cafetiera italiană începu să șuiere. Întinse brațul și stinse gazul. Fără să se ridice, luă cafetiera și umplu una din cele două cești pe care le rânduise dinaintea lui. Aburul cafelei îi năvăli în obraji.

Bând, fără zahăr, se gândea la raportul din ajun, la apartamentul din strada Duperré, mic, mobilat cu gust, foarte curat, având ceva cam dulceag, ca orice locuință de femeie singură, precum și la sfaturile grandilocvente ale lui Tarquin, șeful lui. *Primo*, să intri în pielea fetei, s-o cunoști mai bine decât se cunoștea ea singură, să devii dublura ei, și tot tacâmul. Să înțelegi lucrurile pe dinăuntru, dacă pricepi ce vreau să spun.

Pricepea foarte bine. Un alt inspector, Mallet, și-i închipuise atât de bine pe Grazzi în pielea și hainele Georgettei Thomas încât mai râdea încă și când își luaseră rămas bun.

Spre orele 8,30, pe coridor, îi spusese ciao, păpușico, și îi ură să aibă parte de multe bucurii cu craii.

Tuturor li se părea drept un lucru de la sine înțeles că avusese mai mulți. Fără să vrea, în biroul șefului, Grazzi presupusese că își schimba iubiții ca lenjeria.

Avea multă lenjerie, foarte îngrijită, însemnată cu „G“, cu acea literă mică, roșie, care se folosește în pension și care apărea pe dosul combinezoanelor, chiloților, bluzelor, până și pe batiste. Lenjerie de nylon alb și de dantelă, pe care o răvășiseră scotocind, atât de plăcută la atingere încât uscățivul Grazzi se simți greoi. Pretutindeni acea literă mică și roșie.

La orele 7 seara, în fața șefului și a celorlalți, Grazzi se exprimase prost. Sau, mai degrabă, încercând să extragă ceva din nimicul notat în carnetul roșu, formulase o concluzie care nu-i aparținea. La fața locului, în strada Duperré, răscolind prin dulapuri și sertare, Gabert, blondul mărunțel care-l însoțea, spusese, pentru că fata era frumoasă și îl impresiona oarecum faptul că-i citea scrisorile și îi atingeja jupoanele: „Probabil că nu se prea plictisea“.

Existaseră trei bărbați în viața victimei, patru, punând la socoteală și soțul pe care nu-l mai văzuse de luni de zile. Vânzătorul de automobile, Harrault, care venise la Quai des Orfèvres pe la orele 6, supus și cu chipul răvășit. Ucenicul sau așa ceva, Bob și nu mai știu cum, pe care trebuia să-i vadă în cursul dimineții. Și tânărul de la etajul cinci, din strada Duperré, un student pe care portăreasa părea că-l adoră.

Pentru moment, despre cei trei se putea spune doar că primul era amantul ei. Un bărbat înalt, puțin cam gras, molatic, care repara mașini americane într-un garaj de la Porte Maillot și despre care, contrar tuturor așteptărilor, după ce-i vedeai mutra, nu se găsisese nimic la cazier. Spusese, în fraze care mergeau doi pași înainte și trei înapoi, da, de acord, „fuseseră împreună o bucată de vreme“, coborându-și glasul fiindcă era vorba despre o moartă, sau fiindcă în prezent era însurat și povestea asta era foarte veche.

Grazzi îl reținuse douăzeci de minute. O mutră care cerea palme. Niciun cazier. Alibi de nezdruncinat pentru cele patru zile de la începutul lunii octombrie și sâmbăta în care se comisese crima. O femeie căreia îi cumpărase un Fiat mic (nou, nu de ocazie, și Grazzi nu-și mai amintea de unde știa asta). Toate actele în regulă. Haine bine croite. Pantofi lustruiți. Fost director comercial la o fabrică de parfumuri, unde o cunoscuse pe Georgette Thomas, pe atunci Georgette Lange, reprezentanta firmei. O legătură care a durat șase luni înainte de divorțul ei, doi ani și jumătate după, asta însemna „o bucată de vreme împreună“. Nu știa nimic. Nu-i cunoștea niciun dușman. Nu-i cunoștea niciun prieten. Nu putea înțelege cum a fost cu puțință. Nu pricepea nimic din toate astea. Îi părea rău pentru ea. O mutră care cerea palme.

Grazzi umplu cealaltă ceașcă din fața lui, pe masă, puse două bucăți de zahăr și se ridică frecându-și ceafa. Auzise cum, alături, soția lui începuse să se miște

în pat.

În vestibulul îngust, care despărțea bucătăria de camera lor, ceașca, prea plină, se vărsă puțin în farfurie. Nu spuse vorba grea ce îi veni pe buze ca să nu trezească băiatul.

Avea ochii deschiși, ca totdeauna. Grazzi, care dormea sus și care știa că ea se trezea peste noapte ca să-i învelească pe Dino sau să-i dea să bea, avea impresia că ea nu doarme niciodată.

— Cât e ceasul?

— Șapte.

— Te duci și azi?

Îi spuse că trebuia, cu conștiința încărcată. De fapt, nimic nu-l obliga. Ar fi putut să-i convoace luni pe Cabourg, pe Bob, familia Georgettei Thomas. Nimeni nu-l grăbea, nimeni n-ar fi avut nimic să-i reproșeze. Dacă asasinul profita de acest lucru ca să ridice stavile între el și poliție, era cu atât mai bine, un fel de a mărturisi pe loc. Ar fi fost căutat, ar fi fost găsit.

Nu, nimic nu-l obliga, decât lipsa lui de siguranță, aceasta nevoie pe care o avea mereu de a câștiga timp în lucrul lui, ca un elev nu prea înzestrat care se pregătește de examen până în ultima clipă.

Soția lui, Cécile, care îl cunoștea bine, ridică din umăr, nu îndrăzni să-i amintească de plimbarea la grădina zoologică și își vărsă supărarea pe cafea, care era ori prea slabă, ori prea dulce.

— Ce ți s-a mai dat?

— O femeie strangulată într-un tren, în gara Lyon.

Ea îi înapoie ceașca, știind fără să-i mai întrebe că nu dorea să aibă afacerea asta pe cap, că va fi și mai frământat, pentru un timp, să nu se arate mai prejos de ceilalți.

— Dar nu se ocupă Tarquin de asta?

— El are povestea cu tripoul. Și pe urmă, acum nu e în stare să se înhame la ceva de care nu se simte sigur. Dacă treaba merge, se va împăuna cu ea. Dacă se împotmolește, totul va cădea în spinarea mea. Trebuie să-și ia gradul în ianuarie, până atunci nu vrea să intre la apă.

Bărbierindu-se în fața oglinzii, Grazzi își aminti de apartamentul Georgettei Thomas și își spuse că era foarte deosebit de al său. Dar cum putea să semene un apartament de femeie singură, într-o casă veche din apropierea Pieței Pigalle, cu un „două-camere-bucătărie-și-baie“ dintr-un bloc de locuințe ieftine din Bagneux, pe care un copil de trei ani îl transforma în câmp de luptă?

Dar tocmai apartamentul, acea atmosferă învăluitoare, acea lumină rarefiată, parcă vătuită, îl făcuseră să spună, în ajun, niște lucruri la care nici nu se gândea, despre care nimic nu-i permitea să le creadă. O cameră în care perdelele de creton, volanele cuverturii de pe pat, măsuțele și bibelourile fragile trădau mica

dactilografă ajunsă. O bucătărie mică, unde toate lucrurile erau la locul lor. O odaie de baie uluitoare, căptușită în întregime cu plăcuțe de mozaic alb și roz, care, probabil, înghițise o groază de economii și unde mirosea a farduri, a săpun scump. Cămașa de noapte scurtă, atârnată pe un umeras, asemănătoare cu cea găsită în valiză. Prosoape de toate culorile, pufoase ca niște blănuri, însemnate cu „G” ca toate celelalte lucruri. Boneta de cauciuc alb, agățată de un mâner al dușului. Colecția de borcane de cremă pe o măsuță. Dar mai ales oglinzile. Pretutindeni numai oglinzi, până și în bucătărie, iar camera ei era atât de mică, adunată toată în jurul patului, încât oglinzile păreau așezate și înclinate în chip echivoc.

Cu obrazul plin de săpun, cu falca alungită într-o grimasă, Grazzi își dădu seama de propria lui prezență, în propria lui oglindă. Scârțâind, briciul lăsă în urma lui o dără lată de piele netedă.

Și acolo era o mașină de ras, la ea, într-un dulăpior de medicamente, dar asta nu însemna nimic, toate femeile au câte una.

Mai existau și scrisori, majoritatea din partea vânzătorului de automobile, fotografii ale unor bărbați pe care le păstra într-o cutie de biscuiți, amestecate cu pozele ei și cu cele ale familiei sale.

Dar asta nu era încă totul. Mai era și altceva în acest apartament, nu știa bine ce, care-l impresionase într-un anumit fel, care-l făcuse pe Gabert să spună: „Probabil că nu se plictisea”. Camera prea mică, decorul ei prea feminin, prea dulceag. Ori luxul odăii de baie. Ori acea literă mică, roșie, absurdă, de fată de pension, pe toată lenjeria.

— Spune-mi, te rog...

Soția intră în cameră, își luă rochia agățată în dosul ușii. Grazzi o privi prin oglindă, cu briciul la înălțimea obrazului, într-un gest încremenit.

Ce vrea să însemne când o femeie își marchează toată lenjeria cu inițiala numelui ei?

— Probabil că-și dădea rufele la spălat.

— E vorba de inițiala prenumelui. Și pe urmă, doar nu se dă la spălat lenjeria de corp? Nu crezi?

Cecile nu credea. Se apropie de oglindă, se privi o clipă potrivindu-și părul:

— Nu știu. Există femei care-și brodează toată lenjeria. Să știi de la mine că există.

Nu era vorba de o broderie, îi explică el, ci de un pătrățel de pânză cusut pe căptușeală. Când era la internatul din Mans, mama lui îi însemna astfel pijamalele, prosoapele, tot trusoul. În cazul lui era o cifră. Și-o amintea: 18.

Ea îi spuse din nou că nu știa, dar că trebuie să fi existat un motiv. Poate era o maniacă. În orice caz, copilul se va trezi în curând. Mânca prost în ultimul timp. Nu e prea plăcut pentru un copil de trei ani să stea mereu la masă fără tatăl lui. Se va întoarce acasă la dejun?

Îi făgădui că se va întoarce, gândindu-se totodată la copilul care mânca prost și la Georgette Thomas, așezată alături de o lampă, cosind mici litere „G“ roșii pe lenjeria tivită cu dantele.

Luă autobuzul care venea gol de la Hay-les-Roses și rămase pe platformă, unde își fumă prima țigară. Era ora 9 dimineața. La Porte d'Orleans viața pulsa domol. Cerul începea să se însenineze și străzile Parisului păreau mai gătite de duminică decât cele din Bagneux.

În autobuzul 38, pe care îl luă după aceea, preferă să se așeze. La stația Alesia vitrinele întreprinderii „Prochine“ îi amintiră că urma să se vadă în dimineața aceasta cu omul care telefonase ieri, cum se numea oare? Cabourg. Gabert poate că dăduse și de urma celorlalți. Actrița, Darrès. Și Rivolani. Nu existau decât doi Rivolani în cartea de telefon.

Grazzi și-i imagină pe micul Gabert tot cerând până peste miezul nopții numerele de telefon, unele după altele, scuzându-se, bâiguind explicații, pentru ca în cele din urmă să îi spună, când va intra acum pe ușă:

— Nimic, șefule mare. Șaptezeci și trei de convorbiri, douăsprezece prăvălii de flori, doi țicniți și un schimb de cuvinte tari cu un băcan care se duce în Hale de la 4 dimineața, așa că, vezi bine, poveștile cu sticleții la 11 noaptea...

— Mai am încă trei, șefule mare, spuse Gabert.

Trezit și ras de mai puțin de un ceas, cu obrazul încă îmbujorat de frigul de afară, aștepta așezat pe-un colț de masă, nu a lui, ci pe masa lui Pardi, un corsican taciturn, care lucra totdeauna singur și care încheiase în ajun o afacere cu niște avorturi.

Intrând în sală, Grazzi își scoase pardesiul, salută cu un semn din mână pe doi inspectorii de serviciu care fumau în picioare și vorbeau despre fotbal. Un bărbat în haină, fără cravată, sta așezat lângă o ușă, cu privirea pierdută, înfipt drept pe scaun, cu cătușe la mâini.

Fără să ridice ochii de pe inevitabila lui jucărie (o mică placă metalică pe care, cu degetul arătător, mișca niște pătrățele cu cifre, într-o viteză amețitoare), Gabert spuse că se culcase după miezul nopții, că statul mai pierduse alte milioane de franci vechi cu convorbirile telefonice și că prostia oamenilor era de neînchipuit.

— Pe care din ei i-ai găsit?

— Mai întâi, pe actriță. Abonați care nu erau acasă. Treizeci de restaurante până s-o gălesc. Am dat de ea la *André*. E îngrozitor ce foame poate să ți se facă tot dând telefoane pe la restaurante. Toate zgomotele pe care le auzi. E îngrozitor.

— Și pe urmă?

— Rivolani. Omul care face transporturi. Am vorbit cu nevastă-sa, nu cu el. Era dus până la Marsilia, a rămas în pană cu camionul la douăzeci de kilometri

înainte de-a ajunge în oraș. Și-a lăsat camionul într-un garaj din Berre și a luat trenul să se întoarcă acasă. Nevastă-sa are o voce grozavă.

— Și al treilea?

— A treia, este o femeie, și cușeta era totuși ocupată.

— Garaudy?

Gabert, care găsisese combinația jocului, strică totul, o luă de la capăt fără să se oprească. Parul lui blond, pieptănat cu grija, ondulat ca cel al unui june-prim din timpul ocupației, era încă umed pe la tâmple. Își păstrase pe spate pardesiul bej cu glugă, *deuffeul-cotul*¹ cum spunea el, fularul lui ecosez, „care era într-adevăr din Scoția“. De zece ori pe zi ceilalți inspeciori îl luau peste picior din cauza părului blond, a pardesiului neobișnuit pentru serviciu, a gesturilor de băiat de bani gata, dar lui puțin îi păsa. Era mărunț, slab, cu zâmbetul unui om care nu ia nimic în serios, mai ales meseria. Nu-și iubea meseria, dar nici n-o detesta. Era un lucru care nu-l privea. Tatăl lui o dorise.

— Doamna Garaudy, da. Una dintre doamnele Garaudy. Sunt foarte multe în familie. A noastră e măritată cu fiul, un inginer care a fost transferat la Marsilia acum șase luni. Douăzeci și șase de ani, un as în electronică. E un caraghioslâc și electronica asta. Am un prieten care lucrează și el în branșă. Are o teorie a lui, că toată mitologia greacă poate fi regăsită în această chestie.

Grazzi, care se așezase dinaintea biroului său, își scosese carnetul roșu și își freca ceafa cu nerăbdare.

— Ei, și pe urmă?

— S-au însurat de un an. O poveste întreagă despre bătaia de cap pe care a avut-o soacra să-i instaleze la Marsilia.

— Treci peste asta.

— Este important pentru cele ce urmează. Au lăsat o grămadă de lucruri la Paris. Cum soțul, Garaudy, se spetește muncind – are vocație, nu dă pe-acasă câte trei zile, se culcă cu electronica, îți dai seama? – doamna Garaudy care te interesează s-a ocupat singură de transportarea marafeturilor și se pupă-n bot cu soacra.

— Ei bine, și?

— Șefule mare, ești un ingrat. Da, da. Fără glumă. Am pierdut două ceasuri ca să aflu toate astea. În cele din urmă am vorbit cu nora. Cina la Neuilly, la alți Garaudy. Îi tremura glasul când am pus-o la curent despre ce e vorba. Ce poveste palpitantă de spus prietenelor! „S-ar fi putut foarte bine să mă strângă pe mine de gât“, îți dai seama? Se numește Evelyne. Și ea are o voce plăcută. I-am cerut să se descrie, ca să mă amuz puțin. Cred că arată bine. A venit pentru câteva zile, până joi mi se pare. I-am spus că, nici vorbă, trebuie să stea la dispoziția justiției.

---

1 Cuvânt stâlcit de la Duffle'coat (engl.) – pardesiu.

Gabert râse, fără să ridice privirea, mișcându-și fără oprire degetul arătător, imposibil de urmărit.

— Mi-a jurat că nu este ea, că n-a sugrumat pe nimeni. I-am spus că vom vedea. Dacă șeful ăl mare este de acord, mă duc s-o văd la orele 11, în strada La Fontaine, numărul 130, întreb de Lyne. Ești de acord?

Grazzi spuse că e mai bine așa decât să se împiedice de el toată dimineața. Dar să lase mașina, avea nevoie să se ducă acasă la dejun.

La ora 10 Cabourg nu venise încă și Grazzi se gândi că poate profita să se ducă să bea o cafea la podul Saint-Michel. Pe când ieșea din sală, cu pardesiul pe braț, împreună cu Gabert, un agent veni să-i anunțe că un bărbat și o femeie doreau să-i vadă. Erau sora și cumnatul victimei. Se numeau Conte. Veneau de la Institutul medico-legal.

Soții Conte se așezară dinaintea mesei lui Grazzi, consultându-se din priviri la fiecare-pas. Intrau în localul poliției pentru prima dată în viață și, după mutrele lor, se vedea bine că și-o imaginaseră altfel. Femeia, care era înaltă și brunetă ca și victima, dar care nu-i semăna de loc, plânsese. Bărbatul avea înfățișarea unui funcționar de bancă devenit miop din cauza cifrelor. În dosul lentilelor groase ale ochelarilor, ochii lui albaștri ca de copil căutau timid, aproape temător, ochii lui Grazzi, de parcă ar fi avut în față un animal respingător ce trebuia îmblânzit.

Nu era funcționar de bancă, ci contabil la o sucursală Renault. O lăsa pe nevasta lui să vorbească, se mulțumea să aprobe din cap, din timp în timp, aruncându-i câte-o privire lui Grazzi, părând a spune așa este, exact așa.

Se duseseră să recunoască, la Morgă, cadavrul Georgettei Thomas. Sperau să-l poată lua chiar în astă-seară. Făcuseră toate cele necesare pentru înmormântare. Erau singurele rude ale victimei aflate la Paris. Părinții celor două surori locuiau la Fleurac, în Dordogne, unde aveau o fermă și o autorizație pentru o cârciumă-băcănie, pe șoseaua spre Périgueux.

Georgette era, „cum să spun“, un fel de fiu risipitor al familiei. La optsprezece ani își făcuse un „rost“ la Paris. La Périgueux, unde își luase diploma de studii, eliberarea, balurile populare, animația creată de prezența soldaților, toate laolaltă îi suciseră capul. Urma niște cursuri, să iasă dactilografă, dar în cele din urmă aflară că frecventa mult mai stăruitor braseriile din centru. A fost un scandal acasă! Plânsese zile în șir, voia să plece. Până la urmă a plecat.

Sora ei, Jeanne, care era cu doi ani mai tânără și ședea în fața lui Grazzi, cu chipul palid și îndurerat, o însoțise la gară, o urcase în tren, crezând că n-o va mai vedea niciodată.

— Când ați revăzut-o?

— După câteva luni, când m-am măritat. Îl cunoscusem pe soțul meu cu o vară mai înainte. Își petrecea vacanța la Fleurac.

El aprobă cu o mișcare insistentă de bărbie. Așa era, exact așa.

— De atunci locuiți la Paris?

— Da, nu departe de ea, aproape de Piața Clichy. Dar nu ne vedeam prea des.

— De ce?

— Nu știu. Nu duceam același fel de viață. Ea s-a căsătorit la un an după mine. Era reprezentanta unei fabrici de parfumuri, „Gerly“. S-a măritat cu șeful serviciului de vânzări, Jacques, care e un om de treabă. Pe vremea aceea venea la noi mai des, duminica la dejun și uneori în cursul săptămânii, când ne duceam împreună la cinema. Pe urmă a divorțat. Între timp, noi am avut doi copii, un băiat și o fată. A început să vină mai rar. Își închipuia, poate, că-i purtăm pică pentru ceea ce făcuse, pentru bărbatul cu care trăia, nu știu, cam așa ceva. Venea mai rar pe la noi.

— Ați văzut-o de curând?

— Acum aproape o lună. Ne-a invitat să bem o cafea la ea acasă. Am stat un ceas sau două, într-o duminică după-masă. Dar trebuia să iasă în oraș. În orice caz, nu ne mai spunea nimic.

Gabert, așezat pe colțul mesei învecinate, își ținea privirea aplecată asupra jucăriei. Cifrele metalice, mișcate câte trei pe secundă, făceau un mic zgomot sec și iritant. Puse o întrebare:

— Ea a cerut divorțul?

Jeanne Conte șovăi o clipă, îl privi pe Gabert, îl privi pe Grazzi, își privi soțul. Nu știa dacă trebuie să răspundă, dacă tânărul blond, care nu avea înfățișare de polițist, avea dreptul să-i pună întrebări.

— Nu, Jacques. La „Gerly“ întâlnise un alt bărbat, directorul comercial, și după câțva timp Jacques a băgat de seamă. S-au despărțit. Ea și-a luat o altă slujbă. A intrat la „Barlin“.

— Drept urmare, a trăit după aceea cu iubitul ei?

Altă ezitare. Nu-i plăcea să vorbească despre asta, mai ales față de soțul ei, care, acum, își plecase ochii, cu o mutră ofuscată.

— Nu chiar. Și-a găsit un apartament, acesta din strada Duperré. Bănuiesc că venea s-o vadă, dar nu ședea cu ea.

— Îl cunoașteți?

— L-am văzut o singură dată.

— L-a adus la dumneavoastră?

— Nu. I-am întâlnit, într-o zi, din întâmplare. Acum vreo trei ani. Plecase și el de la „Gerly“. Se ocupa de automobile. Câteva luni după asta a apărut Bob.

— Cine este Bob?

— Robert Vatsky. Face desene, face muzică și nu mai știu ce.

Grazzi se uită la ceas, îi spuse lui Gabert că era timpul să se ducă în strada La Fontaine. Gabert aprobă din cap și plecă târându-și picioarele, cu jucăria într-o mână, cu fular-ul în cealaltă. Ca de fiecare dată când îl vedea îndepărtându-se astfel, cu un mers leneș și destins, netulburat de nimic niciodată, Grazzi se

promenea că se gândește la el chemându-l pe numele mic, pe care-l găsea cu totul aiurit, Jean-Loup. Și, timp de câteva secunde, se simțea cumplit de fericit, ca și când fiul lui ar fi învățat un cuvânt nou, pe care îl stâlcea puțin. Era caraghios.

— Aveți vreo idee despre persoana care a putut face lucrul acesta? Vreau să spun, știți cumva că sora dumneavoastră ar fi avut dușmani?

Împreună, soții Conte dădură din cap neputincioși. Ea spuse, că nu știau nimic, nu înțelegeau nimic.

Grazzi scoase dintr-un sertar inventarul făcut de Identificarea Judiciara, cită cifrele contului din bancă și cele ale foilor de plăți, suma găsită în portofel. Li se părea normal.

— Mai avea și alte venituri în afară de salariu? Economii? Titluri de rentă?

Nu credeau.

— Nu-i stătea în caracter, explică femeia, mototolindu-și nervos batista, făcând-o cocoloș. E greu să va fac să înțelegeți. Până la șaisprezece ani am trăit alături de ea, ne culcam în același pat, îi purtam lucrurile, o cunoșteam bine.

Începu din nou să plângă domol, privindu-l mereu pe Grazzi în față.

— Era foarte ambițioasă. În sfârșit, cum să vă spun, era în stare să muncească pe brânci și să facă multe sacrificii pentru a avea ce dorește. Dar banii în sine n-o interesau. Nu știu cum să spun, n-o interesau decât lucrurile care-i aparțineau și pe care le cumpărase cu banii ei. Spunea adeseori „e a mea“, „e al meu“, „mantoul meu“, lucruri de felul acesta. Înțelegeți?

Grazzi spuse că nu.

— Ei bine, de pildă, încă de pe când eram mici, avea reputația unui om avar. Glumeam pe socoteala ei la masă, pentru că nu voia să-mi împrumute bani din pușculița ei. Dar nu știu dacă „avar“ este cuvântul potrivit. Nu păstra banii. Îi cheltuia. Pentru ea. Nu putea suporta ideea să-i cheltuiască pentru altcineva. N-a făcut în viața ei un cadou, decât fiului meu, pe care-l iubea foarte mult, dar cu fetița mea era altceva, se creau chiar unele situații idioate la noi în casă.

— Ce vârstă are băiatul dumneavoastră?

— Cinci ani. De ce?

Grazzi scoase din portofel fotografiile de copil găsite printre lucrurile victimei.

— El e, Paul. Fotografiile au fost făcute acum doi ani.

— Dacă înțeleg bine, doamnă, sora dumneavoastră nu avea obiceiul să facă economii, însă avea un caracter... să spunem egoist. Așa e?

— Da și nu. N-am spus că era egoistă. Era chiar foarte generoasă, foarte credulă față de toată lumea. Toate prostiile pe care le făcea erau din pricina naivității. Era foarte naivă. Chiar i se reproșa lucrul acesta. Nu știu cum să vă spun, dar acum ca e moartă...

Lacrimile curgeau din nou. Grazzi își spuse că era mai bine să treacă la alt subiect, Bob, spre pildă, apoi să întrerupă întrevederea, reluând-o mai târziu.

Fără să vrea, zgândărea aceeași rană:

— I-ați făcut reproșuri? V-ați certat?

Trebuie să aștepte până când ea își șterse ochii cu batista făcută ghem. Spuse da, din cap, cu mici sughițuri fără zgomot, care-i umflau vinele gâtului.

— Acum doi ani, de Crăciun, pentru o prostie.

— Ce prostie?

— Mașina. Își cumpăraseră o mașină, o „Dauphine“. Venise de câteva ori să-i vadă pe soțul meu și el se ocupase de credit, de livrare, în sfârșit de tot. Dorea de multă vreme să-și cumpere o mașină. Cu săptămâni înainte de-a o comanda, începuse să spună „mașina mea, a mea“. Când a primit-o, în ajunul Crăciunului, s-a dus la un garaj și a pus să i se picteze niște inițiale mici pe portierele din față. Trebuia să vină la noi la dejun. A sosit cu întârziere. Ne-a explicat de ce. Era fericită, e de necrezut...

Grazzi nu mai putea suporta lacrimile care curgeau în două șiruri neîntrerupte pe-un obraz palid.

— Am râs de ea, din pricina inițialelor. Și pe urmă, știți cum se întâmplă lucrurile de soiul acesta, se spun prea multe, totdeauna prea multe, până la urmă arunci în față lucruri care, de fapt, n-o priveau decât pe ea... Uite-așa. După aceea am văzut-o mai rar, poate de cinci sau șase ori în doi ani.

Grazzi spuse că înțelege. Și-o imagina pe Georgette Thomas, la masă, în ajunul Crăciunului, mândră de automobilul ei cu inițialele și cu polițele acceptate, intrată dintr-odată sub tirul reproșurilor și al sarcasmelor, desertul mâncat în tăcere, îmbrățișările în silă la plecare.

— Dacă n-a fost ucisă pentru a i se fura ceva, așa cum credem noi, vedeți pe cineva dintre cunoștințele ei care ar fi putut s-o dușmănească?

— Cine? Nu vad pe nimeni.

— Vorbeați de acel Bob.

Femeia ridică din umeri.

— Bob e un incapabil, un leneș, ca atâția alții, dar nimeni nu și-i poate imagina că ar putea omori pe cineva, oricine ar fi. Și mai ales pe Georgette.

— Atunci soțul ei?

— Jacques? De ce? S-a recăsătorit, are un copil, nu i-a purtat niciodată pică în așa hal.

Soțul aproba acum fiecare frază. Deodată, deschise gura și spuse foarte repede, cu o voce pițigăiată, că era crima unui sadic.

Omul cu cătușe, din fundul sălii, fără să-și ridice privirea, începu să râdă, drept pe scaunul lui, contemplându-și încheieturile mâinilor. Auzise, sau poate era nebun.

Grazzi se ridică, spuse soților Conte că avea adresa lor, că-i va revedea fără îndoială înainte de terminarea anchetei. Pe când ei se îndreptau spre ușă, dând din cap pentru a-i saluta pe cei doi inspectori care se uitau la ei cum pleacă,

Grazzi își aminti de apartamentul din strada Duperré și puse o ultimă întrebare care-i opri pe loc înainte de a ieși.

Femeia răspunse nu, cu siguranță nu, Georgette nu vedea pe nimeni altcineva în ultima vreme decât pe cel care se numea Bob. Georgette nu era ceea ce Grazzi înclina să creadă.

Spunea că Georgette era un caz aparte. Spunea că trebuia să fie înțeleasă. Oricum, el nu-și imaginase niciodată că era singurul din viața ei și gelozia, slavă Domnului, nu-i stătea în caracter. Dacă inspectorul își îndrepta cercetările în direcția asta, trebuia să-i spună pe loc că mergea pe-o pistă falsă și că se va izbi cu capul de perete.

Se numea într-adevăr Bob. Era prenumele înscris pe buletinul lui de identitate. Robert era un pseudonim. Spunea că părinții lui avuseseră niște idei bizare, se înecaseră amândoi când el avea zece ani, plimbându-se într-o barcă cu pânze în Bretagne. Acum avea douăzeci și șapte de ani, împliniți de două luni.

Georgette murise la treizeci de ani. Durerea pe care el, Bob, o încerca sau nu, asta nu-l privea pe inspector. Fără supărare, sticleții îl umpleau de scârbă sau îl făceau să râdă. În ce-l privește pe inspector, nu știa încă. Dar i se părea că intră mai degrabă în a doua categorie. Să-ți închipui că Georgette ar fi avut bani, e un lucru caraghios. Să-ți închipui că soțul ei ar fi fost în stare să se urce într-un tren pentru a asasina pe cineva fără să facă în pantaloni, e un lucru caraghios. Să-ți închipui că el, Bob, ar putea afla o scuză cât de mică unei crime pasionale, când este aproape singura mișelie care merită într-adevăr pedeapsa cu ghilotina, e un lucru caraghios. Dar să-ți imaginezi în plus că el, Bob, ar fi căzut în ridicolul de-a comite o crimă de soiul asta, și încă într-un vagon de clasa a doua, e un lucru trist. Inspectorul – cum se numea? Grazziano, da, există un boxer pe care-l cheamă la fel – Grazziano ar trebui să se ia cu mâinile de cap.

Venise pentru că-i făcea rău să-i vadă pe copoi tot punând etichetele pe lucrurile Georgettei. Trecuse prin strada Duperré aseară și nu-i plăcuse, chiar nu-i plăcuse deloc felul în care fusese scotocit apartamentul. Dacă nu ești în stare să pui lucrurile la locul lor, mai bine nu le răcolești.

Că-l va băga sau nu la carceră, puțin îi pasa, va vorbi pe tonul care-i place. Și dacă inspectorul e destul de șmecher, ar fi mai bine să-l asculte. Sticleții ar trebui să se gândească la susceptibilitate înainte de a-și alege meseria, dar la vârsta inspectorului asta nu-i o treabă serioasă.

Mai întâi, Georgettei nu i s-a furat nimic, fiindcă în casa ei nu se găsea nimic ce putea fi furat. Chiar și un polițist putea pricepe asta pe loc.

Pe urmă, era o femeie mult prea bine ca să cunoască pe cineva în așa hal de nenorocit încât s-o ucidă. Spera că inspectorul – cum îl chema, Doamne sfinte? Grazziano, așa e, mulțumesc – spera că inspectorul înțelegea bine ce voia să spună.

În sfârșit, dacă se putea da crezare frazei ticăloase a unui ziarist ticălos, se pare că Georgette ar fi murit abia după trei minute. Inspectorul trebuie să-și bage bine în cap că acesta e lucrul cel mai grav, chiar dacă nu era grav decât pentru el, Bob, care nu se putea gândi la aceste trei minute fără să-i vină să arunce în aer tot Parisul. Pentru că nu-i nevoie să urmezi neapărat cursurile serale la Prefectura Poliției ca să înțelegi că trei minute e un preț puțin cam piperat pentru un profesionist, și că târâtură care făcuse asta era un amator. Și încă un amator nu prea înzestrat, speța cea mai rea.

Dacă ar putea face o rugăciune, el, Bob, care nu credea în Dumnezeu, s-ar ruga ca lucrul acela, în ciuda aparențelor, să fi fost într-adevăr făcut de un profesionist, căci atunci ziaristul înseamnă că a repetat o imbecilitate, și Georgette a murit fără să sufere.

Și încă ceva: adineauri i-a văzut ieșind de aici pe Urâta și pe Amărâțul, sora și cumnatul Georgettei. Atunci, fără supărare, mai bine să-i ajute pe sticleți să evite copilăriile care i-ar putea costa scump pe contribuabili. Sunt niște oameni îngrozitori. Mai grav, bine intenționați. Și vorbăreți. Ceea ce au spus e tot atât de adevărat ca și Apocalipsul. Ei n-o cunosc pe Georgette. Nu poți cunoaște pe cineva când nu-l iubești. Orice ar fi spus, erau vorbe-n vânt.

Asta-i. Spera că inspectorul, care trebuie să se fi săturat tot spunându-și numele, a băgat la cap. În rest, sincer îi părea rău și își cerea scuze, dar niciodată nu-și amintea numele oamenilor.

Grazzi îl privea cu ochi lipsiți de expresie, sătul să-l mai asculte, puțin speriat, el însuși că nu chemase încă un agent, de pe coridor, să-l ducă pe ținutul ăsta la arest.

Era imens, cu un cap mai înalt decât Grazzi, un cap teribil, cumplit de slab, cu ceva ciudat de atrăgător în ochii albaștri care se mișcau fără încetare.

Grazzi și-l închipuise cu totul altfel pe amantul Georgettei Thomas. Nu mai știa cum și-i imaginase. Acum era aici. Arăta mai bine decât vânzătorul de automobile. Îl irita pe Grazzi, că prea le pune pe toate la punct, și-l apucase durerea de cap.

Dar în ajun, în momentul crimei, se afla la niște prieteni, la cincizeci de kilometri de Paris, într-un sat din Seine-et-Oise, unde toți cei șase sute de locuitori puteau confirma spusele lui; nu trecea niciodată neobservat.

Gabert telefonă la douăsprezece și un sfert. Tocmai plecase de la familia Garaudy. Era într-un debit de pe strada La Fontaine. O văzuse pe noră, trebuia să i-o spună, era al dracului de frumoasă.

— Nu știe nimic, n-a remarcat nimic, nu poate spune nimic.

— Descrierile ei corespund cu cele făcute de Cabourg?

— N-a descris nimic. Spune că s-a culcat de îndată ce s-a urcat în tren și că a adormit pe loc. Abia dacă își amintește cum arăta victima. A coborât din tren îndată după sosire, pentru că soacra ei o aștepta în gară.

— Totuși trebuie să-i fi văzut pe ceilalți călători... Și pe urmă, asta nu corespunde. După cum pretinde Cabourg, cușeta de sus a rămas liberă până la orele unsprezece și jumătate sau douăsprezece noaptea.

— Poate că s-o fi înșelat?

— Îl aștept să vină aici. Cam cum arată femeia?

— Frumoasă, brunetă, cu părul lung, ochii mari și albaștri, nasul mic și cârn exact atât cât trebuie, subțirică, în jur de 1,60 m, ce mai încolo, nu e deloc rău făcută. E destul de plictisită, asta se vede limpede. Vorbește ocolit, îți dai seama cam cum e. Tot ce dorește e să fie lăsată în pace. Mâine dimineață vine să-și facă depozitia.

— N-a remarcat nimic deosebit în timpul călătoriei?

— Nimic. Spune că nu ne va fi de niciun folos. S-a suit în tren, s-a culcat, a dormit, a coborât din tren și soacră-sa o aștepta în gară. Asta-i tot. Nu cunoaște pe nimeni, n-a remarcat nimic.

— E cam prostuță?

— Nu prea pare. E plictisită, atâta tot. Se simte că nu-i place deloc să fie amestecată în asemenea povești.

— Bine. Vom mai vorbi după-masă.

— Eu ce să fac? Am o prietenă cu care aș putea lua masa.

— Du-te. După aceea dă o fugă până la Clichy să-i vezi pe camionagiu, pe Rivolani. Eu îl mai aștept încă puțin pe Cabourg. După-amiază mergem s-o vedem pe actriță.

La ora 3 Tarquin era în biroul său, așezat la masa de lucru. Nu-și scosese pardesiul. Avea aerul că e mulțumit.

Ridică privirea spre Grazzi, până în dreptul cravatei, și spuse, ei bine, domnule Holmes, cum merge cu sănătatea?

Își bătea la mașină raportul. Era foarte priceput la întocmirea rapoartelor. Trebuie să storcem ceva, pricepi ce vreau să spun?

Grazzi rămase nemișcat în fața mesei, așteptând ca celalalt să-și termine fraza, bătând la mașină cu amândouă mâinile, ca o adevărată dactilografă. Grazzi era atât de neajutorat dinaintea unei mașini de scris încât își făcea ciornele de mână.

Șeful spuse că treaba merge bine. Se lăsă pe spătarul fotoliului și scoase o țigară mototolită dintr-un buzunar al pardesiului. O îndreptă între degete și spuse foc, te rog, totdeauna mi se șterpelesc chibriturile. Trăgând fumul în piept, scoase un mormăit satisfăcut, apoi spuse că Direcția Siguranței Teritoriale îi va lua treaba asta de pe cap peste trei zile, miercuri dimineață îl va vedea pe șeful cel mare și după asta, scumpule, o să mi ți-i învârt și eu puțin.

Dar Grazzi cum stătea? Se gândise la sugrumata aia, azi-dimineață, în baie. O să-i spună ceva lui Grazzi. Să ciulească bine urechile.

Se ridică melodramatic, așa cum făcea totdeauna, și spuse că nu avea de ce să-și bată capul. *Primo*, fata a fost găduită pentru ceva care s-a petrecut înainte de

plecarea la Marsilia. *Secundo*, pentru ceva care s-a petrecut în timpul șederii la Marsilia. *Tertio*, pentru ceva care s-a petrecut după asta, chiar în tren. Important este doar mobilul, ai să vezi unde te va duce singur.

Grazzi murmură vag ceva în legătură cu simplu sau simplist, dar șeful spuse Ț, Ț, Ț, ai mai văzut vreo soluție fără mobil, spune-mi și mie, că nu sunt chiar atât de deștept?

Spuse că Grazzi, care era un om inteligent, pricepuse desigur că două ipoteze din trei nu Țineau. *Primo* și *secundo*, dacă scârnăvia care făcuse asta o cunoștea pe victimă încă dinainte de-a se fi urcat în tren, n-ar fi fost nici măcar o șansă la zece mii să aleagă un loc și un moment ca acesta pentru a o strânge de beregată. Chiar dac-ar fi fost scrântit de tot, dat fiind că o cunoștea sau ca și-a dat osteneala s-o urmărească până la Paris, ar fi preferat o adunare publică în sala „Mutualité“, în fața a cinci mii de persoane, sau Piața Concorde, dacă pricepi ce vreau să spun: oricum, neghiobia lui ar fi fost mai puțin bătătoare la ochi.

Tarquin, care se tot învârtea prin încăpere, cu mâinile în buzunarele pardesiului, scoase un deget arătător, îngălbenit de nicotină, se opri, îl propti de cravata lui Grazzi, privindu-l fix.

— Nu, totul s-a petrecut în tren, domnule Holmes! Noaptea aceea trebuie s-o cercetezi. Între vineri seara, orele 10,30, și sâmbătă dimineața, la 7,50, n-ai ce căuta în altă parte.

Își apasă de trei ori degetul pe pieptul lui Grazzi, scandând:

— Unitate de timp, unitate de loc, unitate de ce-oi vrea, asta-i regula clasică. Dacă i-a răsucit gâtul în tren, înseamnă că n-o cunoștea, că nu putea alege alt loc, că era grăbit, că s-a hotărât pe loc.

Își întoarse degetul spre propriul lui obraz, își ciocăni fruntea cu convingere.

— Ai încredere în capul ăsta. Dacă mă pricep și eu la ceva. Apoi asta-i, le văd. Era ceva nou?

Grazzi spuse nu, nu mare lucru, luase interogatoriul unor oameni care erau prea departe la ora crimei ca să fie suspecti. Vor verifica și cum și-au petrecut timpul fostul soț, Jacques Lange, și tânărul chiriaș din strada Duperré, un student pe care-l cunoștea victima.

Așteptau primul raport de la Marsilia.

— Și ceilalți călători din compartiment?

— Cabourg n-a venit azi-dimineață. Însă e probabil că mi-a spus la telefon tot ce știa. Au fost găsiți alți trei, o actriță, un camionagiu și soția unui tip care se ocupă cu electronica. Gabert s-a dus să-i vadă.

— Cine a mai rămas?

— Cușeta vecină cu cea a victimei, numărul 223, Dacă acest Cabourg nu se înșală, înseamnă că la Avignon s-a urcat o fată. Se numește Bombat. Nu e în carte.

— Și damicela?

Grazzi nu spuse nimic pentru moment, dar că începea s-o cunoască mai bine. În același timp îi era teamă, deoarece știa că nu era adevărat, că nu cunoscuse niciodată pe nimeni, că lucrurile se vor petrece ca de obicei, depoziții, chipuri, teorii și până la urma nimic, decât siguranța de sine a acestui om gras, cu o privire care îți scapă, de un arivism primitiv, care se așeza din nou la masa lui de lucru, cu mâinile în buzunarele pardesiului.

Tarquin avea oare dreptate?

Grazzi găsi pe masă un bilet de la tânărul Gabert. Sosiseră știri de la Marsilia. Negative. Un inspector de acolo, un corsican pe care Grazzi îl cunoștea, reconstituise timpul petrecut de victimă în cele patru zile dinaintea morții. Primul raport, telefonat, îi va fi comunicat în jurul orei patru.

Așteptă, cu fruntea lipită de fereastra din spatele mesei lui. Pe Sena trecu o barcă cu luntrași în tricouri de culoare roșie, suflând doisprezece nori mici de aburi.

Gabert îi aduse personal raportul, șase pagini bătute la mașină în trei exemplare. Se întorcea de la Clichy. Îl văzuse pe Rivolani, pe soția și pe copiii lui. Îi plăceau. I-au oferit o cafea, un pahar de rachiu. Vorbiseră despre toate, chiar și despre omor.

— Lasă-mă în pace. Citește și tu asta. Pe urmă mergem la actriță. Apoi la Cabourg, care n-a venit.

Citiră. Gabert mesteca *chewing-gum*.

Georgette Thomas ajunge la Marsilia marți 1 octombrie la orele 8,37. Către orele 9 sosește cu un taxi la *Hotelul Mesageriilor*, pe strada Felix-Pyat, în cartierul Saint-Mauront, unde a mai tras și în cursul călătoriilor precedente. Este un cartier popular, locuit mai cu seamă de italieni sau de familii de origine italiană.

Din această clipă până la plecare, în seara de vineri 4 octombrie, este ocupată zilnic cu demonstrațiile pe care le face într-un salon de coafură din centru, la „Jacqueline d’Ars“, pe strada Roma. Părăsește magazinul în jurul orei 19 și își petrece toate serile, începând cu prima, în tovărășia numitului Pierre Becchi, steward pe vaporul *Orléans* al Companiei Generale Transatlantice.

Semnalmentele lui Pierre Becchi: înalt, brunet, elegant, destul de voinic, treizeci și cinci de ani. Cazier: doua condamnări ispășite la închisoarea maritimă din Toulon pentru lovire și vătămarea integrității corporale, în timpul serviciului militar, nimic după aceea. Capătă dreptul de-a se îmbarca pe vaporul *Orléans* la începutul lunii noiembrie, pentru o călătorie de zece săptămâni în Extremul Orient. A cunoscut-o pe Georgette Thomas cu câteva luni mai înainte, în februarie, în cursul unei alte călătorii făcute de ea la Marsilia. A locuit în cameră cu ea, la *Hotelul Mesageriilor*. N-a mai văzut-o de atunci, n-a primit nicio veste

din partea ei.

Măști 1 octombrie, după-amiaza, Georgette Thomas telefonează de la „Jacqueline d’Ars“ la un bar-tutungerie de pe strada Félix-Pyat, unde are obiceiul să vină Pierre Becchi în perioadele când e pe uscat. Stewardul nu se afla în sala în acel moment și atunci ea îl roagă pe domnul Lambrot, proprietarul barului, să-i transmită s-o aștepte în aceeași seară la orele 20.

În jurul orei 20, Georgette Thomas se întâlnește cu Pierre Becchi la barul din strada Félix-Pyat, unde, până la venirea ei, jucase cărți cu niște clienți obișnuiți.

Cinează într-un local italian de pe Bulevardul Național, în apropiere, și se întorc împreună la *Hotelul Mesageriilor*, către orele 22.

În zilele următoare, după ce își termină ziua de lucru, Georgette Thomas se întâlnește cu prietenul ei în același bar-tutungerie, la aceeași oră, cinând în același local italian, în afară de joi, când, după cinema, supează într-un restaurant din vâlceaua Auffes, pe malul mării.

Dimineața următoare ea părăsește cea dintâi *Hotelul Mesageriilor*, ia autobuzul la încrucișarea străzii Félix-Pyat cu Bulevardul Național, se duce la lucru. Ia dejunul împreună cu lucrătoarele de la „Jacqueline d’Ars“, la o autoservire de pe strada Roma. Pierre Becchi părăsește camera către ora prânzului.

Persoanele care, în câteva ceasuri, au putut fi interogate n-au remarcat nimic neobișnuit în comportarea victimei.

Pierre Becchi, interogat în această dimineață de duminică, nu poate da nicio precizare utilă anchetei. N-a cunoscut-o pe Georgette Thomas decât zece zile în total, cinci în februarie, patru în octombrie, nu știe nimic despre viața pe care o ducea la Paris, nu-i cunoaște niciun dușman, nu poate bănuia mobilul crimei. Vineri seara, după ce au cinat în grabă împreună, la localul italian, a condus-o la gara Saint-Charles. S-au despărțit cu două minute înainte de pornirea trenului, la intrarea pe peron. A doua zi, în momentul când femeia era strangulată la Paris, el se afla la Marsilia. Toate spusele lui sunt confirmate.

Se va continua culegerea mărturiilor de la cei care au întâlnit-o pe Georgette Thomas. Dacă va apărea ceva nou, vor urma pe dată alte rapoarte.

În aceste patru zile timpul fusese foarte frumos la Marsilia. Inspectorul corșican care telefonase spunea că vremea continuă să se mențină frumoasă.

Înainte de a părăsi localul Poliției, împreună cu Gabert, Grazzi intră în biroul comisarului Tarquin, care nu mai era acolo. Lăsă pe masă un exemplar din raportul de la Marsilia, văzu o notița care începea cu numele său:

Grazzi. Dacă lucrurile s-au întâmplat în tren, e un furt. În orice caz, e vorba de un ȣicnit.

Grazzi se gândi mai întâi că cel mai nebun dintre amândoi etc., dar descoperirile peremptorii ale lui Tarquin îl impresionau totdeauna. Reciti biletul, ridică din umeri: n-a existat nimic de furat.

Îl ajunsese pe Gabert din urmă, pe scări. Cu mâinile în buzunarele pardesiului, mestecându-și guma, Jean-Loup asculta cum i se jeluiau trei inspectori dintr-un alt serviciu cu o atenție care, venită din partea lui, friza slugărnicia, sau merita pedepsită cu carcera.

Cei trei se sprijineau de rampa scării, cu câteva trepte mai sus decât el, și îi spuneau de câte nopți nu dormiseră. Toată săptămâna străbătuseră Parisul în lung și-n lat după un băiat căutat în zece departamente, care fugise de acasă, sau fusese răpit, n-are importanță. Acum un alt serviciu trebuia să se ocupe de băiat, celor trei li se dăduse pe cap un asasinat întâmplat în timpul nopții trecute, un tip care fusese împușcat în closetele de la „Central“, ce mai loc!

Gabert, ca și Grazzi, lucrase și el până ieri la afacerea cu băiatul, căci era vorba de fiul unui consilier municipal din Nisa, și mulți fuseseră trimiși „să fileze“ în Saint-Germain-des-Pres, în Cartierul Latin, în aeroporturi și în gări. Spuse că într-adevăr e o porcărie, dar ce se putea face? Și plecară amândoi, Grazzi înainte, Gabert în urma lui, dând din cap cu un aer înțelegător și dezolat.

În mașină, Grazzi se așeză la volan și Jean-Loup își scoase jucăria din buzunar. Meraseră pe cheiurile de pe malul stâng, îndreptându-se spre Piața Alma.

— Ce spui?

— Despre ce?

— Despre Marsilia.

Gabert, fără să-și ridice privirea de pe dominou, spuse că ar trebui să meargă la fața locului, un raport nu vorbește, ci pălăvrăgește.

— Oricum, însă, putem avea încredere în ei, spuse Grazzi. Dacă n-au găsit nimic, înseamnă că n-a existat nimic. Șeful spune că totul s-a petrecut în tren.

În două fraze răspicate, Gabert spuse ce gândește despre șef și ce-i venea să facă cu ideile lui. Trecură pe sub tunel, în dreptul grădinii Tuileries, ieșiră în fața stopului pe roșu. Grazzi opri mașina și scoase batista.

— Înțelegi tu asta, un tip care vede o femeie o dată la șase luni, pentru șase nopți, pentru patru nopți (își suflă nasul), și după asta se despart buni prieteni (își șterse nasul încă o dată) până la data următoare?

Jean-Loup spuse că înțelege, da, că nu era ceva prea complicat. Grazzi își vâri batista în buzunar, își trecu dosul palmei pe sub nări. Spuse că n-a întâlnit niciodată o femeie de felul acesta.

— De felul acesta sau altfel, de fapt n-am întâlnit prea multe femei. M-am însurat la douăzeci de ani.

Jean-Loup îi spuse nu-ți mai povesti viața, e pe verde. Porniră din nou. De-a lungul Senei, sub Piața Concorde, cerul era acoperit de nori și o ceață ușoară plutea deasupra apei.

— Pentru când i-ai convocat pe Rivolani și pe cealaltă?

— Pe mâine dimineață, spuse Gabert. Dar nu-i nicio scofală. Fata nu știe nimic, și el prea puțin.

— Își amintește de ceilalți din compartiment?

— Vag. Spune că a dormit. N-a fost atent la nimic. În orice caz, descrierile se potrivesc, până când e vorba despre cușeta de sus, Garaudy. Nici el n-a văzut-o pe Evelynne, dar nu știe dacă ea se afla în cușetă când a adormit, sau dacă a intrat după. Asta poate confirma ceea ce spune fata sau ceea ce spune Cabourg, cum vrei.

— Și ea, ce mutră are?

— Nu de criminală.

Grazzi spuse că Georgette Thomas nu părea să fie o femeie care se întâlnește cu un bărbat o dată la șase luni, pentru câteva nopți, și care între timp nici, nu se mai gândește la el. Și totuși așa era.

— Nimic nu-ți spune că nu se mai gândea la el, spuse Jean-Loup. Lumea s-a mai schimbat de pe vremea când aveai douăzeci de ani, șefule mare, potrivește-ți ceasul la ora exactă.

Se făcuse orele 5 când trântiră portierele mașinii, dinaintea unui indicator de staționare interzisă, sub ferestrele imobilului unde locuia Eliane Darrès. La capătul străzii înguste și liniștite se zărea un colț din Palatul Chaillot, galben-deschis, agățat de cer.

Casa era elegantă, scara liniștită, ascensorul funcționa.

— Tot e un noroc, spuse Grazzi.

Se simțea obosit, o oboseală care-i venea de la cap. Nu izbutea să intre în pielea bieteii fete, n-o înțelegea, renunța chiar să încerce. Să interoghezi oameni, să iei note, să fii o furnică ce se întoarce seara în mijlocul alor săi, atâta tot. Dacă afacerea lâncezea, alte furnici se vor pune pe lucru. În cele din urmă se va dezgropa ceva, se va deschide o porțiță.

În timp ce ascensorul urca, rapid, fără zgomot, îl privea pe Gabert, care nu se uita la el, care se gândea probabil la altceva, la vreo femeie, indiferent la ce, care în fond își bătea joc de povestea asta. Grazzi îi invidia aerul posac, chipul liniștit. Jean-Loup nu va fi niciodată o furnică, nu dorea să dezgroape ceva, nu urmărea nici avansare, nici considerație din partea superiorilor. Intrase în poliție cu trei sau patru ani mai înainte pentru că, spunea el, tatăl său avea mania administrației, era un maniac încăpățânat, și că, ascultându-l, își câștigase liniștea. Tatăl lui era ceva într-un minister, poate la Interne, și dacă așa era într-adevăr, însemna că-și împingea fiul pe sub mână.

Deschizând ușa ascensorului, la etajul trei, Gabert spuse că spera să se isprăvească repede treaba. Avea o întâlnire pe Champs-Élysées la orele 8 și, dacă trebuiau să mai treacă și pe la Cabourg, nu mai ajungea niciodată.

În fața ușii cu două batante, după ce sună, își descheie atent nasturii pardesiului bej, netezindu-și părul cu podul palmei.

— Cum arată?

— Cine?

— Femeia cu care te întâlnești deseară, spuse Grazzi.

Jean-Loup făcu eh, la fel de aiurită ca toate celelalte, și ușa se deschise.

Eliane Darrès purta o rochie de casă roz, papuci roz cu blană albă. Grazzi nu avea impresia că o știe, fiindcă numele ei nu-i era cunoscut, dar o recunoscuse pe dată pentru că o văzuse în vreo zece filme, deținând roluri mici, veșnic asemănătoare și care de cele mai multe ori fuseseră probabil mute, deoarece vocea ei îl uimi.

O voce pe registrul de sus, manierată, plăcut glumeață, vocea unei femei care nu prea are de făcut mare lucru de dimineață până seara, nu are slujnică să-i deschidă ușa, dar care se crede obligată să spună că are o întâlnire peste zece minute și că, în zilele noastre, nu mai poți ține slujnica acasă.

Îi conduse printr-un vestibul zugrăvit în roz, spre o cameră roz, în care lămpile, așezate pe niște măsuțe joase, erau aprinse. Avea părul lung, decolorat, pe care și-i răsucea într-un coc mare pe ceafă și, când se întoarse să-i poftască pe fotolii, obrazul ei îngust, cu ochi mari și întunecați, era al unei femei de patruzeci și cinci de ani, cu pielea distrusă de farduri, care arăta bătrână fiindcă voia să pară tânără.

Cușeta 222

Intrând în salon, Eliane Darrès era cât pe ce să-și piardă un papuc și nu avu timpul necesar să mascheze fotoliul stricat, cel care scârțâia pentru că i se dezlipise un picior.

Inspectorul, care se numea Gracio sau Gracino, se instală tocmai în acel fotoliu și își descheie pardesiul. Tovarășul lui, mai tânăr, cu privirea nepăsătoare, se așază pe canapea și își scoase liniștit din buzunar jucăria cu plăcuțe.

Odată cu primele scârțâituri ale fotoliului, auzi și sunetele metalice ale jucăriei. Desigur că inspectorul tânăr și blond nu-i aruncase nici măcar o privire.

Cunoștea genul acesta de îndrăciți, care intră pretutindeni c-a la ei acasă, se așază picior peste picior, acceptă un pahar fără să spună mulțumesc. În general rămân studenți ani de-a rândul, studenți în ceva, în drept sau limbi orientale. Sunt calmi, frumoși, nepoliticoși, taciturni, plac femeilor fără măcar să le privească, fac dragoste o dată, destul ca să-ți pierzi capul, apoi invocă pretextul oboselii pricinuite de cursuri, îți îndrugă: doar nu asta contează, totul va fi altfel după terminarea examenelor, și câteodată te sărută, foarte în grabă, cu buze indifferente și umede, cum fac copiii, sau îți pun degetul arătător pe genunchi, când te întorci de la coafor, îți spun ceva drăguț, și-atâta tot, te scot din minți.

Cel de acum era inspector, nu avea înfățișare de inspector, ședea cu privirea plecată asupra jocului său, și viteza cu care schimba cifrele din locul lor era agasantă și fascinantă, ca un ecran de televiziune pe care n-ai vrea să-i privești.

— Nu vă vom reține prea multă vreme, spuse cel care se numea Gracio sau Gracino. Am izbutit să interogăm alți trei călători din compartimentul dumneavoastră. Din nefericire, deși lucrul e de înțeles, mărturiile lor nu concordă întru totul, într-un tren de noapte oamenii se gândesc mai cu seamă să doarmă și fiecare remarcă alte amănunte.

Ea spuse că e adevărat. Se așază în fața lui pe fotoliul cel bun, cu picioarele încrucișate și într-o parte, potrivindu-și cu grijă rochia de casă peste genunchi.

— Văd că purtați o verighetă, spuse inspectorul cel înalt, cu fața osoasă. Sunteți căsătorită?

— Am fost. Mi-am pierdut soțul cu mulți ani în urmă.

El scoase un carnețel roșu din buzunarul pardesiului, îl deschise la pagina unde se afla creionul, începu să ia note, ca în filme. O rugă să nu considere drept o indiscreție faptul că-i va pune câteva întrebări personale, ca să afle cine era ea.

Scrise că era actriță, văduvă de opt ani, numele ei adevărat era Dartetidès,

avea patruzeci și șapte de ani, petrecuse de curând o săptămână la Aix-en-Provence, unde turnase un film.

Speră o clipă că n-o va întreba dacă se întorsese la Paris de îndată ce își terminase treburile, dar el se gândi la acest lucru. Știa că va fi ușor să i se verifice declarațiile la Serviciul de producție și fu nevoită să admită că n-au avut nevoie de ea decât trei după-amieze. Rămăsese apoi câteva zile la Marsilia, crezând că va găsi ceva de lucru în alt film. Adăugă că era un obicei frecvent al actorilor, chiar și al celor cu vază, de a încerca să facă două lucruri dintr-o lovitură când turnează exterioarele.

Se făcu o mică tăcere, apoi inspectorul cel înalt și slab spuse fără convingere că înțelege.

— Ați reținut cușeta 222, joi 3 octombrie, nu-i așa?

— Era cușeta de jos, la dreapta, cum intrai în compartiment. Când m-am suit în tren, în compartiment se mai aflau încă doi călători.

Marsilia. Străzile din Marsilia, la orele 10 seara. Barul mic de pe Bulevardul Atena, în josul scărilor mari ale gării Saint-Charles, unde luase un ceai și niște prăjituri. Luminile și zgomotele de pe cheiuri. Greutatea valizei.

Când intrase în compartiment, aproape în același timp cu omul în haină de piele, celălalt își rânduia bagajele și se urcase încălțat pe cușeta de jos. Nu îndrăznise să-i atragă atenția, nu îndrăznea niciodată. De altfel, o ajutase apoi să-și urce propria valiză.

Era plictisită că se aflau și bărbați în compartiment. Socotise chiar cât o va costa suplimentul pentru o cușetă de clasa întâia. Sperase de asemenea că vor mai fi și alte femei. Dar deocamdată nu venea nimeni. Își amintea cum se așezase de-a latul pe cușeta ei, aplecată înainte, căci era prea puțin loc deasupra capului, prefăcându-se a căuta ceva în poșetă, așteptând plecarea trenului, golirea culoarelor, sfârșitul comediei celor care își luau rămas bun.

— Victima a intrat deci în compartiment după dumneavoastră?

— Vreau să spun, o femeie, despre care cred că ar fi victima, s-a urcat exact înaintea plecării trenului. O altă femeie, o fată tânără, s-a urcat în timpul nopții, la Avignon.

În ajun, la *André*, după ce primise telefonul din partea poliției, se întorsese la masa unde prietenii ei ajunseseră la desert. Nu le venea să-și creadă urechilor, unul alergase până în strada François I să caute ziarul *France Soir*. Erau în total șapte sau opt, printre care o începătoare femeie fatală, cu ochi de culoare deschisă, care înregistrase în aceeași după-amiază comentariul unui scurt metraj despre Madagascar. Se aplecaseră cu toții deasupra ziarului întins de-a curmezișul mesei. Cei de la mesele vecine trăgeau cu urechea.

— Victima era o femeie brunetă, îmbrăcată într-un taior de culoare închisă, spuse inspectorul Gracio sau Gracino.

— Deci, ea era. I-am văzut fotografia aseară și mi-o amintesc foarte bine. E

chiar oribil cât de limpede o văd în fața ochilor. Toată noaptea n-am făcut decât să mă gândesc la ea.

— Ați întâlnit-o cumva înainte de-a o vedea în tren? Numele ei este Georgette Thomas.

— Nu, niciodată.

— Sunteți sigură?

— Absolut sigură. Ocupa cușeta de deasupra mea.

— Ați vorbit cu ea?

— Da. În sfârșit, știți, genul acela de conversații care se înfiripă în tren. Mi-a spus că locuiește la Paris, că se ocupă cu vânzarea de parfumuri, mi se pare. A recunoscut parfumul pe care-l întrebuițez și am stat de vorbă câteva minute.

— Asta la plecarea trenului?

— Nu, mai târziu.

— Încercați să ne povestiți cum s-a desfășurat călătoria dumneavoastră, cât mai precis posibil, începând din clipa când ați intrat în compartiment.

Făcu da din cap, îl privi pe celalalt inspector, blondul, cel care nu-și ridicase privirea. Se întreba dacă n-ar fi trebuit să le ofere o cafea, un pahar de porto, sau dacă, dimpotrivă, le era interzis să accepte asemenea invitații în timpul serviciului.

— Când am intrat eu, în compartiment mai erau încă doi bărbați. Unul ocupa cușeta de sus, în dreapta intrării. Părea să fie un funcționar, din pricina mutrei lui serioase, ușor triste, în sfârșit, nu știu nici eu de ce spun asta. Am avut impresia că e funcționar. Poate din cauza costumului pe care-l purta, vechi, ponosit... Habar n-am.

Se împotmolea, ca de obicei. Nu-și lua privirile de la pardesiul albastru-închis al inspectorului așezat în fața ei, un pardesiu prea strâmt, ros pe la mâneci. Și el era un fel de funcționar. Nu mai scria în carnețel. O privea cum se fâstâcește.

Știa totuși ce-ar fi trebuit să spună. Nu dormise toată noaptea, iar toată dimineața, în bucătărie, se gândise la călătoria aceea, își pregătise frazele cu care avea s-o descrie.

— Găsesc că un lucru este important, spuse ea deodată. Omul acesta s-a certat cu victima.

Pocniturile metalice încetară. Ea își întoarse iarăși privirile, întâlni ochii indiferenți ai tânărului blond, în timp ce acesta întreba:

— Cine? Funcționarul?

— Se numește Cabourg, spuse inspectorul cu fața osoasă. Ce înțelegeți dumneavoastră prin „ceartă”? O cunoștea pe victimă?

Spuse nu, nu avea această impresie.

— Nu mai știu precis când, eu citeam o revistă ilustrată, ea a vrut sa-și coboare valiza ca să ia ceva dinăuntru. Bărbatul cu înfățișare de funcționar, acest Cabourg, a ajutat-o. Apoi au stat o clipă de vorbă pe culoar, ca două persoane

care abia au făcut cunoștință. Nu cred că se cunoșteau de mai înainte, fiindcă le-am auzit începutul conversației. Nu știu cum să vă explic.

— Înțeleg, spuse inspectorul Gracio sau Gracino. Abia după aceea s-au certat? De ce?

Îi înfruntă privirea câteva clipe. Avea niște ochi limpezi, atenți, un chip palid și frământat. Spuse că nu era greu de ghicit. Asemenea lucruri se întâmplă probabil adesea în trenuri.

Simțea ca și tânărul blond are privirea ațintită asupra ei, o privire care era poate plictisită, apăsătoare, poate ușor ironică. Desigur că ghicise despre ce era vorba și se gândea că-i făcuse chiar plăcere să asiste la această scenă, că fusese geloasa, că o invidiasse pe tânără brunetă căreia i se făcea curte pe culoarele trenurilor, și alte idioții.

— După ce a vorbit o clipă cu dânsa, pe culoar, probabil ca bărbatul a devenit îndrăzneț, i-a spus vreo vorbă, a făcut vreun gest deplasat... Asta am înțeles eu. Încă din compartiment o privea cu niște ochi ciudați... În sfârșit, femeile înțeleg lucrurile acestea. Între ei a avut loc o dispută. Ea vorbea, vorbea tare. Ușa compartimentului era închisă, n-am auzit, cuvintele, dar oricine își putea da seama ce se petrece, după sunetul glasului ei. O clipă după aceea ea a intrat, singură, în compartiment și s-a culcat. El a intrat mult mai târziu.

— Cam cât era ceasul, cu aproximație?

— Nu știu. Când m-am dus să mă schimb, la toaletă, să ma pregătesc de culcare, m-am uitat la ceas: era 11,30. Probabil că cearta a avut loc o oră mai târziu.

— Vă aduceți aminte dacă s-a petrecut înainte sau după controlul biletelor?

— După, sunt sigură de asta. În compartiment mai era o călătoare în acel moment. Cea care se urcase la Avignon. O fată blondă, destul de frumușică, îmbrăcată într-o rochie de culoare deschisă și un pardesiu albastru. Probabil că citea, deoarece doar lumina de la capul ei era aprinsă când controlorii au deschis ușa și ne-au cerut biletele. Știți, la capul fiecărei cușete există niște becuțe electrice.

— Deci era după miezul nopții?

— Cu siguranță.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— Nimic, ea s-a culcat. Mai târziu am auzit cum bărbatul a intrat în compartiment și s-a urcat să se calce pe cușeta lui. Celălalt bărbat, care era pe cușeta de jos, în stânga, stinsese și el lumina de multă vreme. Apoi am adormit.

— Nu vă mai amintiți nimic în legătură cu această ceartă?

— Nu, cred că v-am spus tot ce știam.

— Aveți impresia că acest Cabourg îi purta pică?

Își aminti cum arăta bărbatul în costumul ponosit, de dimineață, la sosire, privirea piezișă, obrazul crispat, vocea aceea supusă cu care i-a vorbit în pragul

compartimentului, cerându-i scuze că o deranjează. Pocniturele metalice reîncepură. Spuse că nu avea această impresie.

— La sosire el a părăsit de îndată trenul, fără să-i adreseze niciun cuvânt, fără s-o privească. Se simțea că-i era rușine, mai ales în fața celorlalți, și că voia să scape de noi cât mai repede.

— Și ea?

— Era cu totul altceva. Nu era nici grăbită, nici nu-i era rușine. Nu se mai gândea la incident, sau voia să lase impresia că nu se mai gândește. A stat de vorba cu mine și cu tânără din Avignon. Bărbatul cu haină de piele a coborât la rândul său, spunând la revedere. Asta și cu bună seara dată în ajun, la intrarea în compartiment, cred că sunt singurele cuvinte pe care le-a rostit în tot timpul călătoriei.

— Cabourg a coborât deci primul. Apoi celălalt bărbat care se numește Rivolani. Așa este, da?

Eliane Darrès făcu nu din cap, spuse că acest Cabourg nu coborâse primul, ci după băiatul din cușeta de sus. Blondul încetă brusc pocniturele jocului său, inspectorul osos se lovi de trei ori cu vârful creionului peste buze,

— Un băiat? spuse Gracio sau Gracino. De ce un băiat? Despre care cușeta vorbiți?

— Cea de sus, din stânga. În sfârșit, băiatul...

— Care băiat?

Nu mai înțelegea nimic, îi privea pe amândoi pe rând. Ochii blondului nu aveau nicio expresie, cei ai inspectorului cu chipul palid erau plini de neîncredere.

Cel de-al doilea o lămură că fusese găsit ocupantul cușetei de sus. În realitate era vorba despre o femeie, care se numea Garaudy. În timp ce-i vorbea, o privea drept în față, cu o expresie de atenție plictisită, aproape de decepție: se gândea că ea se înșelase, poate, în tot ce le spusese până acum, că vor fi nevoiți să nu dea mare crezare mărturiei sale. O actriță fără lucru, îmbătrânită, puțin megalomană, puțin limbută.

— Cum arăta băiatul acela? o întreabă el.

— Destul de înalt și slab. Ca să vă spun adevărat, nu l-am văzut prea bine...

Auzi suspinul scurt, insolent, al micului inspector în pardesiu bej, văzu clipirea ochilor și figura dezamăgită a tovarășului său. Îl privi pe acesta din urmă, pentru că n-ar fi putut suporta privirea celui alt fără să se simtă pierdută.

— Ascultați-mă, domnule Gracino, am impresia că nu-mi dați crezare, însă eu știu...

— Grazziano, spuse inspectorul.

— Iertați-mă – Grazziano. Dacă spun că nu l-am văzut, e pentru că a intrat în compartiment foarte târziu, când toate luminile erau stinse. Nici măcar nu și-a aprins becul înainte de a se culca.

— Ne-ați spus că dormeați.

Acum vorbea micul blond. Se întoarse spre el, dar nu o mai privea, își reluase jocul, pe care ea îl detesta; avea o gură frumoasă de copil șăgalnic, pe care ea l-ar fi bătut, pe care ar fi vrut să-i bată, pe care l-ar fi recunoscut de îndată după ce l-ar fi sărutat pe gura lui frumoasă și indiferentă, pentru că-i cunoștea prea bine pe acești îndrăciți, îi cunoștea prea bine, aveau cu toții același gust.

— Dormeam, spuse ea fără să-și poată stăpâni tremurul glasului. Probabil că a călcat strâmb pe întuneric, cu atât mai mult cu cât nu era prea mult loc liber, cu toate lucrurile acelea așezate în mijloc. Asta m-a trezit din somn.

Se gândea: știu ce spun, știu ce știu, băiatul aproape a căzut peste mine, în trecere, îi recunosc dintr-o mie, îi recunosc și pe întuneric, au o gură frumoasă și umedă, indiferentă ca gura unui copil, sunt încă aproape niște copii, sunt delicioși și răi, îi recunosc, îi detest.

— Era o femeie, spuse Gracio (ba nu, Grazziano, o să-mi spună că mă înșel, că sunt o nebună). V-ați înșelat, atâta tot.

Făcu nu din cap, știind cu ce cuvinte ar fi trebuit să răspundă, gândindu-se: nu mă înșel, nu l-am văzut, dar știu, era exact ca toți ceilalți, ca tânărul dumitale tovarăș care n-are înfățișare de inspector, ca micuțul student de la cafeneaua din fața cinematografului Danton, de acum un an, ca acei actori care sunt așezați în fața unui aparat de filmat pentru prima dată și cărora încă puțin le pasă dacă îi întorc spatele. Calmi, cu un nu știu ce care te înnebunește, nepăsători că au pielea atât de fragedă, că sunt atât de tineri, că intră într-un compartiment de tren sculând toată lumea din somn, pipăind pe toată lumea, fără să spună iertați-mă, uite-așa. Nu spusese iertați-mă, spusese drace, ce-am pățit, se prăvălise aproape cu totul peste ea, părea să fie înalt, și slab, și stângaci cu trupul lui, așa cum sunt toți, și se urcase peste cușetele din cealaltă parte. Răsese când o deranjase pe fata din Avignon, răsese și fata, uite-așa, pe întuneric, la orele unu sau două dinspre ziuă.

— I-am auzit glasul. După ce s-a culcat, a stat multă vreme de vorbă cu fata din cușeta de dedesubt. Pot să vă asigur că era un băiat, un băiat foarte tânăr. Nu știu cum să vă explic, dar știu bine...

Cel care se numea Grazziano se ridică, închise carnețelul cu cotorul prins într-o spirală, lăsând creionul între pagini. La ce-i folosea carnetul? Nu făcea aproape nicio însemnare, în picioare, dinaintea ei, îi părea încă și mai înalt, și mai osos, o carcasă imensă într-un pardesiu tocit pe la mâneci, cu un chip de paiață, palid și frământat.

— Un alt martor, Cabourg, despre care tocmai vorbeam, a auzit-o pe această femeie sporovăind cu fata din cușeta de dedesubt. Probabil că v-ați înșelat în ceea ce privește. Vocea ei.

Timbrul glasului său era monoton și plictisit, nu atât ca să o convingă, cât mai mult să isprăvească discuția și să poată trece la altceva.

— În orice caz, noi am găsit-o.

Făcu iarăși nu din cap, privindu-l pe tânărul blond care nu se uita la ea, spuse poate, nu știu, totuși asta a fost impresia mea. În același timp se gândea: nu mă înșel, nu se poate să ma înșel, o femeie nu spune „drace“ când cade peste tine și te trezește, ar trebui să încerc să le explic.

Ar fi trebuit să le explice însă atâtea lucruri, încât se mulțumi să dea înainte din cap, cu încăpățănare, cu privirea ridicată înspre inspectorul cu pomeții obrazului ieșiți în afara. Revedea în gând, pe culoarul plin de calatori, la plecare, un băiat de vreo cincisprezece ani, blond, trist, care ședea în preajma compartimentului și care-i făcuse loc sa treacă. Desigur ca nu era același, dar băiatul blond, cu ochii foarte negri, cu un costum de gata din tweed cenușiu, rămânea legat în mintea ei de incidentul din timpul nopții, de vocea care șușotea pe cușeta de sus, care spunea niște lucruri de care doar fata din Avignon râdea, cu un râs scurt și înăbușit, iritant ca jocul inspectorului în pardesiu bej.

— Când v-ați trezit, dimineța, ocupanta cușetei de sus nu mai era în compartiment?

Spuse nu, în timp ce dădea mereu din cap, spunându-și nu, nu mă înșel, nu înțeleg ce se întâmplă, aș putea să vă explic, dar asta ar însemna sa va vorbesc despre un băiat care își puna degetul arătător pe genunchiul meu când mă întorceam de la coafor, care m-a îmbrățișat de prima dată când ne-am întâlnit într-o cafenea din fața cinematografului Danton, să vă vorbesc despre lucruri care m-au durut și despre care veți spune că sunt urâte, și nu pot.

— N-am văzut-o. M-am dus la toaletă, să mă îmbrac, în jurul orei 6 sau 7, nu mai știu bine. În orice caz, când m-am înapoiat, ca nu mai era în compartiment. Femeia care a fost sugrumată mai era pe cușeta ei, mi-a zâmbit când m-am aplecat să-mi așez pijama și rochia de casă în valiză. Fata din Avignon tocmai își îmbracă rochia, pe care probabil ca și-o scosese pe întuneric. Îmi amintesc bine, fiindcă am glumit puțin. Era foarte complicat să-și tragă rochia pe sub pled, stând culcată pe spate. În cele din urma s-a ridicat puțin, spunând ce sa fac, în definitiv bărbații mai dorm încă.

Bărbatul cu haina de piele sforăia chiar puternic, obrazul lui părea îndurerat, istovit. Văzuse după mâinile lui că trebuie să fie sau docher, sau mecanic, cam așa ceva. Valiza lui, așezată la picioare pe cușetă, era din carton presat, roasă pe la colțuri, de culoare albastră, spălăcită. Cabourg nu se mișca, iar ea se gândise: probabil că o privește pe sub gene pe micuța fată cu umerii goi care se îmbracă și poate că ea își dă seama, vicioasa. Lucruri urâte, găunoase ca tot ce este urât. Bietul om se gândea desigur la cu totul altceva, își dăduse seama de acest lucru când coborâse, cu chipul răvășit, cu acea smerenie sfâșietoare în privire.

— V-a așteptat cineva la gară?

— Nu. De ce?

— Nimic. Așa.

Era imens. Își vâra carnetul roșu în buzunarul pardesiului. Adăugă prostește, continuând să-i privească:

— Dacă îmi permiteți să vă spun impresia mea, niciunul dintre cei pe care i-am întâlnit în compartiment n-a avut cunoștința de lucrul acela oribil, o spun din instinct.

Inspectorul cel înalt dădu din cap, probabil puțin jenat, spuse mulțumesc și îl privi pe micuțul blond care se ridica, cu gândul aiurea, potrivindu-și fularul ecosez sub reverele pardesiului.

Îi petrecu până în vestibul, mergând în urma lor.

— Puteți trece mâine pe la noi în Quai des Orfèvres? Întrebă cel care purta un nume terminat în O, pe care ea l-ar stâlci iarăși dacă l-ar rosti.

Îi dădu întâlnire la orele 10, în biroul 303, la etajul trei. Îi spuse că, poate, până atunci, își va aminti și alte detalii, el însuși se va gândi la ceea ce îi spusese ea, urma să facă o depoziție și cam atât. Închise ușa, se rezemă de ea, jignită, furioasă pe ea însăși, în sfârșit, bine că plecaseră.

Trei minute mai târziu, cineva sună din nou la ușa ei. Se întorsese în salon, nu avusese curajul să se așeze pe același fotoliu, pentru că asta i-ar fi zgândărit decepția, se lungise pe canapea, acoperindu-și ochii cu un braț. Se ridicase ghicind că trebuie să fie inspectorul cel tânăr, nu știa de ce, dar află pe dată, când dădu cu mâna de jucăria lui uitată pe canapea.

O placă metalică, trei duzini de numere deasupra, negre pe fond roșu, mici pătrățele care se mutau din loc pentru a fi puse în ordine, o jucărie.

Fu iarăși cât pe ce să piardă un papuc intrând în vestibul, se privi în oglinda de lângă ușă înainte de a deschide. De aproape, în oglinda convexă, chipul ei semăna cu cel al unei supraveghetoare pe care o avusese la pension, acum douăzeci și cinci de ani, un chip ridicol, cu ochi mari, negri, o frunte înaltă fără păr, un nas ce nu se mai sfârșea. Întrucâtva, își spuse, parcă ar fi chipul lui Cabourg.

Inspectorul blond, cu pardesiul bej, fularul bine înnodat, avea un zâmbet frumos și impertinent, cum au toți când au nevoie de tine. Spuse că uitase ceva și intră cu un gest autoritar.

Închise ușa și îl urmă în salon. El merse drept spre canapea, își căută jucăria, aplecându-și spinarea.

— E la mine.

Îi arătă placa metalică, fără să deschidă palma. Cum tot nu i-o dădea, el veni spre ea, care stătea cu brațul îndoit peste piept. O privi liniștit, cu acea falsă inocență pe care o au toți, și spuse iertați-mă, am uitat-o. El întinse mâna și ea își spuse: nu trebuie să-l împiedic să o ia înapoi, e un inspector de poliție, ești nebună. Își desfăcu brațul, cu un zâmbet prostesc, pe care îl știa prostesc, apoi, brusc, îi dădu înapoi jucăria. Îi simți mâna, care era caldă, iar el continua s-o privească, cu aceeași privire indiferentă, fără urmă de zâmbet.

— Mai e și o întrebare pe care am uitat să v-o punem.

Ea se dădu puțin îndărăt, căci el, vârându-și plăcuța în buzunar, se afla foarte aproape; nu era deloc mai înalt decât ea.

— Când ați părăsit compartimentul, victima tocmai se pregătea să iasă?

— Nu știu. Presupun că da. Le-am spus la revedere amândurora, și ei, și fetei din Avignon. Cred că se pregăteau să coboare din tren.

— Era multă lume pe culoar?

Avea o voce ascuțită, mai puțin frumoasă decât a celuiilalt inspector, care îl aștepta probabil jos, într-o mașină.

— Era lume, da. Dar n-am coborât printre primii, detest să fiu îmbrâncită.

— Coborând din tren, n-ați remarcat nimic ce poate fi legat de crimă?

— Nu, nu cred.

Spuse că se va mai gândi, că nu dăduse prea mare atenție. Nu putea prevedea, bineînțeles, că o femeie va fi strangulată în compartimentul pe care îl părăsea și că un inspector tânăr va veni să îi ceară socoteală.

El zâmbi, spuse evident, trecu prin fața ei îndreptându-se spre vestibul. În fața oglinzii agățate pe perete, lângă ușă, se opri, se privi și spuse ce caraghioase chestii, îți fac un cap îngrozitor.

Își așază palma deschisă peste buzunarul în care vârâse jucăria. Spuse că uita întotdeauna totul, pretutindeni. O întrebă dacă ea îi seamănă.

— Nu, nu cred.

El dădu din cap, spuse așa, pe mâine, poate, dacă voi fi acolo când veți veni.

— N-am impresia că v-am fost prea utilă, adineauri.

El spuse ba da, ba da. Deschise singur ușa.

— Toată povestea aceea, cu Cabourg, este totuși un lucru nou. Acum ne ducem la el, vom vedea dacă încearcă să ne ascundă ceva.

— Îl bănuieți?

— Cine? spuse el. Eu? Eu nu bănuiesc pe nimeni. Ca să vă spun drept, sunt un foarte prost polițist, detest să-i bănuiesc pe oameni. Prefer să-i condamn în bloc. Nu există nevinovați. Dumneavoastră credeți în nevinovăție?

Râse, ca o proastă, știindu-se proastă în fața acestui băiat care spunea fleacuri, care nu avea înfățișare de inspector, care își bătea joc de ea.

— Credeți că este un lucru nevinovat, spuse el, să ajuți o persoană să-și coboare valiza, când ai de gând să pipăi apoi această persoană, pe culoar?

Făcu nu din cap, cu acea mutră îmbufnată pe care o cunoștea prea bine, și spuse de fapt, de ce-o fi vrut ea să-i dea jos valiza?

— Ce voia să scoată de acolo?

Încercă să-și amintească, revăzu tânără femeie brunetă, fusta ei care se ridicase atunci când își pusese piciorul pe cușetă, privirea celui Cabourg.

— Cred că niște aspirină, sau ceva pilule pentru călătorie. Mă gândesc că totuși era aspirină.

El spuse da, n-are nicio importanță, dar oricum, nimeni nu este perfect nevinovat, sau atunci trebuie să fie cineva foarte tânăr, după aceea toți se ticăloșesc.

Ea stătea în picioare în ancadramentul ușii, cu brațele atârânde, ca o proastă. El o lăsă acolo, ridicând puțin mâna, foarte repede, pentru a spune la revedere, și ei nici nu-i trecu prin gând să intre în casă, să închidă ușa înainte ca el să fi plecat. Îl privi cum dispare pe scară, cu niște ochi care semănau probabil cu cei ai unei slujnicuțe pe care o gonești dintr-un bal, o toantă.

Seara mănca pe masa din bucătărie, cu o carte deschisă dinainte, pe care-o ținea cu o mână, proptită de-o sticlă cu apă minerală, citind aceeași pagină de zece ori, fără să poată alunga imaginea sugrumatei din tren.

Părul foarte negru, ochii foarte albaștri, suplă și înaltă în taionul ei bine croit. Un zâmbet care îi apărea brusc, uimitor, insistent, studiat. Georgette Thomas zâmbea adesea, zâmbise mult în timpul călătoriei. Intrase, cu valiza care o încurca, zâmbise, vă rog să mă iertați. Refuzase o bomboană ce i se oferise: zâmbise, sunteți prea drăguță. Oferise ea însăși o țigară lui Cabourg: zâmbise, vă rog să luați. Și dimineța, aplecându-se peste cușetă, femeia de patruzeci și șapte de ani, care dormise prost, căruia îi fusese frig, care nu putea suporta ideea să înceapă din nou să mănânce singură pe masa din bucătărie, dinaintea unei cărți pe care o va ține proptită de o sticlă cu apă minerală, întâlnise din nou acel zâmbet direct, neașteptat, și care acum spunea bună dimineța, iată că am sosit.

Biata fată nu știa că i-e dat să moară, nici nu-i trecea prin minte că ajunsese la capătul vieții. Ar fi trebuit să spună asta, adineauri, celor doi inspector.

În ziarul pe care îl citiseră cu toții, seara trecută, scria că nu era vorba de-o răfuială, nici de-un furt. Oare la ce se gândise în tot timpul acela cât celălalt o ucidea? De fapt, la ce se gândește omul când este ucis?

Eliane Darrès își spală vasele, o farfurie, tacâmurile, un pahar, tigaia în care prăjise ouăle. Rămase multă vreme în vestibul, în picioare, între odaia ei și ușa apartamentului, între perspectiva de a dormi și orice altceva, decât să rămână singură.

Își spuse: mai am vreme să mă duc la un cinema din cartier. Se ducea la cinema aproape în fiecare seară și pretindea de față cu alții că o făcea din interes profesional, că de fapt detesta lucrul acesta, că era nevoită să realizeze adevărate minuni până să găsească două ceasuri libere. Uneori revedea aceleași filme, pentru că nu ținea minte titlurile și pentru că fotografiile de la intrarea cinematografelor sunt înșelătoare. De altfel, lucrul nu avea nicio importanță. Putea fi orice. Își cumpăra bomboane cu mentă în pauză. Putea fi orice.

A doua zi, privindu-se în oglindă, se văzu frumoasă și odihnită. Afară, deasupra Pieței Trocadero, surâdea soarele. Îmbrăcându-se, vedea pe fereastră un

cer senin, lua hotărâri senine.

Fusese ucisă o femeie pe care n-o cunoștea, era un lucru trist, și-atât. Trebuie să ia lucrurile așa cum sunt. Va spune ce avea de spus, nu se va mai preocupa de impresia pe care o va face asupra lor.

Mai întâi, nu se înșela, nu putea să se înșele în privința băiatului de pe cușeta de sus. Era treaba lor să afle ce înseamnă asta, însă vocea pe care o auzise, prezența pe care o ghicise pe întuneric erau ale unui băiat, nu ale unei femei. Dacă nu voiau s-o creadă, cu atât mai rău pentru ei.

Pe urmă, va încerca să le explice că Georgette Thomas nu avea niciun motiv să fie neliniștită, sau cel puțin habar n-avea că va fi ucisă. S-ar fi putut foarte bine să fie sugrumată fata din Avignon, ar fi fost un lucru la fel de neașteptat, la fel de necrezut. Va încerca să le explice ce înseamnă un zâmbet, era important.

Poate va încerca de asemenea să le explice o privire, cea a lui Cabourg, când tânără brunetă își așezase piciorul pe cușeta de jos, să-și ia valiza, și mișcarea aceasta îi ridicase puțin fusta.

Dacă inspectorul blond va fi de față, va auzi din nou un suspin scurt, insolent, având aerul că spune: îmi dau seama ce fel de femeie ești, văd eu ce soi de putoasă zace-n tine. Va considera că vede răul pretutindeni, pentru că se gândește neîncetat la asta.

Ce prostie spusese el? Că toți sunt vinovați.

Neajunsul de care suferea era gândul permanent că i se va reproșa ceva. Știa bine ce anume, și că de altfel era fals. Femeia care se agață de tinerețe oferindu-și distracții. Mizeria asta care se cheamă păcat. Nesătula dintre două vârste. Demonul poftelor târzii. Se măritase la douăzeci de ani cu un bărbat pe care nu l-a înșelat niciodată, care fusese mereu bolnav, a cărui lipsă abia dacă i-o simțea acum, când din el nu mai rămăsese decât o imagine într-o ramă așezată pe scrinul din odaia ei.

Privi fotografia deschizând scrinul de unde își scoase mânușile și poșeta. Fusese intoxicat cu gaze în 1914. Era blând, draguț, era singura ființă care nu-i provoca dorința de a se ascunde și, spre sfârșitul vieții, se chinuise atât de tare încât i-a privit moartea cu ușurare.

Păcatul. Avusese doi amanți, unul înainte de căsătorie, la optsprezece ani, în timpul vacanței când se pregătea să cadă pentru a doua oară la bacalaureat, celălalt după, anul trecut, și se mai întreba încă, și pentru primul și pentru celălalt, cum de fusese cu puțință.

Nu păstrase nicio amintire de la primul, nu mai știa cum îl chema, nu își mai aducea aminte dacă era frumos sau urât, nimic, doar atât că îi fusese frică să nu vină cineva, și lui desigur, căci nu o dezbrăcase, îi ridicase doar fusta pe marginea unui pat.

Chiar și acum se simțea stânjenită când se vorbea în prezența ei despre fete tinere, nu fiindcă și-ar fi făcut reproșuri, ca pentru o greșeală gravă, ci tocmai

fiindcă nu mai păstra nicio amintire. Fusesse ceva făcut în fugă, chinuit, puțin murdar. Iar prostituța care se lăsase, cu sângele bătându-i în tâmpile, pe jumătate afară din pat, era cu totul altcineva.

În vestibul, pregătindu-se să iasă, se văzu în oglinda convexă și se gândi la o supraveghetorie de la pension, la o prostituță cu fusta dată peste cap, la femeia care, cu aproape douăzeci de ani mai târziu, se lăsase îmbrățișată într-o cafenea unde mirosea a cartofi prăjiți și a vin roșu, în fața cinematografului Danton.

Ce ciudat era când se gândea: la interval de douăzeci de ani avusese doi amanți de aceeași vârstă, ca și când ar fi fost unul și același, ca și când primul n-ar fi îmbătrânit. Desigur că și el se pregătise pentru niște examene care nu se mai sfârșeau odată, se dusesse pe la cafenele unde jucase biliard, așa cum celălalt juca la ruletă.

Ascensorul se opri între două etaje, fu nevoită să apese pe o mulțime de butoane, să se urce, să coboare, înainte de a porni cu adevărat. Coborând, ascensorul se opri încă o dată. Își spuse: o fi vreun imbecil sau unul care face glume proaste și deschide vreo ușă, undeva pe sus, până la urmă o să strice liftul, mai bine aș striga să vină portarul. Nu-i plăcea portarul, care nu spunea niciodată nici bună ziua, nici bună seara, și care purta veșnic niște haine murdare.

Apăsă pe butonul de la ultimul etaj, al cincilea, se urcă, se opri la al patrulea fără să înțeleagă de ce, mai încercă și alte butoane.

Ce ciudat că se gândise tocmai la Eric înainte de-a se întâmpla toată povestea asta. Într-o seară, când o aștepta pe palier, făcuse tocmai așa: deschisese ușa de la etaj când ea urca cu liftul. Încercase atunci toate butoanele și o obligase să urce și să coboare până când ea începuse să țipe. Așa, din amuzament, pentru că el avea douăzeci de ani, sau nouăsprezece, o gură mică și șăgalnică, cum au toți, pentru că o dezbrăcase, pe îndelete, în patul mare unde dormea singură, pentru că ei te scot din minți și știi bine asta.

Când ieșise din cabina liftului plânse, iar el îi spusese și eu am fost furios că te-am așteptat atâta vreme. Era adevărat că o așteptase. După aceea ea îi dăduse o cheie și uneori, seara, îl găsea adormit pe covor, ca un motănel, cu mâinile sub ceafă, acum liftul s-a stricat de tot, picioarele lui lungi întinse pe covor, gura lui frumoasă și părul negru, trebuie să chem portarul, cuminte și potolit cum sunt copiii când dorm.

Eric venise la ea timp de cinci sau șase săptămâni, poate chiar două luni, și după aceea, în anumite zile, nu se putea stăpâni să nu intre în cafeneaua din Piața Danton. Îi datora niște bani, ceea ce însemna un pretext decent de a-l revedea, de a-l căuta, de a spera ceva mai bun, orice altceva decât cinematograful și bomboanele de mentă din pauză, oare la ce se gândesc oamenii când sunt uciși?

Mai apăsa încă pe butoane când o cuprinse certitudinea, mai înainte de a-și ridica privirea, mai înainte ca amintirea pățaniei de anul trecut s-o îndemne să ridice capul, că era pe cale să fie ucisă, gândindu-se: el se afla deasupra mea,

deoarece ascensorul nu are acoperiș, mă pândea în tot acest timp, își bătea joc de mine, oare la ce se gândesc oamenii când sunt iubiți?

Își ridică privirea spre etajul de deasupra, foarte aproape, și glonțul porni în același timp, o proiectă ca pe-o marionetă, izbind-o de pereții de lemn ai ascensorului, îi sfărâmă pieptul, pe când se gândea nu e cu puțință, nu e adevărat, ceafa și umărul i se loveau de pereții de lemn ai ascensorului, cineva stă, ca Eric, deasupra mea, îi recunosc și pe întuneric, de parcă mi-ar fi dăruit cu toții gurile lor frumoase și umede, şușoteli și râsete ca două fete de pension când se îndepărtează supraveghetoarea, ca băiatul și fata din Avignon pe întuneric, un cal cu burta spintecată într-o fotografie din războiul din 1914, pieptul meu sfărâmat, un deget arătător pe genunchiul meu când mă întorceam de la coafor, aceeași proastă mică răsturnată în ascensor, eu, o puștancă, pe întuneric...

Cușeta 221

Ernest-Georges-Jacques Rivolani, camionagiu, născut la 17 octombrie 1915, la Meaux (Seine-et-Marne), cu domiciliul în fundacul Villoux, numărul 3, la Clichy (Seine), fusese ucis de un glonț de revolver „Smith & Wesson“, calibru 45, tras în ceafă, de la un pas, în jurul orei 23, cu exact unsprezece zile înainte de aniversarea lui, pentru care ocazie nevasta îi cumpărase încă de pe acum o pereche de ghete îmblănite.

Stătea întins, cu fața pe ciment, brațul stâng sub burta, brațul drept îndoit deasupra capului, în costumul lui de duminică, sub ușa de fier, rămasă ridicată, de la boxa unde își lăsa mașina, fără să mai fi avut vreme s-o gareză – un Citroën tip 1952, al cărui motor calase în cele din urmă, în mijlocul curții – lăsând în urma lui o văduvă să stingă farurile și trei copii dintre care primul își lua diploma de studii.

— E oribil, spuse Mallet.

Probabil că nu dormise toată noaptea, căci fusese chemat, la orele unu dinspre dimineață, și își mișca în fiecare clipă bărbia ascuțită și acoperită de barbă, cu privirea fixă, înnebunit de oboseală, în impermeabilul său descheiat. O zi mai înainte, duminică, în timp ce Grazzi și Gabert mergeau de la Rivolani la actriță și de la actriță la Cabourg, străbătuse întreg Parisul, singur, cu carnetul de adrese al victimei în buzunar.

Grazzi, care nu își instalase telefon acasă deoarece costa treizeci și cinci de mii de franci de care avea veșnic nevoie, dormise agitat, de la orele 11 seara până la 8,15. Se răsese, plictisit dar bine dispus, simțindu-se proaspăt în cămașa curată. Tarquin nu sosise încă, deoarece, fără îndoială era întors pe dos, și mai întâi voia să treacă pe la Quai des Orfèvres să stea de vorbă cu cineva care să-i dea o acoperire, o fi el un polițist bun, de acord, dar trebuie să te pui la adăpost, pricepi ce vreau să spun.

— E oribil, repetă Mallet, dând din cap, cu bărbia înnegrită de o barbă țepoasă. Dar asta nu e nimic față de nevastă-sa. La început a țipat, dar acum, că au venit și copiii aici, nu mai scoate nicio vorbă, te privește de parcă i-ai putea da bărbatul înapoi. Când deschide gura, vorbește mereu de ghetele acelea îmblănite, mi-a împuiat capul cu ele. I le cumpărase ca dar de ziua lui. Nu se mai gândește decât la asta, că bărbatului ei îi era frig în camion. Îți jur ca este adevărul adevărat.

Grazzi făcea da din cap, privind trupul întins pe jos, spunându-și sunt un

dobitoc că mi-am luat pe cap o asemenea afacere, de douăzeci de ani de când lucrez ar fi trebuit să învăț să nu iau în spinare mai mult decât pot duce. Și Tarquin care nu mai vine!

Rivolani căzuse înainte, proiectat ca un manechin de carton de glonțul de calibru mare. Alunecase mai mult de un metru din pricina loviturii, trase direct, de aproape, atât de puternic încât jumătate din țeastă era sfărâmată, iar peretele din fundul boxei era împroșcat cu sânge.

Un jandarm lua măsurătorile. Grazzi își mută privirea, se întoarce lângă Citroën. Mallet îl urmă, ca atras de un magnet, atât de aproape de el încât Grazzi îi simțea mirosul părului. Avea un păr țepos, ca și barba, pe care îl netezea de două ori pe zi cu o briliantină ieftină.

Existau zece boxe de beton, cu uși de fier care se ridicau și se încuiau cu un lacăt, înșiruite față în față într-o curte pardosită cu ciment, lată de trei metri. Casa lui Rivolani se afla la capătul străzii, făcând colțul cu un fundac fără trotuar, mărginit de bălării.

Ca în fiecare duminică seara, când nu era plecat în cursă, camionagiul se dusesse la cinema cu nevasta și cu cel mai mic dintre copii, un băiat de treisprezece ani, care va lipsi astăzi de la școală și care va fi, o vreme, un fel de personaj important pentru micii lui colegi.

— La ce oră s-au întors acasă?

— La 11-11,15. S-au dus la un cinematograf din St. Lazare. Rivolani voia să vadă ceva vesel, din cauza poveștii din tren. I-a condus pe ai lui până la ușă, apoi s-a întors aici ca să gareză mașina. Soția lui ne-a spus că nu scotea mașina decât duminica, pentru a merge la iarbă verde sau la cinema. După un ceas, văzând că nu se mai întoarce, femeia a început să se îngrijoreze. Băiatul se culcase. Ea a venit să vadă ce se întâmplă, se gândea că poate s-o fi spart un cauciuc, sau că avea ceva de reparat. A țipat, a chemat vecinii. Ei l-au anunțat pe comisarul din Clichy.

Grazzi se uita la pernele curate ale mașinii, la tabloul de bord. Desigur că, atunci când era liber, Rivolani venea cu băiatul la garaj, curățau împreună mașina, vorbind despre mecanică, tatăl sigur de sine, fiul sigur de tatăl său, exact la fel cum va face și Grazzi cu Dino, mai târziu, când vor avea și ei o mașină.

— Nu s-a auzit nimic?

— Nimic, spuse Mallet. Nimic înainte ca femeia să înceapă să țipe. Cel mai cumplit lucru e că ea a trebuit să stingă farurile, și își amintește că ea a stins farurile. Înțelegeți?

Ai să vezi, își spuse Grazzi, ai să vezi că va începe să se smiorcăie și că Tarquin o să sosească tocmai în clipa asta, să mă scoată și mai mult din sărite.

Mallet, care avea obiceiul să nu doarmă, continuă doar să dea din cap, cu privirea fixă, dar șeful sosi, frânând drept în mijlocul curții, singur în Peugeot-ul lui 403, negru, care avea în spate un cârlig mare de oțel.

În timpul vacanței lua cu el o barcă mică, așezată pe-o remorcă.

Fără să se apropie, Tarquin le făcu un mic salut cu mâna, lui Grazzi și lui Mallet, intră în boxă cu burta lui de femeie însărcinată, se aplecă deasupra cadavrului. Jandarmii și adjuncții comisarului din Clichy îl priveau. Se ridică după treizeci de secunde, în soarele neașteptat din această zi de luni de la începutul lui octombrie, rostind cu un fel de ușurare singurul cuvânt înțelept din dimineața asta:

— Țicnitul ăsta e un tip care umblă cu învârteli, bobocilor. Nu afli pe toate drumurile proprietari de revolvere cu calibrul 45. Dar spurcăciunea care scuipeă gloanțe ca ăsta e un profesionist, și a făcut-o de oaie clasa întâi, pentru că, dacă veți găsi mulți vagabonzi care își iscălesc porcăriile cu o cruce, înseamnă că știți meseria mai bine decât mine!

Glonțul era zgâriat cu grijă, în cruce, și nu numai zgâriat, ci săpat cu pila, așa încât rămăseseră patru asperități la suprafață. În laborator, Rotrou, care de treizeci de ani vedea numai plumbi, vorbise despre niște cartușe întrebuințate de englezi, în timpul ultimului război, în Asia, care sfărtecau carnea. Mai vorbise și despre un proces intentat unor vânători de profesie, la Fort-Lamy, pentru că uneori ucideau animalele în același mod.

Erau cinci dinaintea mesei de lucru a șefului, Grazzi, Jouy, Bezard, care adusese valiza Georgettei Thomas, Alloyau și Pardi, corsicanul taciturn, care fuma cu spinarea rezemată de ușă. Mallet se dusesse să se culce. Gabert era pe urmele fetei din Avignon, alergând pe la agențiile de plasare și pe la comisariate.

Tarquin, cu obrazul lucind de transpirație, cu un chiștoc stins de salivă, luase locul lui Mallet: dădea mereu din cap, cu privirea fixă și aerul unui om căruia i se întâmplă prima dată în viață să rămână fără acoperire.

Spuse o vorbă de ocară, că era bun de scos la pensie, că nu știa cum de se întâmpla totdeauna că toți își făceau de cap de cum întorcea spatele. Ce dracu păzea el, Grazzi, începând de sâmbătă dimineață?

— Sâmbătă înseamnă alaltăieri, Spuse Grazzi. Iar la mijloc a fost o duminică. Dumneavoastră ați fi putut prevedea că omul ăsta va fi eliminat?

— Cine spune că a fost eliminat?

— Zic și eu așa.

Pardi se mișcă, lângă ușă, și declară cu glas domol, cu accentul lui de Tino Rossi, că ăsta era cuvântul potrivit, că desigur camionagiul fusese eliminat, fiind un martor supărător.

Se făcu tăcere, deoarece cu toții se gândeau la acest lucru.

— A fost interogat? întrebă șeful pe un ton mult mai calm.

— Da, ieri după-amiază. L-am trimis pe Gabert la el acasă. Trebuia să vină azi-dimineață să facă precizări.

Grazzi își scoase carnetul roșu, căută pagina unde notase ceea ce Jean-Loup îi

povestise despre cum decursese întrevvedere. Întorcându-se de la Cabourg, pe care nu-l găsiseră acasă și unde, fără mandat, examinaseră apartamentul – doar o scurtă privire, pe barba portarului, fără să se atingă de lucruri – se așezaseră fiecare de câte o parte a mesei, sub o lampă, în sala pustie a inspectorilor. În acel moment, Cabourg și motivele absenței lui îl frământau mai mult decât camionagiul. Și apoi Jean-Loup se grăbea să plece. Nu însemnase decât câteva cuvinte fără legătură, pe o pagină a carnetului, din care abia de putea scoate un raport de trei rânduri.

— Făcea o dată pe săptămână o călătorie în sudul țării. Transporta diferite mărfuri la dus, trufandale la întors. Săptămâna trecută avuse o pană pe drum, în apropiere de Berre, și își lăsase camionul la reparat în împrejurimi. Reparația urma să dureze să dureze câteva zile, așa că a preferat să se întoarcă cu trenul. Urma să-și ia camionul pe la sfârșitul săptămânii.

Tarquin care își păstrase pălăria pe cap, spuse de acord, nu-ți cer să-mi povestești viața lui.

— A luat deci trenul vineri seara. Semnalmente pe care le-a dat despre ceilalți calatori se potrivesc cu cele ale lui Cabourg și ale actriței. După amiază am fost la aceasta din urmă. În momentul de față trebuie să se afle în sala de așteptare.

Grazzi își privi ceasul: 11,30. Poate chiar că se și plictisise tot așteptând. Tarquin, care nu-l slăbea din ochi, îi spuse lui Jouy să meargă s-o caute și să trimită muierea acasă în pas alergător. La nevoie o vor chema din nou.

— Cu meseria pe care o făcea, continuă Grazzi în timp ce Jouy ieșea, adormea de îndată ce se așeza undeva. În compartiment a fost primul care s-a culcat și ultimul care s-a trezit. N-a văzut nimic, n-a auzit nimic.

Vocea lui Tino Rossi, din spatele lui Grazzi, spuse că totuși trebuie să existe un clenci: dacă s-a ostenit să-l aștepte pe camionagiu când se întorcea de la cinematograf, n-o făcuse doar ca să-l pedepsească fiindcă dormise în tren.

— În orice caz, nu-și amintea nimic. Asasinul are, poate, o memorie mai bună decât el.

Telefonul interior începu să zbârâie. Tarquin ridică receptorul, dădu din cap, spuse da de mai multe ori, mulțumesc bătrâne, și închise declarând că Grazzi are noroc, mai exista o pistă: revolverul.

— Rotrou afirmă categoric că e un „Smith & Wesson“ recent, procurat prin trafic de cineva care cunoaște armele de foc și că are o surdină. Da, băiețاشي, o surdină. Rotrou spune că e în formă de pară, nu de cilindru, zice că i-ar putea desena forma pe hârtie.

Grazzi, care detesta anumite cuvinte, cum ar fi „categoric“, ieșise din gura șefului, în așa hal încât putea deveni nedrept, spuse că nu este pentru prima dată când Rotrou ghicea culoarea ochilor cuiva pornind de la o bucată de plumb, iar pe urmă se va descoperi că totul era exact pe dos. Să lășăm baltă toate desenele

astea pe hârtie, că mă umflă râsul.

Grazzi nu râdea. Își ațintise ochii pe Tarquin care îl privea la înălțimea nodului de la cravată și, brusc, șeful se ridică, cu o smucitură, de parcă și-ar fi înghițit mucul de țigară, și Grazzi se ridică odată cu el. Dar nu scoase nicio vorbă. Își dădu pălăria pe ceafă, cu dosul palmei, și se îndreptă spre fereastră.

Continuând să-i privească, din spate, ceva mai jos de umeri, Grazzi spuse pe nerăsuflăte, cu glasul lui limpede și puternic, că oricum ar fi bine să se grăbească, pentru că, dacă vreți să știți părerea mea, nu s-a dat de urma lui Cabourg, care și-a părăsit apartamentul în grabă, lăsând o lampă aprinsă deasupra unei chiuvete și, dacă mai zăbovesc mult, ucigașul va continua să se apere. Un moment: camionagiul avea o nevasta și trei copii.

Tarquin răspunse că e de necrezut!

Rămase nemișcat dinaintea ferestrei, arătând ceva mai bine din spate decât din față, aproape umanizat în pardesiul lui larg, descusut într-o parte de câteva zile. Desigur că își spunea: nu e Cabourg, e un profesionist, și totul s-a petrecut în tren, și dacă aș putea trimite vreo zece copoi pe la negustorii de arme și aș pune mâna pe niște ponturi de la Brigada de moravuri, aș afla cine este în patruzeci și opt de ore. L-aș umfla, l-aș da în seama lui Frégard, și-atunci Grazzi, acest mălai mare, ar putea să se joace în voie de-a Sherlock Holmes, dacă asta-i face plăcere. Cu cine crede el că stă de vorbă?

Sună telefonul exterior. Tarquin întoarse încetișor spatele, ridică receptorul cu un gest plictisit, apoi spuse drace, cum spui? — Unde? — Într-un ascensor? — așeză o mână grăsulie pe receptor, spuse că într-adevăr ar face bine să se grăbească, el, Grazzi, și toată lumea, fiindcă acum au intrat cu toții în cofă, nu-ți fă griji că te așteaptă aici actrița, a fost împușcată acum două ceasuri. Și reluă convorbirea telefonică, spuse de acord, de acord, sosim îndată, cu cine te trezești că vorbești?

Fusese așezată pe pat, în camera ei. Pentru a lăsa ascensorul pe loc, a fost nevoie să fie coborâtă pe brațe un etaj, și unul din pantofii cu tocuri înalte care căzuse în drum fusese așezat pe jos, în vestibul.

Eliane Darrès mai păstra încă întipărite pe chip toate semnele uluirii. Glonțul îi sfârtecase pieptul, ca o uriașă lovitură de ciocan, dar, în afară de rochia ei și de mantoul de leopard veritabil, restul nu era pătat cu sânge.

Jean-Loup, care sosise gâfâind, îmbrâncind un agent și pe substitut, în vreme ce Tarquin și Grazzi ședeau în fața patului, abia avu vreme să spună bună ziua șefului și să-și lase privirea în jos. Întoarse brusc spatele, cu obrazul crispat, de parcă îi venea să vomite. Grazzi îl împinse spre scări.

Acum îi era tare frică.

Georgette Thomas este ucisă, într-un compartiment, și, colac peste pupăză, într-o sâmbătă dimineată. Sâmbătă seara apare un ziar, luni altele. Cel de sâmbătă seara dă doar o simplă listă de nume. Cele de luni vorbesc despre

Cabourg, despre Garaudy, despre Darrès, despre Rivolani. Pentru că, desigur, ceva nu merge pe roate, în planurile asasinului, pentru că acest ceva este important, sunt suprimați alți doi ocupanți ai aceleiași compartiment.

Grazzi se gândea la Cabourg, dispărut de sâmbătă seara, lăsând o lampă aprinsă în camera lui. Ucigaș sau ucis?

Grazzi se gândea la tânără din Avignon, pe care Gabert nu izbutise s-o găsească. Oare asasinul, mai dibaci sau mai bine informat, se afla pe urmele ei?

— L-au omorât pe Rivolani? întrebă Gabert.

— În același fel ca și pe ea. La mai puțin de doi metri, cu un fel de tun. De ce vorbești la plural?

— Nu știu, spuse Gabert.

Era palid, dar se ținea drept. Douăzeci și trei de ani. O meserie de care, probabil, în dimineața asta, îi era de-a dreptul silă. Și Grazzi își detesta meseria. Își așează o mână pe ușa deschisă a ascensorului și chibzui: „Ei“ l-au găsit pe Rivolani duminică seara, înainte de-a se vorbi despre el în ziare, poate și cu Cabourg s-a întâmpnat la fel. Dar micuța Bombat?

— Ai găsit ceva în legătură cu fata din Avignon?

— Nimic prin hoteluri. Am dat raită cam pe la toate comisariatele. Trebuie să mă duc după-masă pe la agențiile de plasare. Dar asta îmi va lua timp nu glumă, știi bine, și sunt singur. Tipul ăsta merge mai repede decât mine.

Gabert spuse toate acestea cu un glas scăzut, găuit, îngrozit, arătând spre cușca ascensorului. Grazzi se gândea: acum s-a isprăvit, eram sigur că așa o să se întâmple într-o bună zi. Tarquin va fi trimis la plimbare doi sau trei ani, are de unde, și-apoi miniștrii se schimbă, dar eu, în doi timpi și trei mișcări, am să mă trezesc azvârlit într-un comisariat de provincie ca simplu conștopist, sau, în cel mai bun caz, îmi iau inima în dinți și intru la o societate de asigurări, într-un mare magazin, orice. Totul este foarte simplu: un nebun sadea care le-o ia înainte.

— Bine ticluită povestea asta cu ascensorul, spuse Grazzi cu glas ostentat.

Îl luă pe Jean-Loup pe după umăr și se îndreptară împreună către etajul al cincilea, exact deasupra vidului.

— Ea se urcă în ascensor. El o lasă să coboare, apoi deschide ușa cu zăbrele. De unde a știut că e tocmai ea, nu-mi pot da seama. Probabil că a pândit-o ceva mai jos, pe scara. Iar mantoul ei de leopard poate fi ușor recunoscut. Deschide și închide ușa asta, în vreme ce ea încearcă să apese pe toate butoanele. Când urcă, el închide ușa. Când coboară, el deschide și o ține pe loc. Înțelegi, o ghidează până la etajul patru, calm, și o oprește unde vrea.

Grazzi închise la loc ușa cu zăbrele, mimă gestul că trage, cu două degete, și repetă că totul e bine ticluit, că e un țicnit viclean.

— De ce n-o fi strigat?

— Tocmai asta înseamnă lucru bine ticluit! Omul strigă dacă ascensorul nu

funcționează! Dar el mergea! Nu cobora, dar se urca, asta-i tot. Probabil că s-a gândit să iasă din lift la un alt etaj.

Îl auziră pe Tarquin, care vorbea tare pe palier, dedesubtul lor, în mijlocul grupului de agenți și de locatari ai imobilului. Coborâră și ei,

Șeful, cu mâinile în buzunarele pardesiului, cu pălăria dată pe ceafă, îl privi pe Grazzi în dreptul abdomenului și îl întrebă, domnule Holmes, are o surdină nemernicul ăsta, da sau nu?

— Are, admise Grazzi. Dar unde vom ajunge dacă ne ocupăm cu toții doar de treaba asta? Mai înainte ca noi să controlăm toate prăvăliile armurierilor, să scotocim prin toate hotelurile și să-i înduioșăm pe cei de la Moravuri, el va avea tot timpul să se slujească de surdina lui! Și, mai întâi de toate, dacă e atât de priceput, înseamnă că și-a putut fabrica singur para.

— Avea nevoie de un resort, de o sumedenie de fleacuri.

— Zilnic intră în țară zeci de arme care nu sunt înscrise sub niciun număr.

— Dar nu și cu surdine.

— Poate că este vorba de o chestie politică?

— Ar fi un mare noroc, spuse Tarquin. Aș turna un raport și aș pune toată afacerea în brațele Siguranței. Ea ne-ar trimite altul, la fel de sec, și, mai înainte ca afacerea să fie încheiată, aș ieși teafăr la pensie.

— Poate că este vreun străin?

— Asta-i, spuse Tarquin. O fi vreun ceh, spre pildă, ăștia sunt bine înarmați. N-avea grijă, să nu crezi cumva că noi vom scăpa, iar cei de la Orly vor primi o săpuneală și un picior undeva!

Telefonul se afla în cameră, alături de patul unde fusese așezată Eliane Darrès. În timp ce Grazzi forma un număr, Gabert se apropie fără s-o privească și începu percheziția mai întâi cu poșeta.

La celălalt capăt al firului, Mallet se văicărea de lipsa de somn și spuse o porcărie. Dormise totuși un ceas încheiat, așa că își recăpătase oarecum buna dispoziție: se răsese și se îmbrăcase. La Quai des Orfèvres el va ține legătura, stând pe scaun, va telefona din oră în oră celor de la Marsilia, să-i preseze puțin, va face pe grozavul.

Jouy luase interogatoriul doamnei Garaudy în cursul dimineții. O găsisese în sala de așteptare, când se dusese s-o caute pe Eliane Darrès, i se păruse frumoasă, bine îmbrăcată, speriată, plină de ascunzișuri. Nu-și amintea nimic, nu știa nimic, dorea să își semneze depoziția și să plece cât mai repede.

— Când a plecat?

— De vreo jumătate de oră.

— Știe ce s-a întâmplat cu Rivolani și cu actrița?

— Nu.

— Găsește-o și ține-te după ea.

— De ce?

— Dacă nu înțelegi, nici nu mai merită osteneala sa-ți explic. Ține-o sub observație. N-o slăbi din ochi. N-am chef s-o găsesc cu o gaură în cap.

— Ce-ar fi să punem un cordon de „pelerine“ în fața casei sale?

— Asta ar mai lipsi, spuse Grazzi, să ne facem publici tate. Vreau să-i prind pe individ, nu să-i gonesc!

— Fiindcă veni vorba de publicitate, pe coridoare sunt o mulțime de gazetari. Ce le spunem?

— E ora 12,20, spuse Grazzi privind-și ceasul de la mână. Dacă, începând din această clipă, gazetarii vor avea ceva de publicat, te vei trezi cu o gaură în cap, ți-o jur pe capul copilului meu.

Închise telefonul.

Pardi dejuna la el acasă. Se folosea de telefonul unui vecin, care începuse de mult să-și regrete amabilitatea. Apucă aparatul, gâfâind, cu gura plină.

— Am nevoie de Cabourg, spuse Grazzi.

— Nu primesc ordine decât de la șeful meu, răspunsă Tino Rossi.

— Ei bine, atunci este un ordin.

— Ce se petrece?

— Cam ce crezi?

— Bine, bine, spuse Tino Rossi.

Și închise telefonul. Grazzi era sigur că Pardi îl va găsi pe Cabourg. Își făcea treaba așa cum se rânduiesc popicele, tacticos, serios, fără să-și iasă din sărite, cu ideea fermă că într-o bună zi va ajunge la un indice record sau, de ce nu? poate chiar directorul Siguranței. Găsea totdeauna ceea ce căuta, pentru că era corsican și avea prieteni pretutindeni. În plus, era singurul om al lui Tarquin care se aranja să mănânce acasă.

Alloyau era de negăsit. Probabil că mesteca un mușchi bine fript în vreun restaurant modest de pe strada Dauphine, cu sticlutele de doctorii înșirate dinainte, pe o față de masă de mușama, văicărindu-se chelneriței de boala lui de stomac.

Se va întoarce la Quai des Orfèvres când orologiul Palatului va bate orele două, drept ca un i, foarte englez și foarte palid, fumând singura țigară din zi, singura dar *not ze list²*, cum avea obiceiul să spună.

— S-o convoace chiar în după-amiaza asta pe doamna Rivolani, pe rudele lui Cabourg, pe rudele Elianei Darrès, să-i convoace din nou pe vânzătorul de automobile și pe sora Georgettei Thomas, să le ia interogatoriul. Să mi-i caute până diseară, ca să vorbesc eu cu ei, pe soțul Georgettei Thomas și pe Bob. Voi telefona din nou la ora două.

---

2 Nu și ultima (*Not the last*, engl.).

Grazzi închise din nou.

— Eu ce fac? întrebă Gabert, care şedea lângă ei.

Nu era îmbrăcat cu pardesiul bej, ci cu un impermeabil bleumarin, de nylon strălucitor, şi avea o cravată portocalie.

— Mă însoţeşti în Piaţa Clichy, să stăm la masă. După aceea vei lua maşina, câtă vreme mă duc să-i văd pe studentul din strada Duperré. Trebuie să mi-o găseşti pe această Bombat.

Jean-Loup făcu da din cap, cu un chip pe care se citea mai mult ca oricând nesiguranţa.

Mâncară o varză cu carne într-o braserie cu ferestre mari, privind petele de umbră şi de soare de pe caldarâm, la fel cum făcuseră cu două luni mai înainte, când avuseseră altă afacere, o escrocherie pentru care pierduseră opt zile, în plină caniculă, iar Tarquin îi ghicise pe vinovaţi.

Grazzi se gândea la camionagiu, la ghetele îmblănite, la ultimii lui paşi pe care-i făcuse după ce ieşise din maşină, în curtea pardosită cu ciment, ca să meargă spre uşa boxei, să deschidă lacătul, să ridice canatul, şi pe urmă gata. Nu-l auzise pe ucigaş apropiindu-se de el, pe la spate, făcuse un salt de un metru, lovit de glonţ, apoi venise nevastă-sa şi stinsese farurile.

— Ai vreo idee despre ce poate să-i frământa pe asasin în aşa hal? Ce putea şi Rivolani care-l neliniştea atât de mult?

Gabert spuse „habar n-am“ cu gura plină, dar că, la urma urmelor, dacă Rivolani remarcase ceva, ar fi spus, doar el însuşi îi luase interogatoriul.

— Nu mă înţelegi, spuse Grazzi. Poate că a văzut ceva, fără să dea prea mare atenţie, acest ceva nu-i sărea în ochi, dar nu acelaşi lucru s-ar fi întâmplat cu noi! De ce crezi că în două zile sunt curăţate două persoane care se aflau tocmai în acelaşi compartiment?

Gabert nu spuse nimic, făcu da din cap, îşi termină sticla de bere, îşi turnă jumătate din ceea ce îi mai rămăsese lui Grazzi şi bău.

— E sus, spuse portăreasa. Sper însă că n-o să-i faceţi vreun rău. Bietul de el e şi-aşa destul de întors pe dos.

Veni să deschidă uşa. Brunet, douăzeci de ani, înalt, băiat frumos, pielea mată, o şuviţă rebelă pe frunte. Se numea Eric Grandin şi, cercetându-i actele, Grazzi văzu că prenumele lui adevărat era Charles. Fuma „Gitane“, fără oprire, aprinzându-le una de la alta, cu degete lungi şi nervoase. Era slab şi puloverul lui bleumarin, cu deschizătură în formă de V, pe care îl purta direct pe piele, îi flutura puţin în jurul trupului.

Odaia era mică, încărcată cu cărţi. Pe o masă, în mijlocul unor caiete şi pagini de cursuri roneotipate, se afla un reşou cu gaze, aprins.

— Tocmai pregăteam nişte Nes. Vreţi şi dumneavoastră?

Îi servi cafeaua lui Grazzi într-o ceașcă, iar el își turnă într-un pahar, pe fundul căruia mai era încă puțin vin. Purta la mână un cronometru de aur, la fel ca micul Jean-Loup, cu cadranul întors pe fața interioară a brațului.

— E un dar de la Georgette, spuse el. Știu ce vrei să mă întrebați, așa că vă voi răspunde pe loc: am fost amantul ei, o iubeam mult, ea mă iubea mult, și sâmbătă dimineața, la ora când s-a întâmplat treaba aceea, mă aflam aici, mă pregăteam să merg la facultate. Portăreasa, care mi-a adus sus niște lucruri, poate să vă confirme.

Portăreasa îi spusese mai înainte. Lucrurile însemnau lapte, pâine, două cămăși pe care i le călcase, așa cum făcea totdeauna, și încă, probabil, pe gratis.

— Nu știu nimic, nu înțeleg nimic, n-am aflat decât abia seara, când am citit ziarul la o prietenă, la Massy-Palaiseau. Eram cu mașina Georgettei, pe care o mai am și acum. Nu înțeleg nimic.

Avea obrazul crispat, cu lacrimi adevărate în ochi, și își întoarse capul să-și aprindă o altă țigară, cu degetele lui lungi de adolescent.

Grazzi își bău cafeaua stând în picioare, privind în jurul lui. Fraze fără niciun sens lipite de pereți, alcătuite din cuvinte tăiate de prin reviste. Fotografii de animale de toate soiurile, cu ochi mari și blânzi.

— Fac școala veterinară, explică el. Sunt în anul trei.

Îl interesa domeniul cercetării. Într-o zi va avea o fermă mare, în Normandia, un fel de clinică-laborator, unde va crește animale de soiuri încrucișate, splendide, cu ochi blânzi ca ale acestora. Sau, poate, va merge în Australia, în Africa de Sud, într-un loc unde să existe mari spații liniștite și, bineînțeles, animale. Oamenii nu-l interesau deloc. Sunt prea murdari, n-ai ce le face.

— De când o cunoașteți?

— De doi ani. M-am mutat în camera asta acum doi ani.

— Ați devenit amantul ei curând după aceea?

— Nu, multă vreme după, abia acum șase luni. Dar coboram adesea la ea, cinam împreună, pălăvrăgeam.

— Îl cunoașteți pe Bob Vatsky?

— Chiar el mi-a găsit camera asta. L-am cunoscut într-o cârciumă din Cartierul Latin. Cântă la saxofon. Dacă vă gândiți că el ar fi făcut asta, vă înșelați.

— Era încă de pe atunci amantul ei?

— Da.

— Știați de lucrul acesta?

— Știam.

— De fapt, ați fost amândoi amanții ei, în același timp?

Îl privi cu ochi nedumeriți, limpezi, cu un râs scurt. Spuse că și el avea multe alte prietene.

— Uneori, seara, se întâmpla poate să-l găsiți la ea?

— Ei și?

— Nu erați gelos și nici el nu era gelos?

Râse din nou, cu râsul lui icnit și lipsit de veselie, dând din umeri fiindcă înțelegea unde vrea să ajungă Grazzi și i se părea o prostie.

— Dacă dumneavoastră credeți că un gelos a omorât-o, atunci nu vă pierdeți timpul aici și căutați-l în altă parte.

Ridică tonul, într-un fel neașteptat, și spuse Dumnezeu mare, Georgette era liberă să iubească pe cine voia; nu numai că nu erau geloși, dar li se întâmpla să cineze toți trei împreună, atunci când Bob se afla la ea, și i-ar putea povesti una bună inspectorului, dar probabil că nu va izbuti să-i facă să înțeleagă mai mult și poate chiar că lucrul acesta era interzis de lege, da?

Grazzi nu mai știa dacă tânărul își exagerează mânia pentru a-și ascunde nervozitatea, sau dacă atitudinea lui pornea dintr-un sentiment pe care, într-adevăr, nu îl înțelegea.

— Îl cunoașteți pe Pierre Becchi?

— Pe cine?

— Un steward, Pierre Becchi... Nu-i nimic. Ați auzit-o cumva pe Georgette Thomas vorbind vreodată despre o actriță cu numele de Eliane Darrès?

El spune nu, nu, niciodată, aprinzându-și o altă țigară „Gitane“ de la cea pe care-o terminase. Se întoarse ca să arunce mukul într-o cutie de carton, care îi slujea drept coș de gunoi.

— Sau despre un camionagiu pe nume Rivolani? Încercați să vă amintiți. Rivolani. Este important, dacă vreți să ne ajutați.

Clătină din cap, cu ochii închiși, învăluit de fum, pe care îl împrăstie cu mâna. Spuse nu, că nu își amintea, că nu știa nimic.

— Ați spus că sâmbătă seara ați fost la o fată, la Massy-Palaiseau...

— O femeie, nu o fată. E măritată, are trei copii și nu e ceea ce credeți.

— Nu trebuia deci să vă vedeți cu Georgette Thomas în ziua aceea?

— Nici nu știam că se va întoarce. Știți, nu-mi spunea totul. Se întâmpla uneori să n-o văd câte-o săptămână, pentru că mă întorceam foarte târziu acasă, sau pentru că era plecata să prezinte noile produse. Dacă avea nevoie de mașină, îmi vâra un bilet sub ușa. Îi lăsam cheile și talonul mașinii la portăreasă, când coboram să ies în oraș.

Îl privea pe Grazzi drept în față, stând sprijinit cu un șold de marginea mesei, cu brațele încrucișate, cu țigara între degetul arătător și cel mare, cu șuvița rebelă pe frunte. Nefericit și îndărătnic.

Îmi pierd timpul, își spuse Grazzi. Și plecă.

Pe scară, când începu să coboare treptele, se gândi la o văduvă de cincizeci de ani, care stinsese farurile fără să-și dea seama ce face, și la o femeie tânără cu un zămbet grav, care după cină trecea de pe genunchii unui invitat pe ai celui alt, și se simți mai bătrân, mai greoi ca niciodată, la marginea vieții.

Se întâlnește pe scară cu un băiat în impermeabil, care urca spre odăile servitoarelor, blond pe cât era celălalt de brunet, și mai tânăr, grav și gânditor, și care îi amintea vag de cineva cunoscut. Desigur că-l întâlnise zilele trecute în același imobil.

— Sunteți prieten cu Grandin?

Băiatul se opri pe o treaptă, cu obrajii în flăcări, spuse nu, domnule, nu, fără să înțeleagă despre ce era vorba.

Grazzi coborî, gândindu-se la vremea când avea șaptesprezece ani, douăzeci de ani, la o mulțime de fleacuri.

Telefona la Quai des Orfèvres dintr-o cafenea din Piața Blanche. Alloyau convocase pe doamna Rivolani, pe care o aștepta, pe soțul Georgettei Thomas, pe Bob Vatsky, pe sora lui Cabourg. Toți făgăduiseră că vor veni spre sfârșitul după-amiezii.

Sora lui Cabourg, care locuia la Créteil, trebuia să-și aducă și copiii, pentru că nu avea pe nimeni cu cine să-i lase după ce se întorceau de la școală. Nici măcar nu știa că fratele ei făcuse o călătorie la Marsilia.

— Unde este Mallet?

— La alt telefon, tocmai vorbește cu Marsilia. Acum o jumătate de oră cei de acolo au telefonat și au comunicat un lucru ciudat, mărturia unei îngrijitoare de la hotel. Știi despre care e vorba, *Hotelul Mesageriilor*. Mallet vrea să vorbească direct cu îngrijitoarea, crede că este important.

— Despre ce este vorba?

— Ar trebui să-ți dau legătura cu el, nu știu prea bine.

— Lasă, oricum, vin îndată. N-ai găsit pe nimeni din anturajul actriței?

— Am niște adrese, găsite la ea acasă. Niște producători de filme, niște actori. Cei cu care am vorbit la telefon o cunosc foarte puțin. Nu mi-au spus-o, dar am impresia că o considerau cam pisăloagă.

Era ora 3,15 când sosi la Quai des Orfèvres, uitând să mai ceară șoferului de taxi un bon ștampilat.

I se lua interogatoriul doamnei Rivolani, pe care el o privi din depărtare, deschizând ușa biroului ocupat de inspecții. Purta un mantou roșu, pe care mâine îl va vopsi în negru, ședea dreaptă pe scaun și ținea un colț al batistei între dinți. Alloyau bătea la mașină fără să îndrăznească s-o privească în față.

Mallet era la masa lui, aplecat asupra unor note pe care le transcria de mână. Își ridică ochii injectați de oboseală și îi spuse lui Grazzi:

— Miercuri seara, când Georgette Thomas și acel steward s-au întors la hotel, pe la ora 11, îngrijitoarea a auzit discuția lor pe scară. O cheamă Sandra Leï. Am vorbit cu ea la telefon ca să-mi repete exact toate cuvintele. Spune că suna cam așa...

Luă o foaie de hârtie de pe masă.

— Georgette Thomas ar fi declarat: „Ba nu, n-am nimic. Nu-ți face nicio grijă. Și pe urmă, nu sunt sigură.“ Au urcat spre camera lor, au trecut, pe scară, foarte aproape de Sandra Leï și au tăcut. Asta-i tot. Îngrijitoarea pretinde că scena i s-a părut ciudată, deoarece Georgette Thomas nu i-a spus bună seara și s-a prefăcut că nici măcar n-o văzuse. Susține că fata îi spunea întotdeauna câte un lucru drăguț.

— La ce s-a gândit?

— Își amintește mai ales cuvintele: „Nu sunt sigură“. E convinsă că acestea sunt întocmai cuvintele rostite. Și-a spus că fata o fi însărcinată și că treaba asta nu-i făcea nicio plăcere.

— E o prostie. Legistul ar fi constatat-o.

— Poate că fata credea doar că este. Nu se știe. În orice caz, au trimis pe cineva la steward. Vor chema din clipă în clipă.

Tarquin se gândi și el că este o prostie, dar Georgette Thomas s-ar fi putut înșela și deci putea crede că este însărcinată.

Sedea la masa de lucru, în haină, cu pălăria pe cap, și Grazzi văzu în fața lui niște dosare de la Identificarea Judiciară și de la Informațiile Generale, niște date privind furturile și disparițiile de revolvere. Surprinse privirea lui Grazzi și spuse nu-ți bate capul, îmi văd de treabă, am cerut toate astea de dimineață, vreau să-mi arunc un ochi peste ele. Spuse că-i sta mintea în loc câte pocnitoare puteau fi șterpelite și trecute din mână în mână.

— Până și de la noi se fură, să-ți vină rău, nu alta! În februarie l-au închis pe un derbedeu care umflase un pistol omului de pază de la comisariatul Saint-Sulpice, în clipa când acesta se întorcea acasă. Din fericire nu era încărcat, altfel i-ar fi umplut capul cu plumbii lui proprii, așa că s-a mulțumit să-i dea una cu țeava.

Bătu ușor cu palma peste dosarele deschise dinaintea lui și spuse: ai multe de învățat din chestiile astea, curată nebunie, dar tu de unde vii?

Grazzi se așează pe fotoliu, în fața lui, descheindu-și pardesiul, și îi vorbește despre tânărul Eric Grandin,

— Și de la ăștia ai multe de învățat, spuse Tarquin. Ar trebui să vii o dată să iei masa cu al meu, într-una din sămbetele următoare. Merge pe douăzeci și doi de ani, dar nu văd deloc să aibă mai multă minte decât în ziua când i-am făcut ghili-ghili pentru prima dată, la maternitatea Saint-Antoine. Îți doresc să n-ai neplăceri cu al tău.

— Și noi eram la fel.

— Ce tot vorbești? Aveai tu de unde să fumezi „Gitane“, una după alta? Te atrăgeau cumva Artele plastice sau o fermă în Australia? Ți s-a întâmplat să-ți împărți prietena, după cină, cu vreun amic care cânta prin localuri? Eram la fel,

cu marea diferență, dragul meu, că ei nu trăiesc pe aceeași planetă.

La 3,50 Mallet avu o nouă convorbire telefonică cu Marsilia. Pierre Becchi nu-și amintea scena petrecută miercuri seara, declarase că Georgette Thomas, ca toată lumea, era când bine dispusă, când nu, că nu i se păruse nimic neobișnuit.

De altfel, nu avea prea mare importanță dacă își aminteau sau nu, căci inspectorul de la capătul firului, același care făcuse primul raport, deținea o altă informație, pe care o comunică cu un puternic accent corsican și destul de stânjenit, căci nu știa dacă i se va spune mulțumesc sau dacă va fi tratat drept imbecil.

Mallet nu mai știu nici el dacă pricina era oboseala adunată de trei zile nedormite sau sentimentul că descoperă un lucru important: îi veni amețea. Spuse mulțumesc, bătrâne, agățându-se cu mâna lui greoaie de marginea mesei, apoi rămase câteva clipe privind în gol, ciupindu-se de nas în dreptul ochilor. 700.000 de franci! Prețul unui automobil ieftin. Oare se poate face o crimă pentru 700 de bătrâne?

Se ridică de pe scaun, se îndreptă către ușă, se întoarse spre Alloyau, care era singur, cu telefonul la ureche, spuse Georges, Georges, îți spun prietenește, n-are sens să te enervezi, las-o baltă, cred că l-am prins.

— Intră în biroul șefului, îi găsi acolo pe Grazzi și pe Tarquin, spuse iertați-mă, am să vă spun, poate, o mare tâmpenie, dar fata, actrița și camionagiul nu valorează fiecare nici măcar 250 de bancnote de-o mie.

— Săptămâna trecută s-a vândut un bilet de loterie la barul-tutungerie din Marsilia. Biletul a câștigat 700 de bătrâne. Nu e lozul cel mare, dar ce ziceți de asta?

Șeful zâmbi imediat, cu un surâs aproape oribil, plin de satisfacție. Grazzi, care avea mintea mai înceată, rămase două secunde întors spre ușă, privindu-l pe Mallet fără să înțeleagă. Apoi se ridică dintr-o smucitură, cu mâna întinsă spre telefon.

Tarquin apucase însă mai înainte aparatul și îi ceru telefonistei să-i facă legătura cu Loteria Națională, cu oricine de la Loteria Națională, repede, și două comenzi la Marsilia. Prefectura și. Un bar-tutuiigerie, strada nu știu cum (Félix-Pyat, spuse Grazzi), strada Félix-Pyat, nu știu cum se scrie, nu știu numărul, hai, mișcă-te repede.

Biletul purta numărul 51.708 (grupa 2). Fusese vândut în barul-tutungerie din strada Felix-Pyat, împreună cu alte 23 de bilete întregi, în ultima joi din luna septembrie.

Proprietarul prăvăliei era de părere că se făcea prea mult zgomot pentru nimic. În 1935 vânduse lozul cel mare. Atunci să fi văzut! În fiecare an vindea peste 50 de bilete câștigătoare sub un milion. Asta nu-i făcea nicio reclamă. „Biletul care

ucide“, ar putea însemna ceva pentru imaginația oamenilor, dar domnii de la Paris erau destul de mari ca să înțeleagă de ce putea să se lase păgubaș de-o asemenea publicitate.

Habar n-avea cine cumpărase biletul. Și, de altfel, nici cine-l vânduse. În bar erau trei persoane: patronul, patroana și chelnerul, Roger Tramoni, un om cumsecade și care suferea de astmă.

Miercuri seara, pe la orele 6, în momentul când furnizorul trecu să ridice biletele nevândute, erau date 16 bilete, printre care și cel bun.

Georgette Thomas venise marți seara, să se întâlnească cu Pierre Becchi, Acesta juca belotă cu niște clienți.

Așteptând să se termine partida, ea băuse un aperitiv și stătuse de vorbă cu patroana.

Poate că, tot atunci, a cumpărat și un bilet de loterie, dar în acest caz nici domnul Lambrot și nici doamna Lambrot nu i l-au putut vinde, căci ea se dusesse la bucătărie să pună cina la încălzit și patronul nu se mișcase toată seara de lângă tejghea.

Ar fi fost nevoie și de mărturia chelnerului, Roger, dar bietul de el era în concediu, în Alpii Maritimi, și nici nu-i omul care să-și amintească de ceva. Se va duce cineva să-i pună întrebări, dar asta durează. Oricum, domnii de la Paris ar trebui să-și dea seama că nu se ucide un om pentru 700.000 de franci. Desigur, nu dăm sfaturi, dar oricum!

— Ba se ucide pentru mult mai puțin, spuse Tarquin. Și faptul că tocmai ea a cumpărat biletul cade ca turnat. Marți seara, așteptând ca stewardul ei să-și termine partida de cărți, bea un pahar la tejghea, flecărește cu patroana. Apoi se îndreaptă spre tejgheaua unde se vinde tutun și unde chelnerul tocmai vindea niște timbre, cere un pachet de mahorcă, oricare ar fi, și spune: „Ia arată-mi și mie biletele de loterie, poate că-mi aleg și eu unul!“

Tarquin își scoase o țigară din buzunarul de sus al hainei, căută niște chibrituri, spuse dă-mi un foc, te rog, poți fi sigur, tu, Grazzi, că văd scena așa cum s-a petrecut, ca la cinemascop...

— Miercuri seara, bobocule, merge să îmbrace ceva cu fantele ei, în cârciuma de pe strada aia cu un nume pe care nu-l țin minte niciodată.

— Félix-Pyat, spuse Grazzi.

— Asta e. Văd lucrurile de parc-aș fi fost acolo. Lumini discrete, vals lent, tot tacâmul.

— Într-un restaurant italian din Saint-Mauront, unde am fost și eu o dată, nu există orchestră. Știu bine.

Tarquin se ridică, își îndreptă degetul arătător spre cravata lui Grazzi și, făcând înconjurul mesei, spuse, nătăfletule, în asta sunt mai tare, am imaginație, le combin, nu mă mulțumesc doar să fac excursii prin diferite locuri. Poate că nu

era nicio orchestră, dar poți fi sigur că exista un radio sau un televizor.

— Nu înțeleg.

— Tu nu înțelegi niciodată nimic. Ți se întâmplă să asculți radioul miercuri seara? Ce crezi tu, că jumătate dintre oameni vor să asculte miercuri seara? Tragerea loteriei, nătăflețule.

Grazzi spuse bine, bine, nu mai lungiți vorba, și mai departe?

— Ea n-a sărit în sus, spuse Tarquin, nu și-a dat ochii peste cap, n-a suflat un cuvânt. Doar că era puțin cu capul în nori. Așa încât tipul ei abia de și-a dat seama și a întrebat-o numai: „Ce ai? Ești obosită?” Iar ea i-a răspuns: „Ba nu, draguțule, n-am nimic, nu-ți face griji. *Și pe urma, nu sunt sigură.*” Pentru că-i adevărat că nu era sigură. A așteptat probabil să ajungă în camera ei și, pe când celălalt se băga în pat ca un tată, ea s-a uitat la bilet. Îți spun, o văd cum te văd.

Își stinse țigara, se uită la ceas, luă în mână telefonul care suna, îi spuse tot lui Grazzi.

— Era un cineva, fata asta a ta.

Se bătu peste piept, spuse alo. Grazzi își rodea unghia de la degetul mare, gândindu-se la lenjeria însemnată cu litera „G”, la o femeie brunetă care cumpăraseră un ziar, joi de dimineață, ieșind dintr-un hotel, pentru a fi sigură că a câștigat o sumă cu care își va putea cumpăra o nouă mașină cu inițiale, o femeie de treizeci de ani, cu un zâmbet studiat, care păstrase totul pentru ea, surpriza, bucuria, insomnia, dar nu și cei 700. 000 de franci.

Orele 16,20.

Biletul 51.708 fusese prezentat sâmbătă 5 octombrie, în jurul orei 11,30, de către un anonim, la sediul Loteriei Naționale, din strada Croix-des-Petits-Champs, din Paris.

Casierii își aminteau de acest individ, care manifestase o oarecare nervozitate pe când își potrivise cele șapte mii de franci noi, în bancnote noi, într-un portofel vechi de marochin. Ar fi în stare să-l recunoască. Memoria este unul dintre imperativele meseriei lor.

Semnalmente: treizeci și cinci sau patruzeci de ani, fața ovală, nas lung, păr castaniu, pieptănat în sus, pentru a părea mai înalt, aproximativ 1,70 m. înălțime, foarte slab, palid, pardesiu gri, capul descoperit.

Orele 16,30.

Jouy telefonă dintr-un bar, din vecinătatea casei unde locuia familia Garaudy. După dejun începuse urmărirea tinerei doamne. Făcuse niște cumpărături la Galeries Lafayette, într-un magazin de pe Avenue de l'Opera și la Louvre, de fiecare dată foarte repede și știind precis ce vrea să cumpere: o bluză de jersey, niște pantofi despre care Jouy spunea că sunt frumoși, două perechi de chiloți de nylon, unii mov și alții albi.

— Dacă ai putut vedea toate astea, spusese Grazzi, desigur că până la urmă te-a reperat.

— Da, la Louvre. Am stat puțin de vorbă. I-am cam băgat frica-n oase când i-am spus că o apăr.

— I-ai vorbit despre Rivolani și Darrès?

— Era cazul.

— Ce a spus?

— Că e îngrozitor, că se duce acasă. Ceea ce a și făcut. Mă aflu în fața casei.

— Rămâi acolo.

Orele 16,35.

Teoria comisarului Tarquin: Georgette Thomas câștigă 700.000 de franci la loterie, află acest lucru, fără să fie prea sigură că a auzit bine, de la radio, într-un local italian din Marsilia. Verifică a doua zi în ziarul de dimineață, nu suflă o vorbă.

Obiecția judecătorului de instrucție Frégard: de ce sa tacă?

Răspunsul inspectorului Grazziano: inițiale pe lenjerie, inițiale pe portierele automobilului, egoism feroce. În afară de asta, de ce să spună?

— Teoria lui Tarquin: cineva, dintr-o pricină oarecare, află joi sau vineri că Georgette Thomas posedă un bilet de loterie care valorează 700.000 de franci. Ia o cușetă în „Foceanul“ de vineri seara și o urmărește. Dintr-o pricină oarecare, ea rămâne în compartiment după plecarea celorlalți călători, acest cineva intră sau se află chiar înăuntru, o ucide, ia biletul de loterie, încasează banii în strada Croix-des-Petits-Champs.

Obiecția lui Frégard: de ce s-o ucidă în tren, înfruntând atâtea riscuri?

Răspunsul lui Grazziano: este singurul moment și singurul loc posibil. Acest cineva știe ca ea poate merge să-și încaseze banii de cum iese din gară. N-are de ales.

Teoria lui Tarquin: acest cineva o ucide, pune mâna pe bani, păstrează bancnotele noi, dacă nu știe că avem seriile, sau încearcă să le schimbe repede.

Obiecția lui Frégard: de ce să asasineze apoi alte două persoane din același compartiment?

Răspunsul lui Grazziano: acest cineva a comis o greșeală, din pricina acestei greșeli poate fi prins, suprimă deci cei doi martori supărători.

Frégard clătină un craniu chel, deloc convins; cunoaște criminali care ar putea omorî pentru mai puțin decât nimic, pentru câțiva bani cu care să-și cumpere un pachet de țigări. Vicleșugul cu ascensorul, la Eliane Darrès, nu corespunde cu acest fel de mentalitate.

Orele 16,48.

Prefectura din Marsilia: patroana *Hotelului Mesageriilor*, de pe strada Félix-

Pyat, găsește pe noptiera Georgettei Thomas, vineri, după plecarea acesteia, douăsprezece tablete de aspirină într-o scrumieră.

Gabert telefonă cu puțin înainte de ora 5. Cutreierase fără rezultat agențiile de plasare. Avea alta idee pentru găsirea fetei din Avignon, va veni îndată.

Grazzi îi spuse că la sosire va afla noutăți. La capătul firului Jean-Loup păru că manifestă un interes politicos și primi veștile. Spuse strașnic, coane, am impresia că merge ca pe roate, sper să ajung înainte de-a se isprăvi treaba.

— Ia un taxi.

— Nicio grija, șefule mare, am sa iau încă unul gigea și cu tavanul descoperit. Nu te uiți pe fereastră?

Prin fereastră, în spatele lui Tarquin, Grazzi văzu că se lăsase noaptea, soarele dispăruse, ploua.

Interogatoriul soțului, Jacques Lange.

Era un bărbat înalt, mai în vârstă decât ar fi crezut Grazzi frumos, bine îmbrăcat. Nu se arăta mai îndurerat decât era, dar desigur că suferea, ședea țepăn pe scaun, fuma o țigară englezească, nu știa nici el nimic mai mult.

Spunea că Georgette era un copil, că între ei era o diferență de douăzeci de ani, că niciodată n-a putut să-i vrea răul. Totuși, suferise aflând că îl înșală. Nu-i plăcea acel director comercial devenit vânzător de automobile. Spunea despre el: o larvă. Grazzi, care gândise la fel, se mulțumea să dea din cap. Trecuseră peste asta.

— Pe vremea când era soția dumneavoastră i se întâmpla să cumpere bilete de loterie?

— Uneori da, ca tot omul.

— Bilete întregi?

— Depinde cum stăteam cu banii.

— Îl cunoașteți pe Bob Vatsky?

— Nu. Mi-a vorbit despre el, căci ne vedeam câteodată. Am rămas la „Gerly“, ea era la „Barlin“. Datorită meseriei noastre se întâmpla să ne vedem.

— Și Eric?

— Mi-a vorbit și despre acesta. Cu el cred că era ceva mai grav.

— De ce?

— Dac-ați fi auzit-o vorbind despre el, n-ați mai întreba de ce. E tânăr, aproape un copil, are o minte de copil. E greu să faci pe cineva să înțeleagă, dacă n-a cunoscut-o. Îl iubea pe tânărul Eric așa cum se iubea pe ea însăși, se asemănau.

— Nu înțeleg,

— Știu, v-am și spus.

— Credeți că e cumva amestecat în asasinatul Georgettei?

— N-am spus asta. Dar asasinatul acesta n-are niciun sens. Tot ce n-are niciun sens se potrivește foarte bine cu Georgette și cu micul Eric.

— Dar nu l-ați văzut niciodată.

— Mi l-a descris ea foarte bine, credeți-mă. Are niște idei despre oameni și despre animale, visează la un fel de laborator într-un fund de țară, vorbește tare și bine despre lucruri pe care nu le cunoaște: lumea, mizeria lumii, mai știu și eu ce... Acum vreo șase luni ea a venit la „Gerly“ să mă vadă, pentru povestea cu laboratorul din Africa de Sud, sau cam așa ceva. N-avea nici cel mai mic simț al realității. Voia să-mi capteze interesul pentru afacerea asta. Spunea că trebuie să fac acest lucru de dragul ei.

— Ce afacere?

— Habar n-am, așa sunt ei! Un laborator în Africa de Sud, plecăm în Africa de Sud, acolo e viața adevărată, așa sunt ei. A doua zi nici nu se mai gândesc la toate astea.

— Ghinionul lui că ea a murit, spuse Grazzi. Avea, poate, cu ce să cumpere doua bilete de avion, de-adevărat.

Era rândul lui Lange să nu mai înțeleagă.

— Am să vă explic, spuse Grazzi.

Îl trecu, puțin cam plictisit, agasat, nici el nu știa de ce, lui Georges Alloyau, care îi luă locul.

Pardi dădu de urma lui Cabourg cu zece minute înainte de orele 18. Dar se lăsase noaptea și totul părea că merge atât de repede în acea zi de luni, fiecare avea o atât de puternică impresie că înaintează vertiginos, încât șeful biroului de vânzări de la „ProGINE“ muri pentru a doua oară fără să producă surpriza pe care-o merita.

În biroul inspectorilor, Mallet începu să calculeze cât aducea asasinului fiecare cadavru. Întocmise chiar un „curs al cadavrului“, ca la Bursă, pe fața unui dosar roz, pe care toată lumea venea să-i consulte, căci îl prinsese în pioneze pe marginea unei ferestre, în spatele mesei la care lucra Grazzi. Cursul scăzu odată cu asasinarea lui Cabourg, trecu de ia 233.333 de franci vechi de cadavru (virgulă treizeci și trei) la 175.000 în cap. La asemenea preț inspectorii mărturiseau că nu merita să te ostenești, nici măcar pentru cei vreo șase oameni cărora și ei le-ar fi sucit bucuros gâtul.

Grazzi. Tocmai privea morocănos dosarul roz, când ridică telefonul și primi vestea prin Gabert.

— Cine?

— Cabourg. Ținte-te bine, că merită. Pardi a luat la rând toate spitalele și comisariatele, dar în cele din urmă, ca să dea de el, n-a fost nevoie decât să intre la băieții lui Boileau. El e. Tipul asasinat în toaletele de la „Central“. Fără acte. Nu se știa cine este. Băieții lui Boileau tocmai îi găsiseră amprente digitale, la

comisariatul Gării de Est. Acum câteva luni își făcuse un act de identitate.

Serviciul lui Boileau se afla la același etaj cu cel al lui Tarquin, aproape ușă în ușă.

— Când a fost ucis?

— Sâmbătă seara, în jurul orei 11.

— Un glonț cioplit?

— Da. În ceafă.

— Și ancheta?

— Nimic. Nicio urmă. Ne-am gândit că e vorba de o răfuială. Ce-ai de gând să faci?

— Unde ești?

— La Identificarea Judiciară. Am o idee în legătură cu fata din Avignon.

— Ce anume?

— Taxiurile.

Grazzi își trecu o mână peste obraz, simți barba țepoasă, nu știa cum să încredințeze căutarea fetei din Avignon lui Pardi – care s-ar descurca mai repede – fără să-i jignească pe Jean-Loup.

— Ascultă, acum am nevoie de tine aici.

— Șefule, nu ești deloc drăguț. O am în mână, ți-o jur, am să ți-o aduc pe tavă.

Grazzi făcu da din cap, la telefon, gândindu-se voi regreta, va fi ucisă mai înainte.

— Am nevoie de ea, înțelegi? imploră el. Trebuie să mi-o găsești din pământ, din iarbă verde! E un nebun și nu se va opri.

— O voi găsi, spuse Jean-Loup. Nu-ți face sânge rău pentru ea, șefule mare.

În aceeași clipă comisariatele Senei primeau, pentru a le transmite gardiștilor, semnalmente cele mai precise care se puteau da despre tânăra fată: avea vreo douăzeci de ani, era blondă, frumoasă, și, ultima dată când fusese văzută, purta un mantou albastru.

Era ora 6,05.

Cușeta 223

Benjamine – zisă Bambi – Bombat, având pe buze gustul unui sărut în gură o bomboană umplută cu fragi, în mână o cutie goala de chibrituri, pe care-o aruncă la marginea trotuarului, stătea dreaptă în fața intrării spre Marile Linii, înfășurată în mantoul ei albastru, ascultând șuieratul trenurilor în Gara Lyon, spunându-și m-am săturat, m-am săturat, m-am saturat, cu ce-am păcătuیت oare, Dumnezeuule mare, să fiu așa cum sunt?

Orologiile arătau orele 6 și ceva, remarcase ea ieșind. Nu plângea, ceea ce însemna că e ceva mai bine. Va avea tot timpul sa plângă mâine când va fi chemată în biroul domnului Picard și când acesta îi va spune domnișoară, ești foarte drăguța, cunoști ortografia și te pricepi să bați la mașină, nu mă îndoiesc nici de sinceritatea, nici de temeinicia argumentelor dumitale, dar mă găsesc în trista obligație de-a te trimite la plimbare.

Bineînțeles că domnul Picard nu îi va vorbi pe tonul acesta, în schimb va fi dată afară chiar de a doua zi, ca o mototoală, ca o gâscă, ca o fată năucă ce era.

Daniel folosea cuvântul „năuc“. El spunea: un tip năuc, șoferul e năuc, în acest moment am întâlnit o fată complet năuca. Asta însemna: nebun, bătut în cap, cineva care are creierul învăluit în ceață și ceață în ochi.

Nu plângea, dar avea un fel de ceață în ochi, care deforma gara, locul de parcare din fața gării, autobuzele care porneau spre Bastilia, orașul acesta la care visase luni de zile ca o gâscă, ca o provincială năucă.

Mâine va fi dată afară. Poate că va rămâne și fără cameră, totul se va sfârși înainte de-a fi început. Cu trei zile mai înainte, numai cu trei zile mai înainte, își închipuise că va pune piciorul pe pământul Parisului cu o poftă de animal sălbatic, cu dinți frumoși de animal sălbatic, pe care îi spăla de două ori pe zi cu „Selgine“ – o pastă de dinți cu adevărat medicală – cu mantoul ei albastru-deschis, cumpărat acum o lună, cu păr mățos și cu picioare frumoase, cu ochi albaștri care îi frângeau inima, chiar și ei, când se privea în oglindă, cu ortografia și îndemânarea ei, o diplomă de la „Școala Pigier“, trei rochii și trei fuste în valiză și cincizeci de mii de franci vechi în poșetă.

În locul tuturor acestora, dăduse peste acest tâmpit, acest „Bebe-Cadum“, acest tip căruia abia îi dăduseră tuleile, acest copil răsfățat care se credea buricul pământului, care îi socotea pe toți ceilalți niște năuci, care nu putea face măcar un pas fără să te împiedici de el și să ți se ducă firele de la ciorap, băiețelul meu, dragul meu, iubitul meu, Daniel.

Văzu că se afla într-un autobuz care se îndrepta spre Bastilia, că i se cereau tichetele. Dădu unul, ca să meargă doar până la Bastilia, se săturase, va umbla pe jos, oriunde, cu gustul unui sărut pe buze, în gură cu o bomboană umplută cu căpșuni, mergând își va lăsa lacrimile să curgă în voie, nimeni nu le va băga de seamă, mi-a rupt trei perechi de ciorapi și mai bine mor, jur pe ochii mei, mai bine mor decât să nu-l mai văd.

La Bastilia, coborând din autobuz, cu brațele atârănând fiindcă își uitase poșeta la birou, la ora patru, își spuse pentru prima dată: am trecut pe aici cu el, îl simțeam lângă mine, era un lucru teribil și minunat, dac-ar ști mama ar leșina, dar mie puțin îmi pasă, n-am ce face, acuma plâng.

Plângea traversând piața, ca o mototoală, o găscă, puțin îmi pasă, cei care nu vor să vadă n-au decât să nu se uite, puțin îmi pasă, și piața era imensă, neagră și strălucitoare, tivita cu lumini îndepărtate. I-am dat oare niște bani, măcar să aibă ca mâncă în tren?

Trecuse pe aici cu el. Pretutindeni unde se ducea, în orașul acesta plin de umezeală, regăsea drumurile pe unde merseseră împreună în cursul acestor două zile. Când a fost asta? Sâmbătă. În taxi.

Nu mă voi duce acasă chiar acum, își spuse. Voi merge pe jos până la Palais Royal, voi găsi, poate, o cafenea prost luminată unde voi comanda două ochiuri, voi citi ziarul în timp ce mănânc, și apoi voi continua să merg pe jos până în strada Bac. Voi urca scările și voi dereteca prin cameră, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Sau, poate, voi intra în alt bar și voi face pe nebuna. Voi pălăvrăgi cu niște băieți, voi dansa, voi da peste gât băuturi tari, care te amețesc, care te fac să uiți, dar există oare lucruri care să te facă să-l uiți pe Bebe-Cadum?

Cu trei zile mai înainte, vineri seara, își îmbrățișase mama și fratele mai mic pe peronul gării din Avignon. Se suise într-un tren, cu dinți de animal sălbatic și un zâmbet care-o făcuse pe maică-sa să spună: „Nu-ți pare rău că ne părăsești?”

Ea răspunse: „Ne vom vedea în curând! La Crăciun!”

Asta însemna peste trei luni, nu însemna nimic. Dar trei zile ce însemnau oare?

Stătea drept, ca o lumânare, între toalete și burduful despărțitor, gata să treacă în celălalt vagon dacă-i va vedea venind pe controlori, blond, cu impermeabilul pe braț, în costumul lui mototolit de tweed, cu o privire de câine bățut, caraghios peste măsură.

Trenul era gata de plecare. Se aplecase să o ajute să-și cațere valiza, își pierduse echilibrul și îi rupsese prima pereche de ciorapi.

Ea îi spuse cu răutate, lăsați, mă pot descurca și singură. Simțea în gleznă o durere ascuțită, din pricina loviturii primite. Firele ciorapului se duceau razna, fără să le mai poată prinde. Nici măcar nu merita să-și scoată lacul de unghii, să pună o picătură și să oprească firele.

El nu își ceru scuze, nu știa să facă așa ceva. Rămăsese pironit locului, ca un imbecil, spunând e grea valiza, privind-o cu ochi triști cum își ridică rochia să se uite la ciorap, și adăugase, lucru care întrecea măsura: „S-a zis cu el, am niște drăcii de fier pe talpă, mama mă pune să le port, agăț ciorapii la toată lumea“.

Trenul porni, ea ședea cu rochia sumeasă într-o parte, încercând să-și lipească ciorapul cu un deget muiat în salivă, își ridică privirea și abia atunci îl văzu cu adevărat. Avea un chip frumos, cincisprezece sau șaisprezece ani, o înfățișare de câine bătut, și-atunci ea spuse nu face nimic, nu e nimic grav. Își duse singură valiza până în compartiment.

În mijlocul culoarului, în fața unei ferestre deschise, ședea femeia aceea, Georgette Thomas, și bărbatul cu nasul lung, Cabourg. Vrând s-o lase să treacă, femeia se lipise de peretele vagonului, privind-o cu niște ochi pe care nu-i va uita niciodată, nu știa de ce (poate pentru că acum era moartă), cu niște ochi care păreau că o cunosc de mult, niște ochi ce parcă spuneau: uite-o.

În compartiment era un alt univers, înăbușitor, supraîncălzit. Femeia ședea la dreapta, bărbatul la stânga, pe cușetele de jos.

Bambi se lungise pe locul ei, gândindu-se la mama, la cele trei rochii din valiză, pe care i-ar fi plăcut să le poată așeza pe umerase, la ciorapul ei cu firele duse. Își scosese ciorapii sub pled, apoi rochia, dând din șolduri, doar nu pot să mă culc îmbrăcată, cum fac celelalte?

Femeia blondă, doamna Darrès, despre care Daniel îi spusese mai târziu că era actriță, avea o pijama roz, o rochie de casă roz. Citea o revistă ilustrată, ridicându-și ochii din când în când spre Bambi. Îi spusese:

— Aveți o lampă, deasupra capului.

Bambi își aprinse lampa, spuse mulțumesc, bine că acum trenurile s-au pus la punct. Dar, de fapt, călătorea pentru prima dată într-o cușetă. Își păturise rochia lângă perete, își așezase poșeta la picioare, ciorapii sub pernă, citise mestecând o bomboană cu vișine. Controlorii intraseră ceva mai târziu, trăgând ușa cu mare zgomot.

— Vine! La minut! spuse chelnerul. Două ochiuri la capac și o jum'ate ca să-noate.

Bambi se așeză la o masă, singură, într-o cafenea din piața Palais-Royal.

Citi articolul din *France-Soir* încă o dată, dar nu găsi nimic nou. Nu făcea decât să îndoiască cu apă informațiile de dimineață. În articol se spunea că cei de la Poliția Judiciară se arătau discreți, că o arestare era iminentă. Căută în van numele inspectorului Grazziano, cel despre care Bebe-Cadum îi spusese:

— Doar în el am încredere.

Probabil că avea ochii înroșiți, căci chelnerul, aducându-i mâncarea, îi aruncă o privire insistentă și, îndepărtându-se, se întoarse de două ori. Vru să-și scoată pudriera din poșetă, își aminti că o lăsase la birou, în strada Réaumur. Portofelul

se afla în buzunarul mantoului, împreună cu batista udă pe care scria „Luni“ și bomboanele pe care Bebe-Cadum refuzase să le ia.

Batista „Luni“ era o idee a mamei. Ea îi brodase câte-o batistă pentru fiecare din zilele săptămânii. În tren, când îl revăzuse pe Bebe-Cadum, se întâmplase istoria cu batista „Vineri“, cea roșie cu mici carouri verzi.

Fusesse nevoită să se ridice, să întindă brațul ca să-și apuce mantoul, ridicând pledul odată cu ea, pentru ca să nu o vadă ceilalți în sutien. Dăduse biletele controlorului care se afla cel mai aproape de ea. Celălalt se uita la biletele doamnei cu părul oxigenat, actrița. Apoi fuseseră obligați să-i trezească pe omul care dormea sub cușeta lui Bambi și care se freca la ochi mormăind.

Profitând de faptul că nimeni nu se uita la ea, îmbrăcase mantoul albastru și coborâse. Își pusese pantofii și ieșise pe culoar. Georgette Thomas și acel Cabourg continuau să stea de vorbă, unul lângă altul, dinaintea ferestrei deschise. Femeia brunetă fuma, inspirând adânc și scoțând mari rotocoale de fum, pe care curentul le împrăștia în tot culoarul. Copaci negri se perindau pe un cer negru.

La toaletă era ocupat. Traversase burduful ca să treacă în celălalt vagon, dar și acolo era cineva la toaletă, și se întorsese, în burduf, unde podeaua se mișca sub picioarele ei ca într-o baracă cu atracții, la bălci, se ținu cu amândouă mâinile ca să-și păstreze echilibrul și își murdărise degetele.

Așteptase. Îi auzea pe controlori, care intrau în alte compartimente, spunând pardon, doamnelor și domnilor. În cele din urmă, zgâlțâise mânerul ușii, ca pe vremea când, la școală, era „grăbită“, iar o colegă nu mai isprăvea.

Ușa se deschise și, dintr-odată, văzându-i ochii înspăimântați, înfățișarea de om urmărit, înțelese. Se simțise într-adevăr ca la școală, înainte de bacalaureat, se întorcea înapoi cu trei sau patru ani: tabăra profesorilor și tabăra elevilor, tainele, pârele, teama de supraveghetorie.

— Ce vreți?

Se burzuluise ca un cocoșel, văzând că nu erau controlorii (supraveghetorii). Ea spusese:

— Să fac pipi, ei!

Un băiețel blond, care îi rupsese un ciorap și care se simțea pierdut, șopti cu buze tremurând a plâns:

— Nu mai stați aici. Plecați de-aici. N-am bilet.

— N-aveți bilet?

— Nu.

— Și vă încuiați aici? Credeți că aveți ceva de câștigat?

— Nu vorbiți atât de tare.

— Nu vorbesc tare.

— Ba da, vorbiți tare.

Auziră atunci pașii controlorilor, vocea supraveghetorilor, care intrau în

ultimul compartiment al vagonului, abia la vreo zece pași depărtare de ei, pardon, doamnelor și domnilor.

Bebe-Cadum o prinsese de braț, era primul gest hotărât de când îl cunoștea. O trăsesse cu o smucitură, încât fusese gata să țipe. Uite-așa, în toaletă. Încuiase ușa.

— Lăsați-mă în pace!

Îi pusese o mână peste gură, cum făcuse Robert Taylor cu Deborah Kerr pe vaporul german, într-un film pe care-l văzuse la Avignon, cu două luni în urmă, dar Robert Taylor purta mustață, era brunet și viril, pe când Bebe-Cadum o implora cu ochi de copil pierdut:

— Tăceți din gură, vă rog, tăceți din gură!

Stătuseră unul lângă altul în fața ușii încuiate. Se vedea în oglinda mare, de deasupra chiuvetei, și își spunea: „Asta nu mi se poate întâmpla decât mie; dacă m-ar vedea mama, ar leșina“.

El spusese pe șoptite, cu glăsciorul lui fără accent, de elev de la Iezuiți, că îi trecuse o clipă prin minte să se ascundă pe scara trenului, dar că zărise un tip pe culoarul celui alt vagon, și pe urmă îi fusese teamă că nu va putea deschide portiera, și pe urmă nu știa ce să facă cu valiza.

Valiza era în chiuvetă, umflată, din piele de porc. Un copil răsfățat, un băiat de bogăteni: tatăl lui era avocat, consilier municipal la Nisa, îi spusese el a doua zi, și de asemenea că învăța la Iezuiți, într-un colegiu din Toulouse, că repeta clasa din pricina matematicii, că se săturase, că lăsase totul baltă ca să-și trăiască viața.

Bătăi în ușă. O voce întrebă dacă e cineva înăuntru. Ea dădu băiatul la o parte, cu un deget pe buze, ca la școală. El înțelese și se așeză în picioare, peste colacul de la closet; făcând prea mult zgomot, prea mult zgomot. Înainte de a deschide, ea își descheie mantoul ca să pară mai verosimil: dacă m-ar vedea mama, ar leșina.

— Da?

— Oh, scuzați...

Ținuse ușa întredeschisă, cu mâna dreaptă, o poală a mantoului cu mâna stângă. Controlorii o priviră de sus în jos, cel mai tânăr se dădu puțin îndărăt, celălalt își atinse mașinal cascheta cu o mână șovăitoare. Probabil că era lividă. Dacă ar fi întors capul, s-ar fi văzut în oglindă, lividă și blondă, în picioarele goale sub mantoul descheiat, și ar fi fost rândul ei să leșine. Își simțea bătăile inimii suindu-i-se în gâtlee.

— Mi-ați verificat biletul...

Cel mai în vârstă spuse da, repetă scuzați, scuzați-ne, domnișoară, și se îndepărtară amândoi. Închisese la loc ușa, văzându-se în oglindă, blondă, cu ochii înspăimântați ca cei ai lui Bebe-Cadum, un genunchi ieșindu-i afară din mantou. Nu era lividă, ci roșie să-ți vină rău.

Rămăseseră așa, el în picioare pe closet, cu capul plecat pentru că atingea

tavanul, ea lipită de ușă, roșie, strângându-și mantoul, ceva în ea presimțind ce se va întâmpla, e o prostie, dar așa e, ceva din mine știa, doar privindu-l, ce va urma. Și el era roșu la față, cu ochi negri care spuneau mulțumesc, îngrozitor de prostuț, dragostea mea, Dany al meu, Daniel,

— Aveți puțină negreală pe obraz.

Fusese singurul lucru pe care găsisese cu cale să-i spună, două sau trei minute după, când erau absolut siguri că se îndepărtaseră controlorii.

Își trecuse desigur degetele murdare peste obraz. Sau poate el, când îi închisese gura, ce cretin! Se ștersese cu batista, privindu-se în oglindă. El coborî, fu cât pe ce să își spargă capul punându-și piciorul pe valiză, se sprijini de ea, fără să ceara scuze, fiindcă nu știa s-o facă. Zâmbise, în oglindă. Tot ceea ce știa și el să facă era să surâdă, cu gura lui frumoasă de copil răsfățat.

— Și dumneavoastră v-ați mânjit. Aici...

Îi întinse batista, arătând urmele de funingine pe frunte, pe un obraz fără barbă. El se ștersese, la rândul lui, foarte aproape de ea. Apoi își spălară mâinile împreună, cu săpunul Căilor Ferate, care avea un miros deosebit, persistent, mirosul unui produs fabricat pentru toată lumea.

El se uită la batista roșie cu carouri verzi și râse.

— Când eram mic, aveam și eu batiste dintr-astea. Una pentru fiecare zi a săptămânii.

Când era mic! Din timp în timp vorbea cu accentul din Sud, în ciuda glumelor și a mustărîrilor primite la Iezuiți, un accent îndulcit, deformat, cum au băieții de familie bună din Avignon, care nu știu să ceară scuze. Și apoi, brusc, se întorsese, foarte repede, pentru că probabil își adusese aminte de mama, de batiste, de lucruri pline de duioșie, care îi năpădeau sufletul dintr-odată, ca un val puternic.

Bebe-Cadum.

Tocmai isprăvisese de mâncat ouăle la capac când își aminti că tot în poșetă se mai afla și cheia de la camera ei.

Plecând, Daniel lăsase ușa deschisă și îi telefonase. Chiar pentru acest lucru îi și telefonase. La orele patru după-amiază.

— Bambi?

— Da.

Era prima zi de birou a lui Bambi. Știa, când i se spusese „sunteți chemată la telefon“, că nu putea fi decât el.

— A trebuit să las camera deschisă, pentru că n-aveam cheia.

— Unde te afli?

— La Clichy.

Urmase o lungă, o foarte lungă tăcere, fiindcă ea nu știa ce să spună, și nici el, era chiar supărător să fii pândit astfel de noii colegi.

— Unde e Clichy?

— Destul de departe,

Pentru ei asta însemna destul de departe de Gara Lyon. Toate cartierele Parisului se situau mai mult sau mai puțin departe de locul unde priviseră împreună, pentru prima dată, cu două zile mai înainte, acest oraș plin de umezeală.

— E departe de aici?

— Nu știu.

O altă tăcere, tot foarte lungă.

— Plec, Bambi.

Ea nu răspunsese. Ce poți răspunde cu zece priviri ațintite asupra ta, mai ales când ești o găscă?

— Cred că e mai bine să mă întorc acasă. Am să-i explic tatii. El o să vorbească la poliție. Nici tu, și nici eu nu vem avea necazuri. Tatăl meu știe cum să procedeze.

— Ce ai de gând să faci?

— Voi lua trenul, așa cum am venit.

Ar fi vrut să-i spună, dar nu putuse. Dacă i-ar fi spus anumite lucruri, el n-ar mai fi știut ce să facă. Și mai erau și privirile acelea pironite asupra ei, la pândă, care o paralizau.

— Daniel...

Îi rostise totuși numele și poate că vocea cuiva rostește printr-un singur nume tot ceea ce îi frânge inima, căci toate privirile se întorseseră, stânjenite. Ascultase lucruri teribile, pe care el i le spusese foarte repede, micuța mea Bambi, micuța mea Bambi, iubesc, curând, totdeauna, noaptea, câtva timp, Paris, Nisa, tu, eu, micuța mea Bambi, ascultă Bambi, și închisese.

Lăsase telefonul, trecuse pe lângă mese, sub rafala mașinilor de scris, fără să răstoarne nimic, fără să facă niciun pas greșit, cu un soi de zâmbet care îi trăgea buzele peste dinți, se așezase din nou la lucru, și chiar bătuse două sau trei pagini, fără să ridice capul. Apoi, brusc, simțise că e peste puterile ei, fie ce-o fi: alergase spre mantou, alergase spre ușă, alergase în vestibul, alergase în stradă, alergase în holul Gării Lyon, alergase pe peron. Abia atunci își dădu seama că este ora cinci, că primul tren spre Marsilia-Nisa-Vintimille pleca la 17,50, și așteptase...

Ieșiseră pe culoarul vagonului, ea mai întâi, ca să vadă dacă nu era nimeni. Rămăseseră unul în fața celuiilalt, aproape de burduf. El îi spusese că fugise de acasă, în urmă cu opt zile, că făcuse auto-stop până la Cannes, apoi până la Marsilia, un oraș murdar, unde toată lumea îți pune întrebări. Dormise două nopți într-un han al tineretului, două nopți într-o sala de așteptare, una într-o cârciumă care nu închidea niciodată, una la hotel când încă mai avea bani.

— Ce aveți de gând să faceți acum?

— Nu știu.

Nu știa niciodată nimic. Pentru că era mai mare decât el cu vreo cinci-șase ani, avusese încredere în ea, îi spusese chiar doamnă. Ceea ce îl plictisea era valiza. Regreta că o luase cu el. Bambi se gândise: trebuie să doarmă.

— E o cușetă liberă în compartimentul meu. Așteptați o clipă. Când nu va mai fi nimeni pe culoar, puteți veni. E vorba de cușeta de sus, în stânga, cum intri. Eu stau exact dedesubt.

O privise cu un fel de admirație, spunând da din cap la fiecare din frazele ei, și exact atunci îi spusese doamnă.

Tânără brunetă și Cabourg tot se mai aflau pe culoar. Bambi își scosese capul să-i vadă, apoi spusese mie mi-e somn, așteptați până nu mai e nimeni și încercați să nu faceți zgomot când veți intra.

— Și valiza mea?

— Ce-i cu ea? Luați-o și gata!

Din pricina valizei se întâmplaseră toate încurcăturile. Valiza aia blestemată din piele de porc, în care nu își luase decât două cămăși și un costum de schimb, dar o sumă de fleacuri nesuferite, cărți, mănuși de box, o bărcuță cu pânze, cutii de conserve, pâine veche, un serviciu de argint, pe care se gândise că-l va putea vinde, o sticlă de apă de colonie ca să miroasă frumos, nu mai puțin de trei perii de cap ca să se facă frumos.

Ca și când n-ar fi fost destul de frumos și-așa, se gândea Bambi ieșind din cafeneaua mică cu lămpi puține, din Piața Palais Royal. Trecuseră și pe aici, duminică dimineața, adică ieri, adică acum o mie de ani.

Îl urmăreau împreună pe acel inspector mărunțel, în pardesiu bej, care lua mereu alte taxiuri. O mie și o sută de franci până în strada La Fontaine, unde așteptaseră așezați la o masă într-un bar-tutungerie, situat la colț cu o fundătură.

Inspectorul în pardesiu bej intrase după o jumătate de ceas, fără să-i remarce, se dusesse spre telefonul public.

— Iar e pe cale s-o scrântească, spusese Bebe-Cadum. Polițiștii ăștia sunt niște zăluzi.

A fi mărunțel, a fi zălud, erau expresii dintr-o altă lume, a ei, a lui. Bine că erau amândoi din același ținut.

— E tânăr, spuse Bambi. E un prostănac.

Totuși, în tren, și apoi o zi întreagă și noaptea următoare, își păstrase anii în plus față de el, rămăsese „doamnă”.

Apoi avusese loc disputa. Așezată în cușeta ei, Bambi o auzise pe Georgette Thomas care vorbea tare, dăduse chiar puțin la o parte perdeaua din dosul pernei, să vadă ce se petrece pe culoar.

Cabourg stătea cu spatele, dar chiar și din spate părea dărâmat. Femeia brunetă își ținea o mână pe taior, tocmai sub umăr, cu degetele ciudat îndoite, ca ghearele unei păsări răpitoare. Părea că își apără un obiect din buzunarul interior

al hainei, ceva amenințat să-i fie luat.

Bambi ghicise că îl insultă pe Cabourg, că îi spune lucruri dure pe un ton dur, dar nu auzise cuvintele anume.

Mai târziu, după ce se stinseseră toate lămpile, Georgette Thomas intrase în compartiment. Bambi o văzuse cum se lungește pe cușeta vecină cu a ei, liniștită, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Era suplă, frumoasă, o siluetă în taior, cu picioare lungi, care se culca pe spate. Bambi nu o plăcuse. Nu îi înțelesese privirea, când se urcase în tren, o privire înspăimântată și care o înspăimântase, de neînțeles.

Și mai târziu – probabil pe la miezul nopții sau pe la ora unu – Cabourg intrase și el. Bambi îl văzuse scoțându-și haina și culcându-se.

Ajunseră la Lyon. Pe perdeaua de la fereastră se mișcau pete de lumină, de afară se auzeau voci, pași care alergau pe peron. Bambi bănuia că se vindea cafea în pahare de carton, sandvișuri învelite în hârtie transparentă, ca în gara din Avignon. Trenul porni din nou.

Adormise, cu gura lipită de braț, pe burtă, când îl auzi pe băiat trăgând încetișor ușa compartimentului și închizând-o în urma lui. Se împiedicase de propria lui valiză, își pierduse echilibrul, căzuse peste cineva spunând drace, ce-am mai pățit?

Se întreba și ea ce-o mai fi pățit. O pufnea râsul fără să știe bine de ce: pentru că trebuia să-i ajute să-și urce valiza, pentru că se agăța de ea, care era pe jumătate goală, repetând drace, pentru că se prăbușea peste cușeta de jos, apoi peste cea a lui Bambi, mereu oftând, mereu nemulțumit, desigur gătit de neliniște, cu mâini ce băjbâiau, temătoare, un adevărat cretin. În cele din urmă, izbuti să se lungească pe cușeta neocupată, fără să îndrăznească multă vreme a face vreo mișcare, șoptind că totul se isprăvise cu bine, asta mai lipsea, era cât pe ce să intru în alt compartiment.

Mai târziu se aplecase, cu capul afară din cușetă, chiar deasupra ei, într-atât încât uneori putea să-i deslușească ochii. Vorbiseră pe nerăsuflăte, șușotind, ceea ce trebuie să fi fost foarte supărător pentru ceilalți. La anumite fraze pe Bambi o pufnea din nou râsul.

El avea șaisprezece ani. Îi împlinise în luna iulie. Erau născuți în aceeași zodie. Ea spuse că e îngrozitor să fii născut sub semnul Cancerului, e-o nebunie. El răspunse „E-adevărat?“ pe un ton alarmat, buimăcit, lungindu-se o clipă pe cușetă, deoarece, stând aplecat, simțise cum îi vine tot sângele în cap.

Și pe urmă Bambi nu mai râse. Îi vorbea despre lucruri triste, îi vorbea despre el. Știa să vorbească despre el. Trenul înainta spre Dijon, spre Paris, departe de colegiu, departe de tatăl lui cu care se certase, pentru o poveste cu un scuter.

Bambi adormise pe spate, cu pledul ridicat până la bărbie, văzând un chip deformându-se în beznă și în somn, un chip aplecat deasupra ei, pe care îl cunoștea de lungă vreme, vă asigur că ceea ce trebuie să faceți e să vă întoarceți

acasă, n-are niciun rost să-ți părăsești căminul, trenul care merge, trenul care merge, trenul care merge.

De dimineață deschisese un ochi să-i vadă cum coboară în costumul lui mototolit de tweed, cu impermeabilul într-o mână. În trecere, se aplecase spre ea, îi șoptise domnișoară, o sărutase ușor pe obraz. Ea se gândise: desigur că n-a dormit. Și adormise din nou.

Și apoi deodată fu ora 7,30. Trenul se apropia de Paris, culoarul era plin de călători care fumau la fereastră. Auzi pe cineva care spunea că e frig.

Se ridicase să-și pună rochia. Femeia brunetă, de pe cușeta învecinată, îi zâmbise. Actrița era îmbrăcată, cu valiza lângă ea. Bambi dăduse la o parte pledul care-o stânjenea, zicându-și: bărbații dorm. Și tot timpul cât își îmbracă rochia, apoi ciorapii, întinzându-și pe rând picioarele, simțise ațintită asupra ei privirea Georgettei Thomas. Întâlni această privire, care era aceeași din ajun, care se ferea, de neînțeles.

Se dusesse să se spele pe dinți și să-și dea cu puțină apă de colonie pe față. Era foarte multă lume pe culoar. Își aduse aminte că-l văzuse, fără să-i dea prea mare atenție, pe omul despre care mai târziu îi vorbise Bebe-Cadum. Își amintea că purta un pardesiu gri, care semăna puțin cu cel al unchiului Charles, prea lung sau prea ponosit, și că avea în mână acel sac de plajă, de pânză albastră, cu un ecuson din Provence pe una din fețe.

Nu se gândea la Bebe-Cadum. Sau, cel mult, era o imagine împrăștiată, fără importanță. Plecase, se va descurca.

Când reveni în compartiment, trenul tocmai intra în gară. Bărbatul de pe cușeta de dedesubtul ei, care purta o haină de piele verde, își lega șireturile bocancilor, suflând din greu. Cabourg plecase primul, fără să spună la revedere, fără s-o privească și fără să privească pe nimeni, pentru că probabil îi era rușine de disputa din ajun. Pe urmă, chiar în clipa când trenul se oprea, bărbatul cu haina de piele își luă valiza tocită pe la colțuri, spusese bună ziua doamnelor, și ieșise la rândul lui.

Bambi își strângea obiectele de toaletă. Acum revedea limpede salutul scurt al actriței, închizând palma de două ori, zâmbetul ei condescendent. Eliane Darrès plecase lăsând în urma ei, în compartiment, un val de parfum pătrunzător, cu grumazul drept în ciuda greutateii bagajelor.

Culoarul se golea de lume. Georgette Thomas era în fața ferestrei cu perdelele trase.

— Domnișoară...

Erau singure. Bambi își îmbracă mantoul albastru. Se simțea proaspătă și odihnită, pentru că se spălase pe obraz, se pieptănase în voie, fără să-i pese de călătorii care băteau la ușa de la toaletă.

De aproape, Georgette Thomas avea treizeci de ani, un chip foarte palid sub părul foarte negru, ochi mari și albaștri, ca Bambi. Avea aceeași privire care

fugea când se încrucișa cu privirea lui Bambi, care se ferea.

Voia să-i vorbească. Trebuia să-i vorbească. Era absolut necesar să-i vorbească.

Nu avea nimic să-i spună, Bambi înțelesese de îndată. Îi spusese totuși: „L-ați văzut pe omul acela, aseară, e îngrozitor, nu?” Cu o voce care nu era prea convinsă, care cerșea un răspuns vag.

— Oh, se întâmplă atâtea lucruri, știți! spuse Bambi. Nu vă faceți sânge rău pentru o nimica toată.

Își luase valiza să iasă. Dar nu. Georgette Thomas se așezase între ușă și ea, cu intenția de-a o reține, zicând e îngrozitor că există asemenea oameni, nu, ascultați-mă, domnișoară Bombat, nu plecați.

Bambi se gândise: de unde îmi știe numele? Și în același timp: desigur că o să încerce să iasă pe la bufet sau prin birouri, ce cretin, trebuie să-i prind urma.

În cele din urmă, o îndepărtă pe femeia brunetă, spunându-i dar, vă rog, lăsați-mă să trec, sunt așteptată. Și, lucru ciudat, simțise că le era frică la amândouă.

— De fapt, ce vreți de la mine? Lăsați-mă!

Ce voise oare de la mine? se gândea Bambi, mergând prin Hale, învăluită de miasmele puternice care-i făceau greață. Acum el trebuie să fi ajuns la Dijon, poate mai departe. La Dijon, sâmbătă dimineața, dormeam, nu se întâmplase încă nimic, el era deasupra mea, și poate încă îmi mai vorbea.

Pașii o purtau spre strada Réaumur. Își părăsise biroul ziua nămiaza mare, fără nicio explicație, în prima zi de lucru. Mâine va fi dată afară. Sunt zile în care parcă bunul Dumnezeu este împotriva ta, un Dumnezeu fără milă, care îți răpește totul.

Fusese angajată printr-o scrisoare, pe temeiul unei diplome, cu optzeci și opt de mii de franci vechi pe lună, minus taxele sociale, o lună dublă, o primă de transport și o cameră la mansardă, în strada Bac, cu apă curentă și un reșou.

Mâine, domnul Picard, înmânându-i hârtia de concediere, îi va lua desigur și camera. Bunul Dumnezeu nu-i va lăsa nimic. Mama ei spunea: „Doar ochii, să ai cu ce plânge“.

Putea trece totuși pe la birou chiar în seara asta. Poate îl va vedea pe domnul Picard, care lucra probabil până târziu. Îi va explica. Părea să fie un om de treabă, poate că avea o fată de vârsta ei. Îi va spune: dacă fata dumneavoastră l-ar fi văzut pe Bebe-Cadum stând în fața barierelor de la ieșirea Gării Lyon, cum l-am văzut eu în dimineața aceea, desigur că și ea s-ar fi înduișat.

După care va trebui să-i explice, camera, prima noapte, a doua, lucruri care nu se pot explica.

De altfel, domnul Picard nu va fi la birou. Se lăsase noaptea, se făcuse frig, totul era trist. Domnul Picard se dusesse acasă. Tot ceea ce mai putea face, în strada Réaumur, era să deranjeze un portar și să își ia poșeta.

La orele 8, în acea faimoasă zi de sâmbătă, el stătea în apropierea coridoarelor de ieșire, cu mâinile în buzunarele impermeabilului, cu un fular de femeie în jurul gâtului. Trecând pe lângă el, călătorii îl îmbrânceau. Dar el nu se mișca din loc, se lăsa dus când într-o parte, când în alta, un adevărat cretin.

Bambi își pusese valiza jos, zise ei bine, vrei să rămâi ținut locului, ce-ai de gând să faci? El răspunse cu un suspin:

— În sfârșit! Ce-ați făcut până acum?

— Cum adică, ce-am făcut?

— Nu mi-ați luat valiza?

— Cum, ce valiză?

— Doar căzusem de acord...

— Cum adică, de acord?

El clătină din cap fără să înțeleagă. Ea clătină din cap fără să înțeleagă. Izbutiră să se lămurească, pe o bancă, așezați unul lângă altul, cu bagajele lui Bambi între ei. Își vâră tot mereu fularul în gulerul impermeabilului. Pe fular se vedea imprimat golful Nisei.

— E un fular de femeie.

— E-al mamei. Nu știu de ce, dar la plecare l-am luat cu mine. Când eram mic, o iubeam tare mult pe mama, îmi plăcea să-i port lucrurile. Acum, nu mai știu.

Ideea de a ieși din Gara Lyon îi aparținea lui. Spuse că toată noaptea îi explicase ce trebuie să facă. Spuse că-i vorbise vreo jumătate de oră, aplecându-se spre ea, peste cușetă. Ea nu auzise, probabil că totul se întâmplase în momentul când adormise.

— Fusesse vorba să-mi luați valiza. Ați fi ieșit cu biletul dumneavoastră, ați fi lăsat valizele în hol, v-ați fi întors cu două bilete de peron. După care am fi ieșit împreună.

— N-am înțeles nimic din toate astea. N-am auzit. Ai niște idei!

El o privea cu o expresie de decepție și neîncredere în ochi. Nu-ți vine să le dai crezare adulților, nu te înțeleg niciodată.

Își așezase o mână pe brațul lui, cu intenția să pară sigură de ea. Își spuse: acum fac prostii, de-a dreptul, ar trebui să-l sfătuiesc să se lase prins și să se întoarcă acasă. În cel mai rău caz nu i se va da prăjitura, drept pedeapsă.

— Du-te și ia-ți valiza. Unde ai lăsat-o?

— În compartiment. Într-o plasă de bagaje.

— Ia-o repede și întoarce-te.

— Vom face cum am spus eu?

— Da, vom face cum ai spus dumneata.

— N-o să plecați?

Îl privi, de foarte aproape încercând o senzație ciudată de exaltare, oarecum ca la școală, dar mai puternică. Ca atunci când înșeli vigilența supraveghetoarelor,

te joci de-a v-ați ascunselea, dar mai puternic.

— Drept cine mă ici?

El făcu da din cap, încrezător, fericit, și plecase în goană spre linia M să-și ia valiza.

Așteptase zece minute, stând pe bancă, gândindu-se mă cunosc, mă cunosc bine, nu voi avea curajul să-l las aici, îmi voi lua o mulțime de belele pe cap, sunt o nebună.

Se întorsese, cu valiza, fără să alerge, cu o expresie ciudată pe obraz, grav, liniștit, de nerecunoscut.

— Ce ți s-a întâmplat?

— Cum adică, ce mi s-a întâmplat?

Ieșise singură, cu amândouă valizele și poșeta. Era greu. În hol căutase multă vreme prin buzunare și în portofel până să găsească două monete de cincizeci de franci. Luase două tichete de peron de la un distribuitor automat. Lăsase valizele în spatele mașinii și se întorsese.

O aștepta de cealaltă parte a barierelor, cu chipul lui ciudat și atunci ea remarcase:

— Ce-ai făcut cu fularul?

— Probabil că l-am uitat în tren. N-are nicio importanță, haideți să mergem.

Trecură prin fața unui controlor de la ieșire, unul în spatele celuiilalt, Bambi prezentase tichetele. Se reîntâlniră, cu valizele, pe trotuarul gării, în aerul rece și însorit al dimineții, dinaintea unei învâlmășeli de automobile și autobuze.

— Bine. La revedere, spusese Daniel.

Nu știuse nici acum să spună mulțumesc.

— Ce ai de gând să faci?

— Nu vă faceți griji pentru mine.

— Ba da, îmi fac.

Fuseseră nevoiți să meargă o bună bucată de drum spre Bastilia, până când Bambi izbuti să facă semn unui taxi. Ea se urcase. El rămăsese pe trotuar, trist, cu valiza din piele de porc la picioare. Ea spusese:

— Vii, nu-i așa?

— Unde?

Nu găsisese nimic ce să-i răspundă. Se chinuise până izbuti să vâre valiza în taxi. Se chinuia totdeauna pentru toate lucrurile. Șezură înghesuți unul în altul. Rochia lui Bambi i se ridicase peste genunchi, fără s-o poată trage în jos. Cu opriri bruște, mașina mergea de-a lungul unor străzi necunoscute, unde nimeni nu cunoștea pe nimeni.

Dăduse șoferului adresa care îi stătea pe buze de două săptămâni: cum arăta oare strada Bac? Traversând fluviul (Sena, Platoul Langres, 776 kilometri), îl privise pe Daniel, care părea preocupat. Spusese, fiindcă și ea avea nevoie de liniștire, că totul se va aranja. Își așezase peste mâna ei o mână caldută, cu degete

lungi, bronzate de soarele vacanței.

În strada Bac fusese o istorie întreagă până să găsească cheia de la cameră. Imobilul nu avea portar. Se adresară celor de la barul-tutungerie de alături, apoi locatarilor de la celelalte etaje. Bambi fusese de părere că la Paris oamenii nu sunt deloc amabili.

În cele din urmă, descoperiră că o fată care se numea Sandrina îi aștepta în cameră. Lucra și ea la biroul din strada Réaumur. Venise de la Nantes, cu un an mai înainte. Locuia prin apropiere, pe strada Sèvres, într-o cameră asemănătoare. Domnul Picard o rugase s-o aștepte pe Bambi. Spunea ca e dezgustător să lucrezi într-o agenție imobiliară care îți asigură asemenea condiții de locuit. Îl privise pe Daniel, întrebându-se cine era oare, așteptând să-i fie prezentat. Dar Bambi, admirând acoperișurile Parisului pe fereastra camerei, în picioare pe-un taburet, cu mâinile în buzunarele mantoului, îl și uitase pe Bebe-Cadum.

— N-am cheile, spuse portarul din strada Réaumur. Chiar dac-ar fi foc, tot n-aș putea face nimic.

— Aș vrea doar să-mi iau poșeta.

— Puteți pofti să luați orice, mașinile lor de scris sau banii din casă, tot aia ar fi: n-am cheile.

Bambi se răsuci pe tocuri și se îndreptă spre scară.

— Unde vă duceți?

— Mă urc până la birou. Poate mai e cineva acolo.

— Nu e nimeni. Toată lumea a plecat. Știți cât e ceasul?

Era ora 21. Se urcă totuși, sună la etajul doi, apoi coborî. Portarul aștepta în fața odăii lui. Nu spuse nimic. O privi cum pleacă în noapte, cu mâinile în buzunarele mantoului ei albastru, gândindu-se ce mai generație, sau ce vremuri, sau ce i-aș mai trage câteva la poponeț, sau cam așa ceva.

Camera era de patru metri pe trei, avea un tavan mansardat, pereți văruiți în alb. Într-un colț era o nișă mică, cu un dulap în perete, un reșou cu gaze, o chiuveță și, culmea luxului, un duș înconjurat cu perdele de material plastic, galben ca lămâia.

— Voi pune totul la punct, spusese Bambi.

Sandrina rămăsese câțeva vreme. Declarase:

— Aveți o rochie drăguță. Și coafura e foarte drăguță, cum o faceți? Aveți niște pantofi drăguți. Dușul e foarte drăguț, nu-i așa?

Găsea că totul e drăguț. Bambi nu răspundea nimic, pierdută printre lucrurile pe care le scotea din valiză, și-atunci Sandrina povestise cum e la birou, într-un lung monolog, pe care-l ascultase ea singură. La birou era drăguț.

Pe nesimțite se făcu ora prânzului. Sandrina plecase, dându-le vag întâlnire pe deseară și Bebe-Cadum adormise pe pat.

Camera începuse să se transforme, fiindcă așezase pe noptieră niște fotografii, pe un raft niște cărți, pe pat un urs de catifea, pe care Bebe-Cadum îl strânse sub braț, iar ursul îl mângâia pe obraz în somn.

Bambi făcu un duș, își îmbracă halatul de eponj roșu, pe care-l cumpărase împreună cu mama, odată cu prosopul cel mare de baie.

Îl găsi pe Daniel așezat pe pat, cu părul zburlit, privind îndărătnic în altă parte. Probabil că îl trezise zgomotul apei. Îi spuse:

— Du-te să faci un duș. Cred că ești îngrozitor de murdar. Nu vreau să am purici la mine în casă. Și pe urmă, între timp, voi putea să mă îmbrac.

Pe când se îmbrăca, privise spre duș și văzuse silueta lui Bebe-Cadum prin perdea. Probabil că era slab ca un țâr. Se întreba ce avea să facă cu el.

— Cum ies de aici?

Îi întinse halatul roșu și el apăruse cu părul muiat, ca și ea, cu mânecile sumese până la jumătatea brațului, cu umerii strânși în chinga cusăturilor care stăteau gata să plesnească, cu un aer nefericit. Era încă în combinezon și își căuta ciorapii. El alegea tocmai momentul acesta ca să-i spună:

— În compartiment era o biată femeie moartă.

Dacă s-ar fi dus la poliție pe loc, se gândea Bambi, nu s-ar fi întâmplat nimic. Măine n-aș mai fi dată afară, i-aș putea scrie mamei că primele zile au trecut cu bine.

În Piața Châtelet erau lumini de neon, o statuie, un pod care mergea drept înainte. Merse drept înainte gândind în sinea ei, acum a trecut de Dijon, ar fi în stare să-și schimbe gândul și să ia un tren în direcția opusă. Parcă-l vad bătându-mi în ușa, pe la orele 2 dimineața.

Cu el lucrurile care nu se întâmplă niciodată se întâmplau totdeauna.

Sâmbătă ieșiseră din cameră la orele 1 după-prânz, după ce discutaseră pe șoptite, așezați alături pe pat, ca niște răufăcători, pentru că niciunul, nici celălalt nu putea vorbi cu voce tare despre un asemenea eveniment.

— Te-am lăsat pe bancă. M-am îndreptat spre tren. Nu-mi aminteam prea bine în ce vagon călătorisem. În cele din urmă am dat de el. Pe culoar am auzit niște voci. Veneau dinspre compartimentul nostru. Am așteptat în compartimentul alăturat. Vorbeau niște bărbați. Mai ales unul, pe un ton de comandă. Celălalt îmi făcea impresia că ar fi bolnav. Avea o tuse ciudată. Abia după aceea, în taxi, când m-am gândit mai bine, asta mi-a adus aminte de ceva. Pe loc n-am dat nicio atenție. N-aveam niciun motiv, în momentul acela, să încerc să aud ce spuneau. Așteptam pur și simplu să plece. Mi-era teamă să nu fie cumva niște controlori și să-mi ceară biletul. Oricum, mi-era frică, era ceva în glasul lor care te făcea să-ți fie frică, chiar fără să înțelegi ce vorbeau. Au rămas vreo două minute, poate chiar ceva mai mult. Am auzit cum au tras ușa s-o deschidă și s-o închidă. Apoi

au plecat. N-au trecut prin fața compartimentului în care mă aflam eu, ci s-au îndreptat spre ieșirea gării pe partea cealaltă. I-am lăsat să coboare, apoi am trecut în compartimentul nostru să-mi iau valiza. Femeia brunetă se afla pe cușeta de jos, în dreapta, lungită pe spate, crispată toată. N-am văzut în viața mea un mort, dar poți să mă crezi pe cuvânt că era moartă. Mi-am înșfăcat valiza și am ieșit, închizând ușa. Nu cred că m-a văzut cineva când am coborât. Nu mai era nimeni în tren. Te-am găsit pe bancă.

Repetase aceleași fraze de zeci de ori, aproape aceleași cuvinte. Nu își venea în fire. Bambi considerase la început că este o prostie, apoi începu să creadă în neliniștea băiatului și construi împreună cu el o mulțime de ipoteze. În sfârșit, revenise la părerea că era o prostie.

Tot vorbindu-i, dar și pentru că era caraghios în halatul roșu, îi spusese tu.

— Când l-ai auzit pe cel bolnav ți-ai amintit de ceva. De ce anume?

— De un tip, ieri seară, când am plecat din Marsilia. Eram așezat pe strapontină, lângă toaletă. El era în vagonul următor, în colțul culoarului, și îl vedeam prin burduf. Tușea mereu și își curăța gâtulejul. Din când în când mă privea. Purta un pardesiu cenușiu, avea cu el un sac, un sac de plajă, cu un ecuson: Provence, am avut și eu unul la fel pe un buzunar de haină. Azi-dimineață era pe culoarul vagonului nostru. Aș putea să-i recunosc: e palid, foarte slab, are o înfățișare de om bolnav.

Bebe-Cadum se îmbrăcase, întorcându-se cu spatele la Bambi, care nu se putea împiedica să nu-i observe, cu oarecare spaimă, ciorapii găuriți, chiloții mai mult pământii decât albi, dungile negre care-i aveau gulerul cămășii.

— N-ai rufe curate?

— Știți, de opt zile, n-am avut când să le spăl. Și pe urmă nici n-aș ști s-o fac. Vreți să vă întoarceți?

Fără să-i ceară voie, ea îi umblase în valiză. Văzând tacâmurile de argint, în cutia lor, printre rufe murdare, își spusese: nu e posibil, trebuie să-l scutur, să le scrie părinților, să se întoarcă acasă.

— Poți să-ți schimbi costumele. Văd că mai ai unul.

— E pătat cu grăsime.

Pe drum căzuse în groapa de gresaj a unui garaj. Voia să privească, pe dedesubt, cum se repara un camion care urma să-i ducă la Marsilia.

— Am alunecat pe-o treaptă.

Bambi, fără să-și poată explica de ce, nu avusese curajul să-și pună altă rochie decât cea pe care o purtase în tren.

Afară îi fusese chiar puțin frig. Merseseră multă vreme. Spre orele două intraseră într-un restaurant. Începură să discute din nou într-o sală goală, sub privirea fixă a două chelnerițe. Bambi voia să meargă la poliție, să spună grabnic tot ceea ce știa. În același timp nu voia, din pricina mamei, a călătoriei clandestine, iar el nu voia cu niciun chip, pentru că, în fond, era desigur vorba

de-o răfuială, povestea asta nu-i privea deloc.

Era un restaurant plăcut, cu perdelețe în carouri și farfurii bretone. Bebe-Cadum comandase melci, întrebând-o pe Bambi dacă nu cumva era prea scump, și băuse, aproape singur, o jumătate de litru de vin rozé, din Bandol, în Var. N-avea obiceiul să bea și, cum mai mult vorbise decât mâncase, spre sfârșitul mesei era puțin cam amețit.

Fumase țigările lui Bambi. Avea obrajii îmbujorați și îi ședea foarte bine, iar ochii îi deveneau din ce în ce mai mici. Se tot întreba ce avea să facă cu el.

Mai merseră câțeva vreme împreună spre strada Bac. Cumpărase niște țigări într-un debit (nu-i plăceau „Gitanele“, dar le prefera țigărilor americane) și el tocmai luase una din pachet, când îi spuse deodată, am să văd, mi-a venit o idee. O lăsase pe trotuarul bulevardului Saint-Germain, alergase să traverseze strada, între două șiruri de mașini. De pe celălalt trotuar îi strigase ceva, că se va întoarce spre seară, că-și va lua valiza. Se priviseră de pe un trotuar pe altul. Se gândise: iarăși va face o prostie, și mai mare, dar fiindcă am început, trebuie să merg mai departe, nu-l pot lăsa să plece. Plecase.

În scuarul Vert-Galant, lângă statuia lui Henric al IV-lea Bambi se opri să ia o bomboană din buzunarul mantoului. Doi îndrăgostiți se îmbrățișau pe întuneric, rezemați de grilajul unei grădini, pe malul fluviului. Bomboana era umplută cu crema de portocale.

Mergând de-a lungul Senei, spre Tuileries, va da de strada Bac. Se va dezbrăca pe întuneric, ca să nu aibă în fața ochilor amintirile din ajun, își va pune perna pe cap și își va vorbi singură ca să adoarmă.

Îl revedea pe Daniel în ușa vagonului, cu două-trei ceasuri mai înainte. De ce nu mai era același cretin din prima seară, într-un vagon asemănător? De ce lucrurile se schimbă de la o seară la alta atât de brusc încât nu te mai recunoști nici măcar pe tine însăși?

Cu cinci minute înainte de plecarea trenului îl văzuse cum alerga pe peron, cu valiza într-o mână, impermeabilul în cealaltă, ochii mai mari și mai negri ca niciodată, obrazul tras, îmbătrânit de oboseală..

Așteptându-l, avusese curajul să-i cumpere biletul de tren, ziarul de seară, un pachet de bomboane, să se intereseze dacă există vagon-restaurant și, când îl văzu în fața ei, sa nu încerce să-i rețină.

— Ai plecat de la birou?

— Da.

— Ești nebună.

— Ce-are a face?

— Ești nebună.

— Tu mă înnebunești.

Regretase pe dată că-i spusese lucrul acesta. Era un gest de lașitate, lui îi va

face rău. Nu voise să ia bomboanele.

— Cred. Că am înțeles.

— Ce?

— Toate astea. Probabil că vor omorî pe altcineva. Cred că am înțeles.

— Pe cine să omoare?

— Nu știu. Trebuie să mă întorc acasă, sa stau de vorbă cu tata. El se pricepe la chestii de-astea. La noi acasă vin în vizită o mulțime de prefecti. Nu vom avea neplăceri.

O îmbrățișase duios, cum făcuse noaptea.

Arăta probabil ca o proastă, ținând în mână bomboanele pe care el le refuzase, dinaintea acestor plictiseli pe care le-ar fi acceptat sărind într-un picior de bucurie. Își pregătise frazele pe care să i le spună, pentru că, așteptându-l, trăise de o sută de ori scena despărțirii. Până la urmă nu-și spusese nimic. El era obosit, neliniștit pentru ea și pentru el, nu se gândea decât la povestea aceea. Era doar un băiat. Băieții te privesc gândindu-se în altă parte, apoi, în tren, se întreabă dacă n-au uitat cumva să te îmbrățișeze și se simt teribil de nefericiți.

În ultimul moment, dându-și seama că trenul pornise, el o văzuse cu adevărat, pe ea, Bambi, stând pe peronul gării care începea să alunece dinaintea lui, dreaptă în mantoul ei albastru, poate ușor ciufulită, poate urâtită, cu pachetul ei de bomboane într-o mână, două mii de franci în cealaltă, pe care îi întindea spre el și tot ce găsisese să spună fusese:

— Ei drace, nu mă părăsi așa.

— Dar nu eu te părăsesc.

Alergase pe lângă tren. El luase bancnotele, le agita febril ca pe-o batistă.

— Îți mai rămân bani?

Simțea că înnebunește, că înnebunește de-a binelea, aștepta un cuvânt de la el, orice, pe care să-i poată răsuci în mintea ei și care s-o ajute să poată viețui, dar el îi spuse doar atât:

— Am să-ți dau înapoi tot!

La sfârșit țipase, pentru că vagoanele alergau mai repede decât ea, pentru că el se aplecase peste portieră, pentru că era destul de neîndemânatic și ar fi putut să cadă, pentru că totul era prea nedrept:

— Daniel!

— Ți-am lăsat un cuvânt în cameră! E-adevărat!

Țipase și el. Și pe urmă, nimic: două hârtii de câte o mie de franci care, de departe, de foarte departe, semănau într-adevăr cu o batistă, valul de oameni care o îmbrânceau spre ieșire, ploaia care stătuse. Se trezi în fața gării, la intrarea marilor linii, pe buze cu gustul unui sărut, în gură cu o bomboană umplută cu fragi, în mână cu o cutie goală de chibrituri, pe care o aruncă la marginea trotuarului.

Sâmbătă seara, Sandrina venise pe la orele 18. Așteptaseră împreună, vorbind despre birou, despre Avignon, despre Nantes. Sandrina era și ea blondă, dar ceva mai slabă. Spunea că Bambi e durdulie ca Dany Robin. Semăna cu Dany Robin, dar arăta mai tânără. Găsea că Bambi e foarte drăguță.

În cele din urmă, plictisite să tot aștepte, lăsaseră un bilet sub ușa. Plecaseră amândouă la Sandrina acasă.

Camera Sandrinei era mai mare. Avea un mic vestibul și o bucătărie adevărată. Sandrina pusese masa, cu trei tacâmuri, deoarece își închipuise că va veni și Bebe-Cadum. Pregătise o mâncare specifică din provincia Dauphiné și o friptură cu garnitură de mazăre.

— Crezi că lui o să-i placă mâncarea asta?

— Nu știu. Știi, e un văr îndepărtat de-al meu. Nu-l cunosc mai bine decât tine.

Bebe-Cadum sosise pe la orele 22, după ce ele terminaseră cina. Probabil că se afla în nori, deoarece, intrând în casă, le sărutase pe amândouă pe obraz, cum fac copiii cuminți când merg în vizită.

Nu mănca aproape nimic, nu scoase o singură vorbă. Pe drum, la plecare, îi mărturisi lui Bambi că mâncase o friptură într-un restaurant din apropierea Gării de Est.

— Ai avut bani?

— Am luat o mie de franci din poșeta dumată, azi-dimineață, când îți făceai dușul.

La rândul ei, nu putu rosti nicio vorbă până în strada Bac. În poarta casei îi spusese pe nerăsuflăte, privind în pământ, că nu trebuie să fie supărată pe el, că nici el nu mai știa ce să facă. Repeta într-una: e îngrozitor.

— Ce e îngrozitor? că trebuie să scrii tatălui și mamei tale, să le ceri iertare? Ești un inconștient, asta-i.

Tot rostindu-l, cuvântul începuse să-i placă lui Bambi. Se simțea bătrână, mare, protectoare. Nici nu-i venea să creadă cât era de mare și de bătrână.

Era ora 23. În casă nu se auzea altceva decât țiuitul unei țevi de calorifer care funcționa prost. Bambi așezase pe jos salteaua patului, așternuse cele două cearșafuri, unul pe somieră, celălalt pe saltea. Ea nu-l privea. El n-o privea. Pentru că era unicul fiu la părinți și era mai pudic decât un mic seminarist, se dusesese să se dezbrace după perdeaua de la duș.

Se întorsese într-o pijama cu dungi, cu inițialele D.C. Brodate în litere groase pe buzunarul de la piept (Daniel Cravero), cu brațele atârănânde, uitându-se la Bambi cu o privire supusă, și neîncrezătoare. Ea era în combinezon alb, în picioarele goale și remarcase că, fără tocuri înalte, era mai mică decât el.

El se lungise pe saltea, în cealaltă parte a camerei, cu un braț sub cap, suspinând. Ea stinsese lumina, ca să-și pună cămașa de noapte. Nu se simțea în largul ei, dar era mai degrabă arțăgoasă decât stânjenită.

Pe întuneric, după ce ea se culcase, el îi spusese că nu povestea lui, ci povestea din tren era îngrozitoare. Dacă n-ar fi supărată din pricina hârtiei de o mie de franci, pe care în orice caz, i-o va da înapoi, i-ar arăta ziarul.

Ea aprinse din nou lumina și citise ziarul.

— Or să te găsească.

— Sunt o mulțime de oameni cu numele Bombat.

— E ceva mai îngrozitor decât asta.

El spuse că, după ce se despărțise de ea, după dejun, îi trecuse prin minte că un polițist îl arestase pe ucigaș în compartiment, dar că în seara asta știa că nu era adevărat.

— Care ucigaș?

— Omul bolnav. Așa mi s-a părut, după ce m-am gândit mai bine. Eram sigur, poate din pricina vinului, dar exact impresia pe care am avut-o. Un polițist intervenise, nu știu cum, nici de ce, și-i arestase pe celălalt în compartiment. Acum nu mai înțeleg nimic.

— E o prostie.

Când Bebe-Cadum era de față, cu cât un lucru părea o prostie, cu atât șansele erau mai mari să fie adevărat.

Am stat de vorbă un ceas și mai bine, se gândea Bambi mergând pe strada Bac. Mâncase o friptură, așteptându-l pe acel Cabourg, îmi șterpeliase o mie de franci din poșetă, se gândise să telefoneze la firma „ProGINE“, să-l urmărească pe Cabourg, care se certase cu femeia brunetă. Era șiret și descurecureț. Adormise vorbind cu ea. Pe saltea, pe jos. A dona zi de dimineață am făcut patul amândoi. Adică ieri, duminică.

— Unde te duci azi?

Făceau patul împreună, bucuros să-i poată da o mână de ajutor. Își îmbrăcase rochia neagră, ca turnată, și negrul îi venea bine.

— Nicăieri. Vreau să fac curat în cameră și să-ți spăl lucrurile murdare. Iar tu le vei scrie părinților tăi.

Parcă vedea aievea scena, Bebe-Cadum și Bambi, amândoi, liniștiți, dând uitării această poveste despre care nu vor mai auzi vorbindu-se niciodată, el scriindu-și scrisoarea, ea cosând perdelele pe care le cumpărase de la magazinul „Bon Marche“, cu o zi în urmă, clipa duioasă în care își vor lua rămas bun, urările pentru un an nou și bun pe care el i le va trimite după aceea, până când, într-o bună zi, această duminică va fi destul de îndepărtată, uitată.

Dar lucrurile nu se petrecură astfel. Ea nu cususe perdelele. El nu scrisese nicio scrisoare. O târâse după el, din taxi în taxi, de la Quai des Orfèvres la Trocadero, de la Clichy la hipodromul de la Vincennes, urmându-și mica lui idee, Bebe-Cadum detectiv, în costumul lui boțit de tweed.

Avusese totuși vreme, de dimineață, să-i spele lenjeria. Întorcându-se acasă,

găsiseră lucrurile uscate, atârinate de-a curmezișul camerei, cele două cămăși ale lui cu mânecile în jos, un tricou de corp alături de niște chiloți cu danteluțe – un cuțit în inimă: de-acum încolo nu voi mai putea sta în aceeași cameră.

Spre ora prânzului, pe când se aflau pe urmele brunetului (există un brunet și un inspector blond, iar Bebe-Cadum nu părea deloc mai mare decât ei), se treziră lipiți unui lângă celălalt pe scara unui imobil din strada Duperré, încremeniți și ținându-și răsuflarea, altfel riscând să fie prinși. Gura lui Daniel era atât de aproape încât, până la urmă, Bambi nu se mai putuse gândi la nimic altceva. Nu sărutase decât doi băieți în viața ei: un văr, când avusese treisprezece ani, ca să vadă cum era, și un coleg de la filologie, pe când dansau la un ceai dat de o prietenă, fiindcă ea băuse ceva mai mult și fiindcă el era încăpățânat. Daniel însă avea alte griji, lipit de ea, cu un braț petrecut pe după umerii ei. În acel moment îi agățase a doua pereche de ciorapi.

Seara, după acele interminabile alergături prin Paris, se opriseră pe cheiuri, cinaseră unul lângă altul într-un restaurant zgomotos. Bambi vorbise despre Avignon. Nu voia să mai audă de povestea aceea. Mergând pe străzi, la întoarcere, îi prinsese mâna lui Daniel și o păstrase în mâna ei până în strada Bac.

— Îmi pare rău că ți-am rupt ciorapii, spusese el când ajunseră sus în cameră.

Nu-și mai întorsese capul când ea își scoase ciorapii. Ea nu știa prea bine ce simțăminte încearcă: oboseală, o vagă dorință de a avea din nou gura lui alături de a ei. Se priviseră câteva clipe, fără să spună nimic, ea ținându-și ciorapii într-o mână, în picioarele goale, îmbrăcată cu rochia neagră, el în impermeabil. Apoi ea spusese ceva, o prostie pe care-o regretase, ceva cam în felul acesta: de ce mă privești așa?

El nu-i răspunse. O întrebare dacă putea să mai rămână, totuși. Ea ar fi vrut să spună: de ce totuși? dar nu izbutise.

Rămase o bucată de vreme pe pat, dinaintea ei, în impermeabil, apoi ea încheiă un mic pact lăuntric, spunându-și: dacă va fi ca mâine să intru la închisoare, dacă va fi și el închis odată cu mine, mama va avea și mai multe motive să leșine. Am să-l sărut și fie ce-o fi.

Se aplecase, în picioarele goale, dinaintea lui, în rochia ei neagră, și îl sărutase gingaș pe gură, gândindu-se fie ce-o fi, fie ce-o fi, fie ce-o fi.

El nu făcu gesturile la care ea se aștepta. Abia dacă își aplecase capul, foarte repede, cu brațele în jurul picioarelor lui Bambi și rămăsese așa, cu obrazul înfundat în rochia ei, nemișcat, tăcut, ca un băiețuș.

În seara asta, ca și sâmbătă seara, ca și duminică seara, Bambi se călăuzea după firma tutungeriei din apropiere ca să poată găsi imobilul din strada Bac. Firma era luminată, roșie printre luminile roșii ale automobilelor. La etajul doi fu nevoită să aprindă din nou lumina de pe scară. Auzea iarăși țeava de calorifer

care funcționa prost. Urca treptele una câte una, agale, gândindu-se: tăcut, nemișcat, un băiețel, mai târziu, fără să-și miște capul, mâinile lui s-au urcat pe trupul meu, mâinile lui mari, pe care le privisem la restaurant, cu un ceas mai devreme, de parcă aș fi știut ce urma să se întâmple.

Îi rupsese a treia pereche de ciorapi a doua zi dimineată – ce mai dimineată! – aruncând-o pe pat, după ce ea se îmbrăcase pe jumătate. Spusese drace, e-un blestem, și ea se prefăcuse a fi supărată că era duios cum fusese noaptea, deoarece dimineata e altceva decât noaptea, deoarece îi era greu să se recunoască pe ea și să-l recunoască pe el. Dar era adevărat, avea aceeași piele fragedă, aceleași buze fragede, noaptea nu fusese un vis.

Etajul patru, mai avea încă unul. Lumina de pe scară, ca și instalația de încălzire, probabil că era stricată. Întinse brațul s-o aprindă din nou, pipăind zidul pe întuneric. I-am căutat buzele pe întuneric, am rămas trează în brațele lui toată noaptea, Daniel al meu, Dany al meu, iubirea mea, fie ce-o fi cu mama, fie ce-o fi mâine, întâmplă-se orice cu mine, se făcu din nou lumină pe scară.

Ce înțelesese el oare? Ce mi-a spus pe peronul gării? La prânz luase un taxi ca să se întoarcă de la birou, repede, puțin cam amețită din pricina nesomnului și a zgomotului mașinilor de scris, cu buzele strivite și învinețite, încât toată ziua își spusese: probabil că toată lumea vede pe fața mea ce s-a petrecut cu mine azi-noapte. Îl întâlnise la restaurantul din prima zi, cel cu farfurii bretone, era foarte multă lume, se priveau fără să poată spune niciun cuvânt. El nu-i povesti goana lui prin Paris.

Bambi ajunsese pe palierul camerelor de serviciu, gândind: am să intru în pat pe întuneric, abia mâine dimineată voi citi biletul pe care mi l-a lăsat, nu vreau să-l citesc acum, adică nu, vreau să-l citesc. La prânz a fost ceva îngrozitor, nu știam ce să ne spunem. Voiam să termin masa cât mai repede, ca să mă pot întoarce o clipă în cameră, el a înțeles, i-am spus o sumedenie de prostii, lipită de obrazul lui, m-a dezbrăcat cu gingășie ca azi-noapte. *Dumnezeule, e-adevărat, s-a întors Daniel, e-aici.*

Vedea lumină sub ușă. Crezu că se înșală. Dar nu, era chiar ușa ei. *Luase o altă hotărâre, se întorsese.*

Străbătu coridorul pe întuneric, pentru că lumina se întrerupsese iarăși, cu brațele întinse înainte, totul era cufundat în întuneric în afară de dunga aceea de lumină pe dușumea și gaura cheii bine conturată, ca un ochi. Se gândea: nu e cu putință, n-a putut coborî nicăieri să ia alt tren, e-adevărat, parcă ar fi un ochi care mă așteaptă.. Se năpusti asupra ușii de la camera ei, intră în aceeași clipă când deschise.

Împușcătura revolverului lăsase un miros acru în încăpere. Sandrina era răsturnată pe marginea patului, cu picioarele ciudat de moi, ca și când trupul i-ar fi fost de cocă. În cădere trăsesse după ea un scăunel și mâna i se mai ținea încă strâns încheștată de cuvertura roșie a patului, roșie ca groaza ce i se întipărise pe

chip.

Pe noptieră, alături de scrisoarea lăsată de Daniel – o foaie de hârtie împăturită în patru – pielea neagră a poșetei lui Bambi răsfrângea dublul reflex al lămpii din tavan, rotund, galben, orbitor.

În clipa următoare – două ore, trei ore mai târziu, nu mai știa nici ea – se afla într-o cameră de hotel, necunoscută, cu mobile de culoare deschisă, pe o stradă din vecinătatea Palatului Invalizilor. Bambi Stătea dreaptă, în mantoul ei albastru, singură, cu fruntea lipită de geamul unei ferestre, iar ploaia cădea pe obrazul ei fără să-i ude, pe obrazul ei uscat.

Mai ținea încă în mâna dreaptă biletul lui Daniel, *te iubesc*, de necitit, boțit, mototolit, nimic altceva, un ghemotoc de hârtie pe care îl ducea la gură, pe care îl strângea în dinți.

Se agăța cu dinții de acest *te iubesc*, nimic altceva, să nu mă gândesc la Sandrina intrând în camera mea neîncuiată ca să-mi aducă poșeta, să nu mă gândesc la groaza ce i se întâpărise pe chipul Sandrinei, să nu mă gândesc: a luat chipul meu, eu trebuia să mă agăț de cuvertură. Măine mă voi duce la poliție. Te iubesc, aștept să ajungi la Nisa, să nu ți se poată face niciun rău, nu mă mai gândesc la nimic, doar la acest *te iubesc*, la nimic altceva.

Cușeta 225

Evelyne, Berthe, Jacqueline Laverte, căsătorită Garaudy, douăzeci și șapte de ani, frumoasă, bine făcută, părul negru și lung, 1,60 în înălțime, semne particulare: secretoasă, mincinoasă, încăpățânată, plicticoasă, contempla cu ochi mari, albaștri și îngroziți dosarul roz pe care Mallet i-l întindea peste masă și pe care-l smulse de pe tocul ferestrei. „Cursul cadavrului“ scăzuse din nou, cu 35.000 de franci, după asasinarea fetei din Avignon.

— Cinci nu vă ajung?

— Sunteți nebun! Sunteți un om îngrozitor!

Se pornise din nou să scâncească, cu obrazul îngropat în mâinile ei frumoase, cu mantoul de antilopă purtat atât cât trebuie ca să fie „șic“.

— Isprăvește odată cu minciunile!

— Dar nu mint!

— Ții chiar atât de mult să-i cureți și pe-al șaselea?

— Ce vreți să vă mai spun? Nu știu nimic.

— Au fost șase persoane în acel compartiment. N-ai mai rămas decât dumneata. Nici ceilalți nu știau nimic. Li s-a vârat un glonț în cap pentru că nu știau nimic, suntem de acord. Atunci spune-mi ce nu știi!

Ea dădea din cap cu înverșunare. Mallet mototoli în mâini dosarul roz și îl aruncă în coșul de hârtii de lângă el.

— Curaj, spuse Grazzi. Mergi mai departe.

Ieși din birou cu o greutate în stomac. De oboseală sau de silă.

— Cum merge? întrebă Tarquin.

— Mai rezistă un ceas sau două. Va vorbi, poate, pe la ora prânzului.

Grazzi se așeză pe fotoliul din fața mesei de lucru, picior peste picior, cu carnetul în mână.

Ziarele de dimineață relatau asasinarea lui Cabourg, a Elianei Darrès și a lui Rivolani. Venind spre slujbă, în autobuzul 38, Grazzi observase cum călătorii sa întorceau spre ferestre, când trecuseră prin fața sucursalei „ProGINE“, unde lucrase Cabourg.

— Sosesc știri din toate părțile. Acum două zile le-am fi putut utiliza drept tot atâtea piste. Acum însă...

— Ce se întâmplă?

— Mai întâi „ProGINE“. Sâmbătă după-masă cineva a sunat și a întrebat-o pe

telefonistă care e adresa lui Cabourg. O voce de bărbat. Pretindea că e un client care își pregătește lista cadourilor pentru Crăciun. Poate că era adevărat. Dar poate că în acest fel omul nostru a dat de urma bietului Cabourg.

Grazzi bifa anumite fraze din carnet.

— Apoi Rivolani. Avea datorii.

— Și eu am, spuse Tarquin.

— Darrès. În cursul percheziției făcute la ea acasă s-au găsit extrase ale contului din bancă, dar nici urmă de carnet de cecuri.

— Ei și? Poate că terminase unul și nu avusese timp să ceară altul. Ce vrei să spui cu asta?

— Ceea ce mă supără e convingerea că am văzut acest carnet de cecuri.

— Unde?

— Acasă la ea, când i-am luat de pe jos poșeta, în ascensor. După aceea probabil că am așezat poșeta pe vreo mobilă din odaia ei.

— Ar însemna că pentru prima dată cei de la Identificarea Judiciară pierd ceva. Știu că n-au cap. Oricum, n-avem decât să telefonăm la bancă.

— S-a și făcut. Jean-Loup spune că există două sute sau trei sute de mii de franci în contul ei și că totul pare să fie corect.

— Atunci lasă-mă în pace cu poveștile astea ale tale. Nu fac altceva decât să ne încurce. Oricum, îl ținem în mână.

Cu patruzeci și cinci de minute mai înainte, exact la orele 10, primiseră un telefon de la Marsilia: nici urmă de Roger Tramoni în Alpii Maritimi. Hotelul unde chelnerul de la barul-tutungerie trăgea în fiecare an, în timpul vacanței, se afla la Puget-Théniers. Fuseseră cercetate cu de-amănuntul toate pensiunile de același fel din tot departamentul.

Semnalmentele lui Tramoni fuseseră comunicate Siguranței Naționale: talie mijlocie, slab, bolnăvicios, treizeci și șapte de ani, părul des, castaniu. Tarquin susținea că el era omul care încasase cele șapte sute de mii de franci, din strada Croix-des-Petits-Champs.

— Nici de biletele noi de bancă nu s-a dat de urmă, spuse Grazzi.

Primiseră numerele seriilor cu o zi mai înainte, la orele 5. La 7 urmau să înceapă să fie răspândite prin liste proaspăt tipărite. 14 bilete de câte 500 de franci noi.

— Chiar dacă am avea un noroc chior, nu vom afla nimic decât peste o zi sau două, spuse Tarquin. E un țicnit. Poate că nici nu le-a schimbat încă.

— A fost anunțată mama tinerei Bombat, care locuiește la Avignon, să vină să-și recunoască fiica. La biroul unde lucra de ieri dimineață nimeni n-a vrut să-și asume această sarcină. O cunoșteau foarte puțin. Oricum, în starea în care a lăsat-o ticălosul ăsta, nici mama ei n-o va putea recunoaște.

— Mai departe, Grazzi.

— Fata a plecat de la birou pe la orele 4, ca o nebună, nu se știe de ce. De altfel, din nefericire, nu știm absolut nimic despre ea. N-are prieteni, n-are cunoștințe, nimic care s-o lege de Paris. N-avea acte asupra ei, ca și Cabourg. Doar niște fotografii în cameră. A fost găsită la orele 10 seara. Cu un sfert de ceas mai înainte Gabert dăduse, în sfârșit, de urma ei datorită unui șofer de taxi. A fost ucisă pe la orele 9 sau 9 și un sfert. Dacă lucrurile s-ar fi petrecut un ceas mai târziu, ar fi scăpat cu viață. Șoferul și-a amintit de ea din pricina mantoului. Se pare că era și foarte frumușică. A dus-o în strada Bac. Era întovărășită de un tânăr. Despre acesta nu știm absolut nimic.

— Altceva?

— Nimic. Chestii fără importanță. La barul-tutungerie din Marsilia patronii spun că Roger Tramoni era dintre acei pasionați ai jocului care nu joacă niciodată. Lua rezultatele curselor de cai și nota ceea ce jucase fiecare. În ceea ce privește loteria, nota numerele pe care le vindea. Când se întâmpla ca cineva să câștige zece mii de franci, spunea: „Aș fi putut avea eu banii aceștia, doar mi-au trecut prin mână!”

Grazzi își închise carnetul, adăugând că treaba asta are un nume.

— Știi, spuse șeful. Masochism.

În dimineața asta el însuși avea un chip molatic de masochist. Grazzi se ridică, spuse bine, de îndată ce vom pune mâna pe el, vreau să-i iau la întrebări, și cum șeful nu răspundea, până la urmă întrebă ce vă supără, ficatul sau ce?

— Smintitul ăsta, spuse Tarquin. O femeie strangulată într-un tren și un pistol de 45 cu gloanțele șlefuite sunt lucruri care nu se prea potrivesc. Și mai e și altceva: cum a făcut de i-a găsit mai repede decât noi pe oamenii care-l supărau?

La orele 11 și jumătate, în acea zi de marți, izbânda prinse viață pe coridor, se năpusti în biroul inspectorilor, trecu prin telefonul interior la șef, de la șef la șeful cel mare, apoi la judecătorul Frégard. A fost o izbânda fără vacarm de glasuri, fără râsete, nici glume piperate, ca de obicei, și lucrul acesta era mai bine pentru toată lumea, pentru că exact optsprezece minute mai târziu, douăsprezece minute înainte de orele 12, din această clipă de optimism nu mai rămăsese decât o amintire amară, pe care fiecare prefera s-o dea uitării. Pentru Tarquin, care era un om logic și care considerase totdeauna că într-o afacere de asasinat există un asasin, o victimă și niște martori, nu mai rămăsese chiar absolut nimic.

La orele 11,20 funcționarii de la Căile Ferate, care controlaseră biletele din „Focean“, afirmău că își amintesc amândoi de un bărbat care corespundea semnalmentelor lui Roger Tramoni. Îl văzuseră pe culoarul trenului.

La 11,30 casierii din strada Croix-des-Petits-Champs îl recunoșteau formal pe chelnerul din barul-tutungerie într-o telefotografie pe care le-o arătase Jouy. Îl descoperiseră. Era la Paris. Nu mai rămânea decât să se revizuiască niște fișe de hotel, să se verifice niște buletine de identitate, mă rog, chestii de rutină.

— N-a putut părăsi Parisul înainte de orele 10 sau 11, ieri seară, din cauza bieteii fete. Dar o avem pe Garaudy. Desigur că și ea e la fel de importantă ca și ceilalți. Probabil că vrea s-o lichideze și pe ea. Deci, se mai află încă aici.

Era oarecum sentimentul tuturor, în afară poate de Tarquin, care se gândea la revolver, și de Jean-Loup, care nu se preocupa decât de jucăria lui, punând din nou întrebări, distrat, soției camionagiului.

La orele 11,40 se primi un telefon din partea administrației Hipodromului. Cele paisprezece bilete noi de bancă se aflau în casele cu banii de la reuniunea de duminică, la Vincennes.

— Nebunul ăsta e foarte subtil. Și-ar fi putut schimba hârtiile de 500, una câte una, prin magazine, dar lucrul ar fi fost remarcat. Ar fi înmulțit cu paisprezece riscul de a fi reperat. În timp ce la gloabe, pardon, asta chiar că e-o prăvălie! nu-i nevoie să te străduiești mult ca să topești gologanii. Dacă-i un zgârie-brânză, înseamnă că a luat paisprezece pariuri de câte cinci sutare. Zece curse într-o după-amiază, zeci de ghișeuri deschise, așa că n-a avut decât să treacă de la unul la altul. Și e atât de multă lume încât poți să te fofilezi liniștit fără ca nimeni să te remarce.

Cei de la ghișee, de altfel, nu își aminteau nimic de individ. Mallet mototoli lista bancnotelor noi și o aruncă în coșul de hârtii al șefului.

— S-ar putea ca nemernicul chiar să fi câștigat mizând pe o mârtoagă sau două.

În aceeași clipă, Pardi intră în birou, cu pardesiul lui din par de cămilă pe braț, cu obrazul tuciuriu și impasibil, cu acel mers ușor timid din totdeauna. Era 11,46.

— L-am găsit, spuse el.

— Pe Trameni?

— În persoană.

— Unde?

— În Sena. A fost pescuit ieri după-masă. L-am găsit la Boileau, ca și pe Cabourg. Boileau începe să se simtă plictisit până peste cap. Zice că asta e o desconsiderare pentru el.

Grazzi avu din nou un zâmbet în colțul gurii. Era caraghios: avea senzația fizică a propriului său zâmbet, care se descompunea, devenea searbăd pe la mijlocul gurii, se transforma într-un rictus tâmp, oarecum plângăreț.

— Te-ai țicnit sau ce te-a apucat? spuse șeful.

— Deloc, răspunse Tino Rossi. E pe nășalie, l-am văzut adineauri. Nicio urmă de îndoială. Are o gaură în cap, ca și ceilalți.

— Când? urlă Tarquin.

— Nu strigați așa! Cu toții am intrat în bucluc până-n gât, asta-i sigur. A murit sâmbătă, la începutul după-amiezii. Se afla în Sena sâmbătă seara, pe cheiul Rapée, O fetiță l-a văzut cum se ridică la suprafață.

La orele 11,48 precis, pe când Tarquin abia avusese vreme să-și aprindă o

țigară, înfundat în scaunul lui ca un boxer care a încasat prea multe lovituri, pe când Grazzi încă mai credea că e vorba de-o eroare, de-o coincidență, de-o glumă a lui Pardi, de indiferent ce, Alloyau intră la rândul său în birou, urmat de Gabert, cu eterna lui jucărie între degete.

— Femeia și-a dat drumul. Iertați-mă, șefule, dar am ridicat doar brațul să-i ard una. Jur că n-am lovit-o.

Tarquin nici nu mai știa despre cine era vorba.

— Garaudy, *you see*³? spuse Alloyau. Nu se afla în tren.

— Ce?

— Nu. Locul ei fusese rezervat, dar nu l-a folosit. A luat trenul de la ora prânzului. E-o poveste cu un ibovnic și, când te uiți bine la ea, vezi că e dată naibii. Vineri soțul ei trudea la slujbă. Ea avea un tren la orele 12. În loc să-i ia pe cel de seara, a plecat cu celălalt. S-a întâlnit cu un tip la Paris, un alt electronist, pe care-l cunoștea dinainte. Am adresa lui. A petrecut noaptea cu el, la hotelul unde locuiește acesta, pe strada Gay-Lussac. Sâmbătă dimineață a condus-o la gară. Ea și-a luat un bilet de peron. A ieșit odată cu călătorii de la Marsilia, proaspătă ca roua de dimineață, și i-a sărit de gât mamei soacre, care o aștepta.

Văzând tăcerea cu care fusese întâmpinat micul lui succes, Alloyau se tulbură. Crezu că face bine să continue cu un glas moale:

— Nu putea spune că nu se afla în trenul acela, înțelegeți? Zice că e prea cumplit, că viața îi e distrusă. Mi-a spus că nu cunosc cum e familia soțului ei. Plânge...

— Isprăvește odată!

Vorbise Grazzi, în picioare alături de șef, cu carnetul în mână, neîndrăznind să-și aplece ochii pe acest carnet, neîndrăznind să-i vâre în buzunar, neîndrăznind să atragă atenția, printr-o mișcare, asupra blestematului ăsta de carnet.

Șeful se mișcă, țigara i se stinsese din cauza salivei, își puse o mână pe brațul lui Grazzi, îl bătu ușor cu palma de două ori, amical, și spuse că e bine, va trânti un raport, Grazzi nu trebuia să-și facă sânge rău, dacă a scrântit-o, a scrântit-o. Aveau o răfuială cu acest netrebnic și într-o bună zi tot vor pune mâna pe el.

— Pentru moment vom încerca timp de câteva zile să trecem neobservați pe coridoare. Nu ne dăm bătuți. Ne facem mititei. Aveam o afacere cu o victimă, un asasin, niște martori. Nu ne-au mai rămas nici martorii, nici asasinul. Cum victimele nu pot vorbi, eu voi face la fel, băieți, o șterg.

În ușă, îmbrăcându-și pardesiul, spuse mă întorc pe la ora două, vom aduna resturile, vom face ce-om putea.

Un planton se afla în prag, străduindu-se să atragă atenția lui Grazzi. În van, deoarece Grazzi îl privea pe șef și deoarece șeful nu se uita niciodată la nimeni.

---

3 You see = să vedeți (Ib. engl.).

— Domnule Grazziano, spuse agentul, e o fată cu numele Bombat în sala de aşteptare. Spune că vrea să vă vadă numai pe dumneavoastră, pe nimeni altcineva.

Grazzi nu auzi decât că şeful spunea, la urma urmelor, dacă fandosita aia nu şi-a ocupat cuşeta, înseamnă că a fost altcineva, fiindcă exista un altcineva. Nu e logic?

Maşinal, Grazzi îl dădu la o parte pe agentul care-i pusese o mână pe braţ, îl dădu la o parte şi pe Gabert, care-l apucase de cealaltă mânecă (ce avea oare Gabert?), îşi vârî carnetul inutil în buzunarul dinăuntrul hainei.

Îl privi pe şef, îi văzu obrazul lucios, burta de femeie însărcinată, ochii mici şi privirea fugară. Se gândi: de ce-mi displace mai puţin astăzi, de ce-mi vine să cred că-mi este prieten? Spuse agentului de acord, de acord, vin îndată, mă duc s-o văd.

Cușeta 000

— Grazzi? Jouy la aparat. Am pe fir Marsilia pentru tine.

— Cine e?

— Un știe tot.

— Notează tu. Eu sunt ocupat cu fata.

— Nu vrea să vorbească decât cu tine.

— Vorbește tu, te rog.

— Georges? Jouy la aparat. Ce spune cel de la Marsilia?

— Spune pe dracu, asta se aude cel mai bine. Cred că e un puști. Zice că n-are cu ce să plătească niciun minut în plus. Vrea să-l recheme Grazzi. Așteaptă în barul-tutungerie din Marsilia. Spune că Grazzi va înțelege.

— Dă-mi-l mie.

— A închis.

— Jouy? Aici Grazzi. Cine m-a chemat de la Marsilia?

— Adineauri? Un puști. Vrea să-i chemi tu la barul-tutungerie. Zicea că ai să înțelegi despre ce e vorba.

— Și-a spus numele?

— Dacă de dimineată și până acum aș fi notat numele tuturor detectivilor amatori, aș fi consumat o mulțime de creioane Bic.

— Când a telefonat?

— Acum vreo zece minute, un sfert de oră.

— Sunt în biroul șefului, cu fata. Cheamă barul-tutungerie și dă-mi legătura. După ce mi-o dai, cheamă Prefectura din Marsilia, să nu-l scape din ochi după ce va pleca de la telefon.

Pe urmă găsește-mi-l pe Pardi, să-l aducă pe șef cât mai repede.

— E ceva grav?

— Vrei să faci ce-ți spun?

— Dumneata ești, Daniel?

— Da. Mă auziți bine?

— Ce faci la Marsilia?

— Ar fi poveste prea lungă. Unde e Bambi?

— Cine?

- Domnișoara Bombat, Benjamine Bombat. Știu unde puteți s-o găsiți.
- Da? Și eu, închipuie-ți. Ce cauți acolo în bar?
- Știți unde se află?
- E aici.
- E cu dumneavoastră?
- E cu mine. Nu mai țipa așa. Ce cauți în barul acela?
- Ei bine, ar fi prea lung să vă explic.
- Am tot timpul, caraghiosule! Și pe urmă să știi că noi plătim convorbirea!

Credeam că te-ai întors acasă, la Nisa.

- Știți cine sunt?
- Dacă n-aș ști, ar însemna că sunt surd! Mi s-a împuiat capul cu prostiile tale timp de trei sferturi de ceas.

— Se simte bine?

— Se simte foarte bine! E în fața mea, de partea cealaltă a mesei, își ține capul în mâini și inundă dosarele comisarului. Dar nu i se mai poate întâmpla nimic rău! Prostule, – acum mă tem doar pentru tine! Ce naiba, ai de gând sau nu să-mi spui ce cauți la Marsilia?

— Sunt aici din cauza grevei.

— Ce grevă?

— A celor de la Căile Ferate.

— Ce zi e azi?

— Marți. De ce?

— Nu vorbesc cu dumneata! Încetează să mai țipi așa! Bine, o grevă, de acord. Dacă vrei să fii drăguț, povestește-mi calm ce faci la Marsilia, Fără să țipi.

— Nu țip. Sunt la Marsilia și nu pot merge mai departe din pricina grevei.

— Trenul pe care l-ai luat aseară a sosit la Nisa de peste cinci ore. Îți bați joc de mine?

— Vreau să spun că n-am ajuns la Marsilia cu trenul acela. Am coborât la Dijon.

— De ce?

— Nu veți putea înțelege.

— La dracu, ai de gând să-mi răspunzi la întrebări? Ai să vezi atunci dacă înțeleg sau nu! Ca să iei trenul în direcția opusă?

— Ea s-a gândit că voi face asta?

— S-a gândit că o vei face, da! A crezut chiar că s-a întâmplat așa, când s-a întors acasă. În cameră era lumină. Numai că n-o așteptai dumneata, ci o biată fată care-i adusese poșeta de la birou și care a fost răsplătită cu un glonț în țeastă. Nu-i o glumă! E un lucru adevărat! Înțelegi?

— Au mai omorât pe cineva?

— Pe micuța Sandrina. De ce vorbești la plural?

— Pentru că sunt doi.

— Asta ai înțeles-o aseară, când ți-ai văzut prietena în gară?

— Atunci nu înțelesesem încă nimic.

— Ai înțeles totuși că va fi omorât cineva. Doar ai spus adineauri!

— Eu eram acel cineva! Tot ce am înțeles e că pe mine mă căutau.

— Știi despre cine e vorba?

— Nu. Am înțeles abia azi-dimineață, citind ziarul în gara din Marsilia. Trebuia să fi înțeles de mai înainte, dar și dumneavoastră!

— Fără îndoială că știi mai multe decât noi și tocmai lucrul ăsta ți-l reproșez, caraghiosule! De ce n-ai venit să ne spui imediat ce știai?

— Nu voiam să am neplăceri. Văzusem o femeie moartă. Altcineva avea s-o găsească, o clipă mai târziu. Nu voiam să am neplăceri. La urma urmelor, treaba asta nu mă privea pe mine!

— Nu vorbesc de sâmbătă, ci de aseară, când știai anumite lucruri de care noi aveam nevoie, și, în loc să ni le spui, ai preferat să te întorci fuga-fuga la taticu!

— Nu știam că omorâseră pe altcineva! Știam că mă caută pe mine, asta-i tot. În tren am chibzuit. Mă gândeam că, dacă mă îndepărtez eu, Bambi va fi lăsată în pace. După aceea, m-am gândit că puteau să se lege de Bambi și-am vrut să mă întorc. La Dijon am aflat că primul tren spre Paris trece abia azi-dimineață. Și de dimineață s-a pornit greva. Am luat un tren, ca să continui drumul spre Nisa, pentru că tot aveam bilet, dar și pentru că papa se putea ocupa mai bine decât mine de toate astea. Papa e avocat.

— Știi. Ai pornit deci spre Nisa. Atunci de ce ai coborât la Marsilia?

— Pentru că am văzut ziarele pe peron, la oprirea trenului. În clipa aceea am înțeles. Aseară habar n-aveam de povestea cu loteria și cu seriile bancnotelor noi. Și nici de asasinate.

— L-ai urmărit pe Cabourg în prima seară. Nu știai că a fost omorât?

— Sigur că nu! L-am urmărit pe Cabourg, pe urmă am urmărit poliția, pe dumneavoastră și pe tipul acela în pardesiu bej, și pe urmă l-am urmărit pe Grandin. Nu înțelegeți? Alergam de la unul la altul, făceam un fel de călușei.

— Un fel de ce?

— Un fel de călușei. Știți, jucăria aceea de copii, cu niște animale care se învârt și care parcă aleargă unele după altele. Un mic manej, cam așa ceva. Alergam după unul, care alerga după mine. În plus, mă înșelam. Lucrurilor văzute le dădeam un sens pe care oricine l-ar fi putut da. Azi-dimineață, citind ziarul, am înțeles că jocul de călușei era stricat, că unul dintre micuțele animale se învârtea în sens contrar. Atunci m-am dus la barul-tutungerie să văd dacă nu mă înșelam. Am aflat că îl căutați pe chelnerul Roger Tramoni. Lucrurile s-au petrecut așa cum mi-am închipuit. Doar ca Roger Tramoni e probabil mort și că vă pierdeți vremea.

— Asta știm.

— A murit?

— A murit. De sâmbătă. A fost aruncat în Sena. De ce m-ai urmărit pe mine?
De ce l-ai urmărit pe Grandin?

— Unde e Bambi?

— Lângă mine, ți-am mai spus! Ce dracu, ai de gând odată să mă ascuți?

— Cine e cu dumneavoastră? Unde vă aflați?

— Cum adică, unde mă aflu?

— Dumnezeu, mi-a trecut prin minte un lucru! Dacă aseară s-a înșelat și a ucis-o pe Sandrina crezând că e Bambi, înseamnă că acum știe cine e Bambi!

— Cum așa?

— Unde vă aflați?

— În biroul comisarului! La Quai des Orfèvres! Ce crezi că poate risca?

— Nu știu. E un nebun.

— Cine? Grandin?

— Nu. Celălalt.

— Ascultă ceva, prostuțule...

— Alo?

— Da.

— Alo! Mă auziți?

— Da. Ascultă, băiatule. Trebuie să închei convorbirea. Nu te mișca. Te voi chema din nou. Stai pe loc.

— Domnule inspector!

— Da.

— Ați înțeles?

— Da.

— E acolo?

— Da.

— Ma aude?

— Da.

— Mallet? Ai făcut ceva?

— Nu mai știu ce să cred. Cei de la bancă spun că au semnalat totul azi-dimineață, când cineva de la noi a telefonat pentru carnetul de cecuri.

— Cine a telefonat?

— Eliane Darrès a completat un cec de șase milioane, săptămâna trecută.
Ascultă, Grazzi...

— Când a fost ridicat?

— Vineri la orele 11.

— Pe ce nume?

— Rahis Alphonse. Avea un permis de conducere din departamentul Sena. Am și numărul. Jouy s-a dus să verifice. Semnalmentele corespund, în mare, cu cele ale lui Grandin.

Ești sigur că nu facem o mare porcărie?

— Nu-mi dau seama.

— Grazzi? Jouy la aparat. Singurul Rahis Alphonse pe care l-am putut găsi la serviciul Permise de conducere a murit acum doi ani la pușcărie. Escrocherie și tumoare la ficat.

— Se leagă bine. Poate a șterpelit permisul dintr-un dosar sau de altundeva. A schimbat doar fotografia.

— Șeful e la curent?

— Tocmai acum a sosit. Și Frégard.

— Își iau răspunderea?

— Acum da.

— Inspectorul Grazziano?

— Ascultă, băiețăș. Acum e rândul meu să pun întrebări, și tu îmi vei răspunde cuminte, cât mai exact posibil. Înțelegi?

— Cum de-ați ghicit?

— N-am ghicit deloc. Ție ți-era teamă. M-am întrebat de ce te temei. M-am gândit la un revolver. Și la un carnet de cecuri care dispăruse. La lucrurile pe care Bambi mi le-a spus. La felul în care, de fiecare dată, mi-a luat-o înainte. Acum trebuie să mă ascuți. Stau la masa de lucru a șefului meu. Șeful meu e așezat lângă mine și are un receptor suplimentar. Alături de mine sunt doi inspectori care mă privesc cu ochii holbați. Înțelegi că, dacă te-ai înșelat, e un lucru grav pentru toată lumea?

— Nu mă înșel.

— Bine, atunci explică-mi ce-ai făcut când ai coborât din tren, după ce ți-ai luat valiza? Te-ai dus în strada Bac, împreună cu Bambi. Povestește începând de aici.

— Unde se află el? Spuneți-mi, vă rog.

— În biroul de alături. Am trimis niște agenți la Grandin,

— N-a protestat?

— Nu, spune că e o idiotie.

— Cum se numește?

— Gabert. Jean-Loup Gabert.

— Are un pardesiu bej, părul ondulat, maniere de fată? E cel care era cu dumneavoastră?

— Da, era cu mine. Când ai început să ne urmărești? Sâmbătă pe la orele 2, sau 3?

— Nu mai știu. Am mâncat cu Bambi. Apoi am lăsat-o. M-am dus mai întâi la Gara Lyon, ca să văd. Îmi uitasem fularul în compartimentul alăturat. Era un fular al mamei mele. Imprimat. Cu niște vederi din Nisa. Eram necăjit pentru ca lucrul ăsta putea să vă ajute să dați de mine. N-am îndrăznit să-l cer înapoi.

— O clipă.

— Vreți să verificați?

— Da. Continuă. Ce credeai în momentul acela?

— Că l-ați arestat pe vinovat la fața locului. Nu știu cum, dar asta era impresia mea. Credeam că e tipul bolnav, pe care l-am văzut pe culoar. De altfel aveam dreptate, fusese arestat în compartiment. Impresia mea a fost bună. Numai că era Gabert.

— Spune lucrurile pe rând, unul după altul. Povestește cu calm. După ce te-ai dus la Gara Lyon, ai venit la Quai des Orfèvres, așa e?

— Da. Am mers mult pe jos. Apoi am luat un autobuz. V-am văzut ieșind împreună cu Gabert. Vorbeați cu un bărbat, în poartă. Un om înalt ca dumneavoastră. Am tras cu urechea și am auzit că vă duceți în strada Duperré. Aș fi vrut să vă opresc. Și pe urmă nu mi-a mai venit s-o fac. V-ați urcat într-o mașină și ați plecat. M-am dus și eu în strada Duperré. Nu știam la ce număr, dar am văzut mașina poliției oprită în stradă. Am căutat pe coridoarele de alături. Nu știam nici măcar ce căutam. În cele din urmă, mi s-a părut că am o idee mai bună. M-am gândit la Cabourg. L-am găsit.

— De ce?

— Nu știu. Se certase în tren cu femeia pe care o văzusem moartă. Eram necăjit. Cred că simțeam nevoia să fac ceva. Înțelegeți? Și pe urmă era singurul element de care dispuneam. L-am auzit vorbind despre munca lui, pe culoarul trenului, despre „Prochine“. Am început să-l caut. Nu știam dacă se numea Labour sau Cabourg. Nu fusesem prea atent în tren. La telefon am rostit domnul „AOUR“.

— Tu ai telefonat la „Prochine“?

— Da. Am intrat într-o cafenea, pe strada Duperré. Am cerut un suc de carne. La Toulouse, unde sunt la internat, beau adesea suc de carne. Am căutat în cartea de telefon. Erau vreo zece adrese ale firmei „Prochine“. Am telefonat la sediul central, apoi am luat la rând toate sucursalele. La cea de-a treia, ALEsia sau așa ceva, l-am găsit. Am spus că sunt un client, că-mi pregătesc lista cadourilor de Crăciun.

— Știi. Ți s-a dat adresa. Continuă.

— Mi-am spus că am tot timpul. Am mers din nou pe jos. Apoi am luat un autobuz. Nu era acasă, nu se vedea lumină sub ușă. Atunci am așteptat pe trotuar. Am cumpărat ziarul și am văzut lista călătorilor. Mi-am spus că de dimineață m-am înșelat, că vinovatul nu fusese arestat. Cabourg nu mai venea. Mi se făcuse foame. Am intrat să mănânc o friptură în restaurantul de la parterul casei lui. În timp ce mâncam, deodată îl văd pe Cabourg, care privea înăuntrul restaurantului, prin fereastră. Apoi s-a dus. Abia am avut vreme să plătesc, să ies, că și dispăruse. Cineva mergea în urma lui. Polițistul în pardesiu bej. La capătul străzii, Cabourg începu să alerge.

— Cât era ceasul?

— Târziu. Poate 9 seara.

— Până unde i-ai urmărit?

— Nu i-am urmărit. În fața gării Cabourg a luat un taxi. Nu știu care gară, în orice caz aproape de casa lui. Parisul e plin de gări.

— Gara de Est. În clipa aceea l-ai pierdut?

— Nu l-am pierdut. A luat un taxi. Gabert a luat un altul, în urma lui. Mă așteptam la asta. Poliția îl urmărea. În orice caz, nu mai aveam bani. O friptură la Paris costă scump. M-am întors acasă la Bambi, făcând jumătate drum pe jos, jumătate în autobuz. Îmi lăsase un bilet sub ușa. Am găsit-o la Sandrina.

— Bine, știu ce ai făcut a doua zi, mi-a povestit Bambi. Mai întâi, de dimineață, ați venit la Quai des Orfèvres. Voiati și nu voiati să vă întoarceți din drum. În cele din urmă, l-ați văzut pe Gabert care ieșea, aproximativ pe la orele 11.

— A luat un taxi.

— Și s-a dus în strada La Fontaine să-i ia interogatoriul doamnei Garaudy. L-ați urmărit în taxi. De ce?

— Pentru că mă gândisem la anumite lucruri. Vinovatul nu putea fi Cabourg. Mai întâi, îl văzusem plecând din gară, pe când o așteptam pe Bambi la ieșirea de pe peron. Pe urmă, nu era unul dintre cei doi bărbați pe care i-am auzit din compartimentul de alături. Dimpotrivă, mi se părea că asasinul era bărbatul de pe culoar, bolnavul, și că dumneavoastră greșeați.

— Deci tu și cu Bambi l-ați urmărit pe Gabert?

— Da. Mai întâi a trecut prin strada Duperré. Am coborât din taxi, dar n-am avut vreme să urc scările după el, că a ieșit foarte repede.

— Ce-ți trecea prin minte?

— Nimic. Am continuat să-i urmărim. S-a dus în strada La Fontaine. În fața casei era un bar-tutungerie. L-am așteptat. O clipă după aceea a intrat și el să dea un telefon. Ceea ce ne neliniștea în acea clipă pe Bambi și pe mine era că vă înșelați de la un capăt la altul. Văzusem numele pe ușa din strada La Fontaine. Această Garaudy, pe care n-o cunosc, nu putea să fi fost în compartiment, pentru că eu îi ocupasem cușeta.

— Știm. Mai departe.

— Am continuat să-i urmărim pe Gabert. S-a întors în strada Duperré. L-am pierdut pe drum, dar era acolo când am ajuns și noi. Bambi și cu mine am stat într-un capăt al coridorului, ținându-ne respirația, în vreme ce el cobora scara împreună cu un bărbat brunet și tânăr. După aceea am aflat că era Eric Grandin, prietenul Georgettei Thomas.

— S-au despărțit după ce au ajuns jos. Ați avut impresia că Gabert își face meseria. Totuși ați continuat să-i urmăriți. Ce oră era?

— Unu sau două după-amiază. A luat un alt taxi, s-a dus spre Clichy. Bambi

începuse să bombăne, fiindcă era prea scump și fiindcă nu vedea cum vom ajunge la vreun rezultat.

— Ați ajuns însă la Rivolani.

— Da. Polițistul în pardesiu bej a intrat într-un gang, la Clichy. L-am așteptat un sfert de ceas, apoi a ieșit, și a luat iarăși un taxi.

— L-ați pierdut însă. V-ați gândit atunci că poate se duce la Poliție sau la vreun alt martor și ați abandonat urmărirea.

— Am luat dejunul la Clichy. În timp ce mâncam, ne-am uitat în cartea de telefon și am găsit-o pe actriță,

— V-ați dus la Trocadero.

— Da.

— Te hotărâseși, în momentul acela, să te joci de-a detectivul?

— Da.

— Când ați fost la Vincennes?

— Înainte. E-adevărat. Mai întâi ne-am dus la Vincennes. Am făcut atâtea lucruri încât încep să le încurc puțin.

— De ce v-ați dus tocmai la Vincennes?

— Îl auzisem pe Grandin vorbind despre asta, în strada Duperré, în timp ce cobora scările. Mi s-a părut un lucru primejdios și important. Aveam impresia că Grandin vrea să ajute poliția. În orice caz, părea că vrea să-i ajute pe Gabert. Spunea că va fi la Vincennes încă înainte de începerea curselor. La Vincennes am lăsat-o pe Bambi la intrare, ca să nu plătesc decât un singur loc. Am dat de Grandin în fața ghișeurilor.

— Ce făcea?

— Juca. Am așteptat o clipă, dar nu s-a petrecut nimic. Am privit o cursă. Grandin s-a întors la ghișeuri să mai joace.

— Caraghiosule, dă-i drumul.

— Știu. Dar stăteam destul de departe de el și era lume multă. Nu cunoșteam povestea cu loteria și cu bancnotele noi. Abia azi-dimineață am înțeles.

— Pe urmă, la Trocadero.

— Da. V-am văzut împreună cu Gabert. Coborați. Gabert s-a înapoiat și a intrat din nou în acel imobil, dumneavoastră l-ați așteptat în mașină. Bambi era într-o cofetărie, nu mai putea de oboseală.

— Și pe urmă m-ați urmărit pe mine.

— Nu. Dumneavoastră ați plecat cu Gabert. Bambi era în pragul unei crize de nervi. Am lăsat totul baltă. Am mers de-a lungul cheiurilor, apoi la restaurant.

— A doua zi, luni.

— Bambi s-a dus la birou. Eu m-am întors la Trocadero, să vorbesc cu actrița.

— De ce?

— Aș fi vrut să-i explic totul. Ea mi-ar fi spus ce știa și ceea ce nu știam eu. Când am ajuns la ea acasă, erau o mulțime de agenți în fața ușii. L-am văzut pe

Gabert care sosea în fuga mare. Am crezut că o arestați pe Eliane Darrès.

— Crezi că așa îi arestăm pe oameni? Cu o grămadă de agenți dinaintea ușii?

— Dacă aş judeca după toți cei care sunt în sala unde mă aflu eu, în acest moment, mai cred și acum. Vreți să mă băgați la închisoare?

— Da' de unde. Sunt acolo?

— Sunt aici.

— Nu fii neliniștit. Spune-mi ce ai descoperit ieri după-masă și îți voi explica ce trebuie să faci.

— Explicați-mi mai întâi. Vă voi spune după aceea. Dacă trebuie să mă arestați, nu mai vorbesc până când tatăl meu nu va fi aici de față.

— Ascultă, băiete. Grandin va fi adus la noi. Gabert se află în biroul de alături, neagă totul, dacă mă iau după mutrele plouate pe care le văd în jurul meu.

— Unde e Bambi?

— Într-un colț al încăperii unde sunt și eu. Ține în mână un enorm sandviș cu suncă. Mănâncă cu poftă. Curând vei face și tu la fel. Mi-ai spus aproape totul, dar nu îndeajuns. Mai vorbim încă vreo două minute, după care mi-l vei da la telefon pe brigadier. Și după ce voi vorbi cu el, îl vei urma cuminte acolo unde te va duce. Ajuns acolo, te voi chema din nou, ai înțeles?

— Bine, în orice caz, anunțați-l pe tatăl meu.

— Am făcut-o de mult, închipuie-ți. Atunci, ce s-a întâmplat ieri după-masă?

— Bambi s-a înapoiat la birou. Eu n-aveam cheia și atunci am lăsat camera deschisă. Era ora 13,50, sau așa ceva, pentru că Bambi trebuia să se întoarcă la birou la 14,15. M-am dus în strada Duperré.

— De ce?

— Pentru că de dimineață l-am văzut pe Grandin în fața casei Elianei Darrès. Într-un fel era chiar caraghios, fiindcă și el se ascundea, ca și mine. Era într-o mașină, o „Dauphine“, care staționa ceva mai departe. Acum îmi vine să cred că tocmai din mașina asta ieșise Gabert.

— Continuă cu strada Duperré.

— Am urcat scările. Dumneavoastră erați la Grandin. V-am auzit vocea, pe palier, fără să mă apropii de ușă. Spuneți: „Ați auzit vorbindu-se de un oarecare Rivolani, sau de Eliane Darrès?“ El a răspuns că nu. Nu mai înțelegeam nimic. Când ați ieșit, abia am avut timp să cobor câteva trepte. Altfel mi-ați fi auzit pașii înaintea dumneavoastră. Am preferat să urc. M-ați întrebat dacă sunt vreun prieten de-al lui Grandin.

— Vasăzică tu erai tânărul în impermeabil?

— Da. M-ați mai văzut și la Quai des Orfèvres, sau poate în fața casei actriței. În orice caz, mi-ați dat o idee. M-am dus la Grandin. I-am spus că sunt student la Sorbona, că vreau să scot un ziar studentesc. Am stat de vorba. Mi-am dat seama că e un om căruia îi e frică. Am rămas, poate, vreo zece minute cu el. Îi puneam niște întrebări care-l enervau, despre camera lui, despre fotografiile de animale.

Nu îndrăzneam să-i vorbesc despre crimă și am înțeles că și mie mi-e frică. Îmi spuneam că dacă, dintr-un motiv oarecare, voi vorbi despre trenuri, ar fi firesc să-mi povestească ceea ce i se întâmplase unei prietene de-a lui.

— Ai încercat?

— Am încercat. Nu mi-a povestit nimic. Dimpotrivă, din acel moment a început el să-mi pună întrebări. De unde vin, cine sunt, cum căpătasem adresa lui, unde locuiesc. Am plecat. Mi-era frică. Nu știam de ce, dar am înțeles câteva minute după aceea, când am coborât din autobuz ca să mă întorc acasă la Bambi. Automobilul „Dauphine“ mă urmărea. Am luat alt autobuz, apoi metroul. M-am întors la Bambi, mi-am luat valiza și m-am îndepărtat de strada Bac. I-am telefonat lui Bambi dintr-o cafenea din Cartierul Latin.

— E-n regulă, băiețuș. Acum dă-mi-l pe brigadier.

— Da: Nu vreți să știți ce-am înțeles azi-dimineață, după ce am citit ziarul?

— Acum cred că am înțeles și eu. Îți făgăduiesc că te voi chema peste puțină vreme. Fii cuminte și nu te neliniști.

— Domnul judecător Frégard? Tarquin la aparat.

— Ați găsit ceva?

— Tânărul Grandin nu va rezista multă vreme. Datorită cecului îl vom avea la mână. Scrisul lui corespunde cu cel de pe dosul cecului, atât cât se poate recunoaște un scris deformat de bunăvoie. Semnătura Elianei Darrès este imitată bine. Probabil că a muncit mult până să izbutească. Desigur că vom da peste vreo bucată de hârtie aruncată în vreun colț al camerei lui.

— Dar percheziția la Gabert acasă?

— Nimic. E un adevărat muzeu al armelor de foc. Dar nici urmă de revolverul nostru, nici de bani. Am aflat că e orfan de la vârsta de șase ani și că a fost crescut de o mătușă, în provincie. Nu știu de ce, dar la noi toată lumea își închipuia că e fiul unui grangur.

— Cine îi ia interogatoriul?

— Grazzi. Îl cunoaște bine pe Gabert și își cunoaște bine meseria. L-a dus într-o clădire din fața Palatului de Justiție, ca să nu se facă prea mult zgomot în jurul lui. În seara asta sper să ofer ziarelor esențialul, cu binișorul. Va fi o afacere încheiată.

— Pardi? Grazzi la aparat. Ai chemat pe careva de la bancă și de la hipodrom?

— Da. Spusele lor nu pot constitui o probă prea solidă pentru Frégard. Nu sunt decât pe jumătate siguri că l-au recunoscut.

— Șeful m-a schimbat cu Alloyau, pentru Jean-Loup. Poți veni? E rândul tău.

— Vi-l dau la telefon. E cuminte.

— Daniel?

— Da. Au mărturisit?

— Nu. Nu încă. Ascultă, băiete, o singură întrebare, nu două. Și vreau un singur răspuns.

— Unde e Bambi?

— S-a înapoiat la birou. Trebuie să se întoarcă aici deseară. Voi avea nevoie și de tine și voi încerca să fac tot posibilul să vii. Mă ascuți, spune-mi?

— Vă ascult, domnule inspector, va ascult.

— Nu înțeleg de ce Gabert a lăsat-o pe actriță să iasă din gară, nici de ce a ales calea de-a o uide în tren. Tu știi ceva care să-ți îngăduie să răspunzi?

— Nu pe actriță voia s-o ucidă.

— Dar atunci pe cine? Pe Georgette Thomas?

— Nu. Georgette Thomas era în înțelegere cu ei! N-ați înțeles nimic. Pe Bambi trebuia s-o omoare.

— Ce legătură avea Bambi cu toate acestea?

— Bambi, sau altcineva. N-avea nicio importanță. Georgette Thomas trebuia să rețină pe unul dintre călătorii din compartiment. Oricare, în afară de Eliane Darrès. Gabert trebuia să se urce în tren și să-i ucidă pe acest cineva.

— Atunci de ce Gabert a hotărât să ucidă pe cineva din trenul acela?

— Tocmai în asta constă vicleșugul lor. Ce-ați făcut când ați descoperit-o pe Georgette Thomas? Ați făcut o anchetă asupra Georgettei Thomas! Apoi a fost omorât altul care era în același compartiment. V-ați gândit: a fost ucis un martor supărător. Înțelegeți? Gabert știe bine cum se petrec lucrurile acestea. A inversat numai rolurile! Oricare, fără motiv, devine victimă. Adevărata victimă devine martor, doar pentru că s-a aflat în același compartiment, și nimănui nu-i va trece prin minte să facă cercetări în direcția acestuia. Cu atât mai mult cu cât Gabert nu avea să se mulțumească doar cu atât. Oricum l-ar fi ucis pe Cabourg sau pe Rivolani, pentru ca povestea lui cu martorii supărători să pară mai verosimilă. Înțelegeți?

— Da. Cum de te-ai gândit la asta?

— V-am mai spus. Pentru că au încercat s-o rețină pe Bambi. Pentru că Grandin o cunoștea pe actriță și că o cunoștea și pe Georgette Thomas, că ele se aflau în același tren, în același compartiment, și că nu se cunoșteau. Pe urmă, pentru că, dacă vă trece prin gând că un martor ca Rivolani era cât de puțin supărător, înseamnă că nu l-ați auzit cum sforăia. Ghinionul Georgettei Thomas a fost că a câștigat la loterie. Ce aveau cu actrița, habar n-am. Însă numai cu ea aveau treabă.

— Vineri au încasat șase milioane din contul Elianei Darrès, completând un cec fals. Toată povestea asta are ceva teribil în ea. Câți ani ai?

— Cine? Eu? Șaisprezece.

— E teribil.

- Grazzi? Tarquin. Poți veni. S-a făcut.
- Cum ați izbutit?
- I-am arătat fotografiile Georgettei lui. Moartă.

AȘA SE SFÂRȘEȘTE

Întrebare: Ne-ai spus că-l cunoșteai pe Gabert de câteva luni. Când l-ai prezentat Georgettei Thomas?

Răspuns: Acum aproape două luni. Am cinat împreună într-un restaurant din Hale.

Întrebare: Când v-ați hotărât s-o ucideți pe Eliane Darrès?

Răspuns: Nu ne-a venit deodată. Ne-am întâlnit de mai multe ori. Jean-Loup ne-a vorbit despre meseria lui, despre colegii lui. La început am imaginat o crimă, fără să ne gândim la o persoană în speță. Era un fel de joc. Râdeam fiindcă Georgette era naivă și desigur că s-ar fi lăsat prinsă. În sfârșit, așa era ea. Într-o zi am vorbit despre Eliane, pentru că-mi lăsase o cheie de la ea de-acasă și pentru că știam că are bani.

Întrebare: N-o văzuseși de multă vreme pe Eliane Darrès?

Răspuns: De câteva luni. Știam că încercase să dea de mine într-o cafenea din Piața Danton, unde o cunoscusem, dar nu mai treceam pe acolo. Era o poveste depășită.

Întrebare: Cine a avut ideea întâi și întâi?

Răspuns: Toți trei. Fiecare adăuga câte ceva, era tot un joc. Apoi Jean-Loup mi-a spus că lucrurile se țineau în picioare, că ar fi păcat să nu profităm. Când am înțeles că vorbea serios, mi s-a tăcut frică. Am vorbit despre asta cu Georgette. Ea mi-a spus: „Să-l ascultăm. Asta nu ne angajează cu nimic.“ Într-o seară ne-am dus la el acasă, lângă podul Austerlitz. Ne-a arătat revolverele lui. Ne-a spus că avea unul cu surdină. N-ar fi nicio problemă, deoarece ar fi și el amestecat de cealaltă parte. Va face în așa fel să fie la birou când va sosi informația. Pe urmă va fi la curent cu tot ce se va petrece.

Întrebare: Ideea de a ucide pe altcineva înainte îi aparține lui?

Răspuns: Spunea că nu există decât o singură crimă perfectă, cea fără motiv. Dacă se făcea o anchetă în jurul unui asasinat și dacă ne-am fi aranjat să omorâm doi martori – printre care și victima adevărată – n-ar fi existat niciun risc, spunea el. Îi cunoștea pe cei cu care lucra. Vor ancheta primul asasinat. Vor lega pur și simplu celelalte două de primul. Primul asasinat va fi fără motiv.

Întrebare: Gabert prevăzuse deci trei omoruri? Și lucrul acesta nu te-a făcut să dai înapoi?

Răspuns: Nu știu. N-aveam impresia că toate lucrurile acestea erau de-adevărat. Doar Georgette dădea înapoi. I-am vorbit chiar în aceeași seară, când

ne-am întors acasă. Credeam că Jean-Loup avea dreptate. Și pe urmă, din moment ce acceptam să ucidem pe cineva, numărul nu mai conta. Așa cred și acum.

Întrebare: În ciuda lui Rivolani și a micuței Sandrina?

Răspuns: În clipa aceea nu știam pe cine vor cădea sorții. Și acum, când spun că numărul celor uciși nu contează, pentru mine e tot ceva abstract, nu văd chipurile lor. De altfel, nu l-am văzut în viața mea pe Rivolani, pe Cabourg sau pe fată. Poate că de aceea Georgette și cu mine aveam impresia că nu e un lucru de-adevărat.

Întrebare: Când ați luat hotărârea să treceți la acțiune?

Răspuns: Când am aflat că Eliane se duce în Sud, să turneze un film.

Întrebare: Când ai aflat?

Răspuns: Aproximativ cu vreo două zile înainte de plecarea ei, în ziua când am găsit carnetul de cecuri la ea acasă. Îi supravegheam casa de câteva zile. Când se ducea în oraș, mă foloseam de cheia ce mi-o dăduse și intram în casă. Nu mișcam nimic din loc. Căutam carnetul de cecuri. Nu-l lăsa niciodată. Într-o după-amiază a fost nevoită să iasă pentru o problemă urgentă și nu și-a luat poșeta. Înăuntru era carnetul de cecuri și scrisoarea de angajare pentru filmul acela din Aix-en-Provence. Am luat un cec în alb din mijlocul carnetului, scoțând talonul cu o lamă de ras. În momentul anchetei, Jean-Loup trebuia să facă dispărut carnetul de cecuri, ca să nu poată fi examinat.

Întrebare: Cum știai ce bani avea la bancă?

Răspuns: În scrinul ei era un extras de cont. L-am văzut adesea. Era foarte atentă cu banii ei. Am verificat carnetul de cecuri, în cazul în care ar fi scos o sumă mai însemnată în zilele precedente.

Întrebare: Când ai completat cecul?

Răspuns: N-am făcut-o eu, ci Georgette. Am lucrat împreună două nopți întregi. Imitam iscălitura Elianei după un formular vechi de asigurări sociale pe care-l luasem din scrin.

Întrebare: Semnătura depusă la bancă putea să nu fie aceeași...

Răspuns: Era un risc. Trebuia să încasez cecul vineri dimineață. Dacă ceva nu era în regulă, am fi oprit totul pe loc. Jean-Loup îmi făcuse rost de un permis de conducere pe numele Rahis. Am schimbat fotografia. La bancă am așteptat foarte mult, dar până la urmă nu mi-au făcut greutăți.

Întrebare: Cum ați știut că la întoarcere Eliane Darrès o să ia „Foceanul“ de vineri?

Răspuns: Jean-Loup, cu un motiv oarecare, ceruse lista locurilor rezervate la trenurile și avioanele venind dinspre Marsilia și Nisa. Credeam ca va rămâne la Marsilia până miercuri seara, sau poate chiar până joi. Angajamentul ei se termina miercuri. Georgette aranjase cu cei de la firma Barlin, unde era destul de liberă, să inverseze două călătorii de demonstrație și să se ducă la Marsilia.

Întrebare: Urma să fie avertizată și să ia același compartiment, nu-i așa?

Răspuns: Nu, nu același compartiment. Nu știu de ce a ales același compartiment. Trebuia să ia doar același tren. Dacă se întorcea joi, ar fi spus la Barlin că s-a simțit foarte obosită.

Întrebare: Crezi că a făcut înadins să obțină un loc în acel compartiment?

Răspuns: A vrut să lase totul baltă când a câștigat la loterie. Uitase că vineri eu și încasasem cecul. Și n-am intrat în posesia telegramei ei decât vineri.

Întrebare: De ce a încercat să vă oprească? Pentru că avea șapte sute de mii de franci în loc de șase milioane?

Răspuns: N-ați cunoscut-o pe Georgette. Chiar dac-ar fi câștigat pe jumătate, un sfert, o zecime, și tot ar fi considerat acest lucru drept o prevestire. La fel și acum, ar fi vrut să oprească totul. Niciodată nu câștigase nimic.

Întrebare: Ți amintești textul acelei telegrame?

Răspuns: Da... Proiect imposibil. Ți voi explica. Georgette.“ Am crezut că se dezumflase. Oricum însă, n-am primit telegrama decât vineri, după ce fusesem la bancă.

Întrebare: Totuși, ți-a trimis-o probabil de îndată. Și pe urmă, noi tot vom afla cum s-au întâmplat lucrurile.

Răspuns: Fusesse expediată pe adresa cafenelei Dupont-Latin. Las uneori acolo diverse lucruri în păstrare. N-am trecut pe acolo decât vineri seara.

Întrebare: Acolo ați lăsat banii? Și revolverul?

Răspuns: Da. Într-o valiză a lui Jean-Loup.

Întrebare: Să admitem că Georgette Thomas, pentru că era neliniștită și credea că mai poate îndrepta ceva, ar fi obținut un loc în același compartiment în care călătorea Eliane Darrès. Ați fi știut lucrul acesta înainte de sosirea ei?

Răspuns: Nu eu, ci Jean-Loup, care știa din listele de locuri rezervate. Poate tocmai pentru ca să știe el și ca să-i înfricoșeze a făcut ea asta. Nu fusesse vorba ca unul dintre noi să fie interogată ca martor în același compartiment.

Întrebare: La sosire ea a încercat totuși s-o rețină pe tânără fată din Avignon. Cum îți explici asta?

Răspuns: Nu se poate explica. Așa era Georgette. Cred că în ultimul moment s-a temut ca nu cumva din vina ei, fiindcă nu făcea ce stabilisem, să fim prinși de poliție.

Întrebare: Când ai aflat că tocmai ea fusesse ucisă?

Răspuns: Când am ajuns la Jean-Loup. La orele 11. Trebuia să ne întâlnim acolo. Jean-Loup tocmai se întorsese de la Gara Lyon, după primele constatări. Tramoni rămăsese închis în apartament. Jean-Loup mi-a explicat că vom împărți banii. Parcă mă lovise în moalele capului, nu mai eram în stare să mă împotrivesc la nimic.

Întrebare: Cum l-a adus Gabert pe Tramoni la el acasă?

Răspuns: Avea automobilul Georgettei. Îl oprise spunându-i că, dacă își ține

gura, poate că va găsi mijlocul să-i scape din treaba asta. Tramoni era un prăpădit.

Întrebare: Când l-ați omorât?

Răspuns: După ce m-am întors din strada Croix-des-Petits-Champs. Nu știam că Jean-Loup avea de gând să-l omoare. Credeam că era de ajuns moartea Georgettei. În apartamentul de la podul Austerlitz a scos revolverul și surdina. Tramoni număra banii, nici n-a simțit când a pornit glonțul. I-am așezat cadavrul sub un pat. În timpul nopții, pe la orele 2 sau 3, l-am cărat cu mașina. L-am aruncat în Sena, pe cheiul Rapée.

Întrebare: Apoi ați ucis-o pe Eliane Darrès pentru că apucaserăți să încasați cecul. Dar pe Cabourg?

Răspuns: Jean-Loup a spus întâi că vom continua să ne ținem de planul nostru. Zicea: „Dăm nadă peștilor!“ După aceea mi-a mărturisit că se înșelase, că interveniseră unele încurcături.

Întrebare: Și-a dat seama că fusese auzit de cineva când îl luase pe Tramoni, că fusese cineva în compartimentul alăturat?

Răspuns: Da. Știa că era unul dintre martori, dar nu știa care. Își dăduse seama când se întorsese împreună cu dumneavoastră la Gara Lyon pentru anchetă. Remarcase că în compartiment nu mai erau două valize, ci doar una singură. Crezuse că Georgette avea două valize, pentru demonstrațiile ei. Dacă cineva intrase în compartiment înaintea slujbașului de la Căile Ferate, acest cineva ar fi putut să-i vadă. Și acest cineva nu putea fi decât unul dintre călătorii din compartiment, deoarece își luase valiza.

Întrebare: Asta era tot?

Răspuns: Nu. Mai fusese un incident, care nu i se părea limpede, în timpul călătoriei. O ceartă cu Cabourg, despre care ne vorbise Tramoni. Seara, Cabourg v-a telefonat și v-a dat adresa lui. Jean-Loup mi-a spus apoi că nu voia să se expună vreunui risc. L-a urmărit și l-a ucis la „Central“, după pauză. N-am fost pus la curent decât a doua zi.

Întrebare: Cine a avut ideea cu ascensorul?

Răspuns: Eu. Într-o zi, când m-a făcut s-o aștept pe palier, am oprit-o pe Eliane în ascensor, din glumă, i-am explicat lui Jean-Loup cum trebuie să procedeze.

Întrebare: N-ai ucis-o tu pe Eliane Darrès?

Răspuns: N-am omorât pe nimeni. Nu mai știam cum să opresc vârtejul ăsta. Jean-Loup zicea că e necesar. După Tramoni nu se mai gândea decât cum să ucidă. Spunea că e foarte ușor după ce ai făcut-o o dată. Am aflat de moartea lui Rivolani din ziarele de azi-dimineață. Iar dumneavoastră mi-ați spus că a omorât-o și pe fata aceea.

Întrebare: De când știa Gabert că doamna Garaudy nu fusese în tren?

Răspuns: De la început, el a fost acela care a vorbit la telefon cu controlorii,

în prima zi. Ei au obiceiul să bifeze numele călătorilor într-un registru. Nu făcuseră niciun semn în dreptul numelui doamnei Garaudy. Jean-Loup n-a făcut decât să nu spună nimic despre asta. Când i-a luat interogatoriul doamnei Garaudy, știa că minte, dar afirmația ei că mersese cu trenul acela nu putea decât să vă încurce și mai rău.

Întrebare: Gabert mai știa și că cineva ocupase efectiv cușeta. Asta nu-neliniștea?

Răspuns: Ba da. Mai erau și multe alte lucruri care-l nelinișteau. Prostiile lui Tramoni. Se arătase prea mult la față, în tren. Și pe urmă, găsisse biletul de loterie asupra Georgettei, într-un tub gol de aspirină. Am aflat după aceea că martorii își aminteau că, în timpul călătoriei, Georgette scosese acest tub din valiză. Probabil că voia să-i păstreze asupra ei. Avea obiceiul să facă lucruri dintr-astea. Dar Tramoni nu găsisse altceva mai bun de făcut decât să vâre tubul la loc, în valiză. Jean-Loup spunea că mulți sunt prinși din pricina unor asemenea idioții.

Întrebare: Tramoni v-a explicat cum ajunsese să afle despre existența celor șapte sute de mii de franci?

Răspuns: Era un prăpădit. Când l-am văzut acasă la Jean-Loup, tremura din toate măduarele. Ne-a spus că voise doar să-i ia biletul. Pe urmă, că n-a vrut ca ea să țipe. Își însemna toate numerele билетelor pe care le vindea. Fiindcă ea nu povestise nimănui că a câștigat la loterie, el crezuse că ea nu se uitase în ziar și că deci habar n-avea. Și-a luat concediul de odihnă și a plecat după ea la Paris. Nu știi cum se gândea să iasă din povestea asta. Cred că era un idiot.

Întrebare: Dar tu cum credeai că vei ieși?

Răspuns: Nu știu. Aveam încredere în Jean-Loup. Când stăteam de vorba toți trei, la el acasă, totul era simplu, și nu ne gândeam la urmări. Nu văzusem în viața mea un revolver până nu mi-a arătat el unul.

Întrebare: De ce-l urăști?

Răspuns: Nu-l urăsc.

Întrebare: De ce-i pui în spinare atâtea acuzații?

Răspuns: Pentru că nu mai are nicio importanță. Pentru că lucrurile nu se mai pot schimba cu nimic. Pentru că cecul fusese încasat când el s-a suit în tren. Dacă Tramoni n-ar fi făcut-o, ar fi ucis-o el pe Georgette. Sunt sigur de asta. Simțea nevoia să ucidă pe cineva.

Întrebare: Care era motivul proiectului vostru?

Răspuns: Nu înțeleg întrebarea.

Întrebare: De ce ați făcut asta?

Răspuns: Nu știu. Voiam să plecăm în Africa de Sud sau în Australia. Eu aș fi plecat primul, cu cele șase milioane ale Elianei, apoi, ceva mai târziu, ar fi venit și Georgette după mine. Poate și Jean-Loup. Nu știu. Am fi făcut ceva. Am fi plecat.

Bărbatul căruia i se spunea Grazzi stătea cu coatele pe masa de lucru, singur în biroul șefului, cu fruntea sprijinită în mână stângă, ținând în mână dreaptă ultimele două gloanțe din butoișul unui revolver „Smith & Wesson“. Se gândea la fiul lui, Dino, de trei ani și șapte luni, care dormea, la pumnii lui mici și strânși, pe pernă, la tot felul de prostii, ca totdeauna. Când șeful intră, așeză în picioare cele două gloanțe, încet, dinaintea lui.

Șeful îl privi, închise ușa, aruncă pe masă paginile scrise la mașină pe care le ținea în mână și spuse, ei bine, domnule Holmes, cum îți merge cu sănătatea? Trebuia să mă duc la cinema în seara asta, dar cred că e prea târziu. Luă o țigară din buzunarul de sus al hainei, spuse că acritul de Frégard pare ușurat, dă-mi un foc, te rog, mereu îmi șterpelește cineva chibriturile.

Ușa se deschise din nou și Mallet își vârî capul înăuntru, spunând că fata așteaptă pe coridor.

— La naiba, spuse Grazzi, era să uit.

Ceru la telefon să i se dea legătura cu Marsilia. Spuse șefului că-i va da locul, voia numai să-l aducă pe băiat la Paris. Fata blondă intră cu un mers șovăielnic și șeful spuse intră, te rog, fetițo, așază-te în fotoliul de colo, cum merge treaba la birou?

Ea nu spuse nimic. Rămase în picioare în fața mesei. Obrazul ei frumos și puțin cam palid era luminat de lampa de birou. Grazzi o privi în timp ce vorbea la telefon:

— Ascultă, băiețș. E ora 7. Peste un ceas, vei fi condus la Marignane. Am obținut acordul tatălui tău. Un avion militar, care vine din Algeria, te va lua la bord. Te aștept la aeroportul Le Bourget.

— La ce oră sosesc?

— Pe la orele 11. Pentru noaptea asta m-am înțeles cu tatăl tău. Măine va veni și el aici.

— Ca să mă apere?

— Nu, ca să-ți aducă rufe curate. Poate va fi nevoie să dai ochii cu Gabert și cu Grandin, e bine?

— Dacă e să văd pe cineva, aș prefera altă persoană.

— Te las cincisprezece secunde, apoi întrerup convorbirea.

În timp ce fata lua aparatul, dreaptă în mantoul ei albastru, cu părul ei blond iluminat de lampă, șeful trăgea din țigară, scuturând scrumul pe haină, cu obrazul lucios ca de obicei, ușor tras la față.

Grazzi făcu înconjurul mesei. Auzea vag vocea băiatului care vorbea la capătul firului. Domnișoara Benjamine Bombat se ținea dreaptă în fața lămpii, cu spatele la ei, răspundea fără vorbe, dând doar din cap, da, da, da. Băiatul spunea, mă auzi, alo, vor să mă aducă acolo, alo, te voi vedea, te voi vedea în seara asta, alo, mă auzi, de ce nu răspunzi, Bambi? Spunea Bambi, micuța mea Bambi, și, fără o vorbă, doar printr-o mișcare a parului ei blond sub lampă, ea răspundea da,

da, da.

Paris, ianuarie 1962.